

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 13. JULIJA 1978

ŠTEVILKA: 26. LETO: XXVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

SKUPNA IN BLAGOVNA PROIZVODNJA V JUNIJU ZA 4% POD PLANOM

V mesecu juniju je bila v delovni organizaciji Železarna skupna proizvodnja glede na družbeni plan dosežena s 95,4 odstotki, blagovna proizvodnja s 96 odstotki, za prodajo pa je bilo odpremljeno 38.985 ton materiala. Sicer pa je bilo stanje po posameznih TOZD naslednje:

TOZD PLAVŽ

Oba plavža sta obratovala v juniju zelo dobro in sta dosegla rekordno proizvodnjo. Tudi poraba suhega koksa 600 kg na tono grodlja je bila doslej najnižja.

TOZD JEKLARNA

Martinarna je samo za 0,9 odstotka zaostala za družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo. V elektro jeklarni ASEA peč osem dni ni obratovala zaradi predora raztaljenega jekla skozi dno in je bila zato proizvodnja ustrezno nižja.

Izpolnjevanje kvalitetnega asortimenta je bilo v juniju nekoliko slab-

še kot v maju. Od skupno 650 naročenih sarž, je bilo 183 ali 28% menjav, rezervnih in zgrešenih. V maju je bilo teh sarž le 26%. Izredno pa se

je izboljšalo stanje pri vlivanju sarž kvalitete Dinamo. Skupno je bilo naročenih sarž te kvalitete 93 in odlitih 89 ali 95,7% (v maju 88,1%). Tako dobrega rezultata z ozirom na naročene in odlite sarže Dinamo

(Nadaljevanje na 3. strani)

INOVACIJE V POLLETJU 1978

Gospodarski odbori in komisije za inovacije v TOZD so v prvem polletju 1978 imele več dela z obravnavo tehničnih izboljšav kot v istem obdobju lani. Računamo, da se bodo tudi v bodoče gospodarski odbori vse bolj morali ukvarjati z obravnavo inovacij in koristnih predlogov.

V ta namen so v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela že ustanovili posebne komisije, ki se

ukvarjajo samo z inovacijami. Te komisije obravnavajo v večina primerih že uvedene tehnične in tehnološke izboljšave, ki jih je potrebno obračunati in predložiti gospodarskim odborom v potrditev in nagraditev. Naloga teh komisij pa je tudi usmerjanje dela novatorjev v reševanje najbolj aktualnih tehničnih, oziroma tehnoloških problemov. Razveseljivo je to, da se inovacijska dejavnost vse bolj razvija v glavnih proizvodnih TOZD, kjer inovacije prinašajo največje koristi.

V letošnjem prvem polletju so gospodarski odbori na 25 sejah za 68 inovacij potrdili gospodarsko korist, oziroma inovacijski čisti dohodek v

Pomanjkanje finančnih sredstev in težave pri pridobitvi uvoznega dovoljenja sta onemogočila nadalj-

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 11. strani)

POVEČANJE PROIZVODNJE OPLAŠČENIH ELEKTROD

V skladu s srednjeročnim investicijskim programom proizvodnje oplaščenih elektrod v TOZD Elektrode – od leta 1972, se v letošnjem letu nadaljuje načrtovana izgradnja in nabava opreme za povečanje proizvodnje oplaščenih elektrod.

Splošni tehnični razvoj in vzporedno z njim vedno večja potrošnja dodatnega materiala za obločno varjenje, sta zahtevala izdelavo srednjeročnega programa proizvodnje oplaščenih elektrod. Slednji je bil izdelan v letu 1972 in zajema obdobje do leta 1980. Prostorsko zajema celotni severovzhodni del Železarne, kar daje možnost postopnega izvajanja razvojnega programa.

V letu 1972 je sektor novogradenj začel izvajati prvo fazo investicijskega programa, tako imenovano »rekonstrukcija«, ki je zajemala:

1. Podaljšek hale stare cevarne v tlorisni površini 1.785 kv. metrov, ki je bila izdelana v decembru 1972.
2. Modernizacijo oplaščevalnih linij in sicer:

- a) Vlečno rezalna linija za žico Beeline – DG 4 – ESAB;
- b) Dozirno napravo vložka – OERLIKON;
- c) Sušilno peč za elektrode, mešalnike, stiskalnice in paketirno napravo. Vse je dobavila firma OERLIKON. Naprave so začele redno obratovanje v oktobru 1974.

JAVNA RAZPRAVA V SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPINAH

V prilogi Železarja objavljamo osnutek samoupravnega sporazuma o organizaciji in delu posebne finančne službe v delovni skupnosti za komercialne in finančne zadeve delovne organizacije. Na koncu osnutka je tudi krajša razlaga tega sporazuma, ki jo je pripravil finančno računovodski sektor. Obvezna javna razprava na zborih samoupravnih delovnih skupin bo trajala od 15. julija do 15. avgusta, potem pa bodo delegati pripombe in predloge usklajevali na sejah delavskih svetov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Vodje samoupravnih delovnih skupin še posebej opozarjamo na to, da bo poleti potekala le predhodna razprava o predlagani finančni službi, o sprejemu tega sporazuma pa bomo odločali na referendumu, ki bo predvidoma septembra.

DELAVCI TOZD PLAVŽ DOSEGLI DOSLEJ NAJVEČJO MESEČNO PROIZVODNJO

V mesecu uspešnega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije so delavci v temeljni organizaciji združenega dela Plavž dosegli največjo dnevno proizvodnjo in sicer 585,6 ton in največjo mesečno proizvodnjo 15.438,1 tone grodlja. Plavžarji so tako dostojno počastili kongres in v juniju dosegli doslej svoj največji uspeh odkar obstojajo. Vsi sodelavci rudnega dvora, aglomeracije in plavžev so se zavedali naloge, da morajo doseči zadane cilje in prispevati vsak svoj delež k temu velikemu uspehu.

Za ta uspeh gre priznanje tudi sodelavcem vzdrževalcem, ki se zavedajo pripadnosti obratu in vedo, da zmanjšanje števila zastojev ali skrajšanje le-teh pomeni povečano produkcijo.

Na povečano dnevno proizvodnjo 514,6 ton grodlja so plavžarji lahko ponosni. To je tudi rezultat bistveno spremenjenih pogojev dela v zadnjih

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODEK JE V JUNIJU PORASEL MANJ KOT SMO PRIČAKOVALI

Zaradi dveh praznikov v maju in le 30 koledarskih dni v juniju, že nekaj let nazaj število plačanih ur v juniju znatno pade. Da ne bi bili naši osebni dohodki predpusti tako pičli, je običaj, da v tem mesecu dvignemo vrednost obračunskih postavk. Letos je bila ta potreba še tem večja, ker so v preteklem letu v naši delovni organizaciji osebni dohodki zelo skromno naraščali v primerjavi s drugimi delovnimi organizacijami v občini in republiki. Deloma smo naš zaostanek nadomestili s povečanjem obračunskih postavk v aprilu, z enakim odstotkom pa smo jih po sklepu delavskih svetov TOZD povečali tudi ta mesec.

Povečanje obračunskih postavk pa ni prineslo tudi sorazmernega povečanja debeline naših »kuvert«. Dejansko se je osebni dohodek na osebo povečal glede na mesec maj le za 2,24%, v masi pa je bilo izplača-

nega celo samo 2,17% več neto osebnega dohodka kot v predhodnem mesecu, ker je število zaposlenih padlo na štiri osebe.

(Nadaljevanje na 2. strani)

DRUGA SEJA OBEH ZBOROV SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE

V drugem delegatskem obdobju, se bosta v ponedeljek, 17. julija, sestala na drugi skupni seji zbor uporabnikov in zbor izvajalcev skupščine kulturne skupnosti Jesenice. Predsednik skupščine Bratko Škrjcl predlaga delegatom v razpravo in sprejem, poleg potrditve zapisnika in izvršenih sklepov prve seje ter vprašanj in odgovorov delegatov, naslednja vprašanja:

POROČILO O JAVNI RAZPRAVI IN SPREJEMANJU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O FINANCIIRANJU IN IZGRADNJI DELAVSKEGA KUTLURNEGA DOMA NA JESENICAH: Poročilo

bo zaradi dvajsetdnevnega presledka od dneva sklica do seje in ker je o tem med tem časom razpravljalo tudi predsedstvo občinske konfe-

(Nadaljevanje na 17. strani)

Sodelavec pri merjenju temperature na žarilni liniji HVB

POLLETNO POROČILO NA SEJI DS ŽELEZARNE

V petek, 14. julija, ob 7. uri zjutraj predsednik Jože Ulčar sklicuje enajsto sejo delavskega sveta delovne organizacije železarna Jesenice. Poleg pregleda sklepov zadnje seje in poročila odborov pri delavskem svetu, predlaga v razpravo naslednje vprašanje:

– **UGOTOVITVENI SKLEPI ODBORA ZA GOSPODARSTVO O INVESTICIJSKIH ODLOČITVAH, KI JIH ODBOR POSREDUJE DELEGATOM DELAVSKEGA SVETA V RAZPRAVO IN POTRDIŠTEV IN KI SE NANAŠAJO:**

– na najetje kredita v višini 2.100.000 din za nabavo strojne opreme za povečanje proizvodnje vlečene žice za 4000 ton letno;

– na oblikovanje sredstev amortizacijskih zamenjav za drobne zamenjave v letu 1978 v višini 60.000.000 din, za TOZD Družbena prehrana pa se še dodatno oblikuje 700.000 din namensko za sanacijo počitniških domov;

– na odobritev koristenja osem milijonov din iz sredstev AZ za pripravljala dela za naslednje investicijske projekte: elektro jeklarna II, vakuumiranje jekla, procesni računalnik za jeklarno, čiščenje gredic, razširitev proizvodnje patentirane žice, povečanje proizvodnje varilnega praška, izgradnja garderob in jedilnice jeklarne, servis za popravilo elektro naprav, čistilne naprave za tehnološke in odpadne vode, predstavitvev TOZD Kovinoservis na novo lokacijo, projekt razvoja žebjarne in razvod toplovodnega ogrevanja v Železarni;

– na dodatno združevanje 770.835 din amortizacije za moderniziranje TOZD Elektrode za osnovna sredstva in združevanje 8.000.000 din proste amortizacije za obratna sredstva in najetje kredita za osnovna sredstva v višini 15.000.000 din in obratna sredstva v višini 8.000.000 din;

– na financiranje modernizacije TOZD Jeklovlek in sicer v višini 27.730.000 din lastnih združenih sredstev za osnovna sredstva ob najetju kredita v višini 12.000.000 din za iste namene ter 1.908.000 din lastnih združenih sredstev za posojilo energetiki;

– na potrditev izbora dobaviteljev opreme za prvo fazo plinifikacije Železarne;

– na najetje kredita v zvezi s plinifikacijo za osnovna sredstva v višini 30.000.000 din, ob enaki udeležbi Interne banke SOZD Slovenske železarne;

– na združevanje sredstev amortizacijske zamenjave za vročevodno ogrevanje obratov družbene prehrane v višini 2.000.000 din, za povečanje skladiščnega prostora za staro železo v višini 1.730.000 din in za opremo TKR v višini 2.020.000 din s tem, da se sredstva za te projekte združijo iz predvidenih sredstev »za nove projekte« in sicer brez vračanja in brez ugotavljanja skupnega dohodka, ker so projekti skupnega interesa;

– na najetje kredita v višini 2.000.000 din za vročevodno ogrevanje obratov družbene prehrane.

O vseh teh vprašanjih so pred tem že razpravljali delavci, oziroma delavski sveti v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

– **UGOTOVITVENI SKLEP O PRISTOPU TOZD K PROJEKTNI NALOŽI »TOZD IN USPEŠNEJŠE GOSPODARENJE«:**

– **UGOTOVITVENI SKLEP O SPREJETJU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA ČRNE IN BARVASTE METALURGIJE SR SLOVENIJE O SKUPNIH OSNOVAH IN DELITVI SREDSTEV ZA OSEBNI IN SKUPNO PORABO;**

– **PREDLOG POVEČANJA NORMATIVA V DELOVNIH SKUPNOSTIH – DODATNA OBRAZLOŽITEV;**

– **POLLETNO POROČILO O IZPOLNJEVANJU GOSPODARSKEGA NAČRTA.**

Za vse točke dnevnega reda, razen za zadnjo, so delegati prejeli pregledno pisno gradivo. O seji pa bomo več poročali v prihodnji številki Železarja.

»Stalna rast produktivnosti dela je edina resnična podlaga za celoten gospodarski vzpon, za krepitev materialnega in socialnega položaja vsakega posameznika in za uspešno reševanje številnih bistvenih vprašanj družbenega razvoja.« je med drugim v svojem uvodnem referatu poudaril predsednik Zveze komunistov Jugoslavije tovariš Tito na enajstem kongresu jugoslovanskih komunistov. Predsednik Tito v nadaljevanju dodaja: »Produktivnost dela razumljivo ni odvisna samo od razmer in od odnosov v delovnih kolektivih. Odvisna je tudi od celotne družbene organiziranosti gospodarskega življenja, od učinkovitosti pri sprejemanju sklepov, dogovarjanju in sporazumevanju in zlasti od doslednega izvajanja dogovorjenega.«

Te misli predsednika Tita so bile kakor rdeča nit prisotne v vseh razpravah na kongresu, pa najsibo, da je bilo govora o uresničevanju družbenoekonomskih odnosov, nadaljnega razvoja političnega sistema socialistične demokracije, znanosti, izobraževanja in kulture, ali mednarodne delitve dela in mednarodnih odnosov. Kajti dejstvo je, ki je danes znano vsem ali bi moralo biti še kako znano, da je z gospodarsko rastjo povezan naš celotni razvoj, naša socialna varnost, naš družbeni in osebni standard, naš neodvisen položaj in naša vloga v svetu, razvoj znanosti, izobraževanja in vzgoje, kulture, zdravstva itd., itd.

Taka razmišljanja so vedno bolj prisotna tudi v naših temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, vendarle pa ob tem še vedno prevladuje občutek, da je še mnogo preveč besed in premalo dejanj. Kajti premiki v tej smeri so še tako neznatni, da bi o njih težko govorili kot znanilci pomembnejših premikov pri produktivnosti dela in boljšem gospodarstvu. Ob tolikšnem intelektualnem potencialu, kakršnega imamo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, oziroma Železarni kot celoti, bi se morali vseh teh vprašanj lotiti mnogo bolj odgovorno, prodorno in načrtno. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da moramo narediti maksimalne napore, da mobiliziramo ogromno koncentracijo znanja in ustvarjalnosti v našem celovitem kolektivu, da kar najbolj racionalno uporabimo znanje in delo za dvig produktivnosti, za boljše gospodarjenje in boljše poslovne rezultate.

Vsekakor med resnejše probleme našega gospodarskega razvoja sodi vprašanje inovacijskega dela in sploh hitrejšega uvajanja sodobne tehnologije. Dejstvo je namreč, da tako pri nas v Železarni, kot na Slovenskem in v Jugoslaviji nasploh, zaostajamo za uvajanjem nove tehnologije. Negativne posledice se seveda odražajo v nizki produktivnosti dela, v povečevanju stroškov proizvodnje in sploh poslovanja, kar vpliva tudi na inflacijo, na nekonkurenčnost na trgu in podobno. Seveda pa ko razmišljamo o tem, imamo v mislih tudi manjše, drobne tehnične izboljšave in inovacije, ki ravno tako lahko vplivajo na izboljšanje tehnologije, delovnih pogojev, varnosti pri delu in podobno, vse skupaj pa na višji prihodek temeljne organizacije združenega dela.

MOBILIZACIJA ZNANJA IN USTVARJALNOSTI

Kakšen izreden pomen ima inovacijska dejavnost nam lahko pove podatek, da smo v Železarni v prvem polletju z 68 izvedenimi inovacijami ustvarili 17.039.573 din čistega inovacijskega dohodka, avtorji inovacij pa so za to prejeli 528.461 din posebnih nadomestil. S še bolj organiziranim delom in kot smo že rekli, z racionalno uporabo znanja in dela, bi bili lahko rezultati še veliko večji. Kajti, ne smemo si zapirati oči pred dejstvom, čeprav naša delovna organizacija v tem pogledu sodi nekje v slovenski vrh, da pa vendarle tako mi, kot na Slovenskem in v Jugoslaviji zelo, zelo zaostajamo v tem pogledu za tovrstno dejavnostjo v razvitih deželah.

O vzrokih za prepočasen razvoj tovrstne dejavnosti smo že mnogo razmišljali pa tudi pisali. Vendarle pa bomo morali od ugotavljanja vzrokov in proklamiranja inovacijske dejavnosti preiti h konkretnim dejanjem, h konkretnim akcijam. Vsekakor v temeljnih organizacijah združenega dela Železarni lahko pričakujemo napredek s tem, da se pri odborih za gospodarstvo v temeljnih organizacijah združenega dela ustanovljajo posebne komisije za inovacijsko dejavnost. Napredek, seveda, če bomo tem telesom dali tudi vsebino dela in oblike delovanja pri pospeševanju inovacijske dejavnosti, ne pa jih, da bi razbremenili odbore za gospodarstvo, opredelili le za ocenjevanje inovacijske koristi, oziroma opredeljevanje posebnih nadomestil. Za to delo bomo morali člane teh komisij usposabljati, da bodo dojeli, kako pomembno področje dela so prevzeli.

Ne le s kratkotrajno akcijo, kar smo v Železarni naredili pred leti, temveč nenehno bi morali delavce v samoupravnih delovnih skupinah seznanjati s konkretnimi problemi tehnologije, z ozkimi grli v tehnologiji oziroma proizvodnji, z izvori visokih stroškov in podobno. Pred leti so se celo v Železarni nekaj časa pojavljali razpisi za reševanje posameznih ozkih grl ali problemov v tehnologiji, to pa smo sedaj skoraj popolnoma opustili, kot da inovacije in manjše tehnične izboljšave ne bi bile sestavni del boja za višjo produktivnost in zniževanje proizvodnih stroškov.

Seveda pa bomo bistveno morali spremeniti odnos do inovacij in manjših tehničnih izboljšav in njihovih avtorjev. Ne majhen vzrok za še večji razmah te dejavnosti je v človekovih slabostih — ljubosumju, nevoščljivosti, zavisti in podobno, kar nemalokrat povzroča konfliktno situacijo, ki zaviralno vpliva na razvoj inovacijske dejavnosti. Spremeniti pa bo potrebno tudi našo miselnost, da inovator s posebnim nadomestilom, ki ga prejme za izvedeno idejo, ne »zažira« v sredstva osebnih dohodkov, ampak nasprotno, da je s svojo inovacijo prispeval k večjemu skupnemu prihodu temeljne organizacije združenega dela in s tem tudi k večjemu mojemu — našemu osebnemu dohodu pa tudi k večji skupni in splošni porabi.

V našo zavest mora prodreti tudi to, da dohodka ne moremo iskati le v komercialnih učinkih na tržišču, oziroma v cenah, temveč le v povečevanju produktivnosti. Le v povečevanju produktivnosti bomo dosegli trajni učinek, resnično podlago za celoten gospodarski vzpon. To pa pomeni hitreje delati, boljše se organizirati in v delo vnašati novo tehnologijo in novo znanje. To pa pomeni, da se še enkrat povrnemo k naslovni misli, mobilizacijo znanja in produktivnosti.

V naših delavcih so skrite ogromne umske in ustvarjalne sposobnosti, ki jih je potrebno le prebuditi, spodbuditi in seveda tudi ustrezno stimulirati. Naš delavec je inovator na področju samoupravljanja, socialističnih družbeno ekonomskih odnosov, socialističnega humanizma, kako, da ne bi mogel biti tudi na področju tehnologije in ustvarjalnosti.

OSEBNI DOHODEK JE V JUNIJU PORASEL MANJ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Poleg povečanja obračunskih postavk, se je v mesecu juniju povečal tudi učinek in neznatno tudi nadurni dodatek, vsa ostala merila, po katerih se oblikuje osebni dohodek pa prinašajo v tem mesecu manjši osebni dohodek kot v maju. Kolikšen vpliv na višino osebnega dohodka so imela posamezna merila, nam kaže naslednji pregled:

merilo	% na maj
obračunska postavka	+ 8,00
število plačanih ur	- 1,84
učinek	+ 0,38
stim. za proizvodnjo	- 0,22
dodatek za nočno delo	- 0,04
nadurni pribitek	+ 0,07
dodatek za nedelje, praznike	- 2,20
sobotni dopusti	- 0,28
dodatek na delovno dobo	- 0,05
razlika v prispevku	
od bruto OD	- 1,30
ostala razlika	- 0,28
razlika OD junij : maj	+ 2,24

obdobje	ur/os.	din/h	din/os.	poprečni % učinka	indeks OD 1.77 = 100	indeks življ. str.
leto 1976	189,0	22,37	4.227	31,87	86,19	87,3
leto 1977	189,6	25,86	4.904	32,98	100,00	100,0
I - III 1978	187,3	27,01	5.058	34,85	103,14	110,1
april	184,2	29,58	5.447	35,23	111,07	113,5
maj	190,6	29,45	5.613	34,23	114,46	114,4
junij	187,2	30,65	5.739	34,94	117,03	116,3
I - VI 1978	187,3	28,45	5.330	34,81	108,69	112,4

Panorama Železarn (Foto Franc Sluba)

DELAVCI TOZD PLAVŽ DOSEGLI ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

letih in velike podpore samoupravnih in poslovnih organov.

Ta uspeh plavžarjev nas ponovno pripelje do razmišljanja o ukinitvi plavžev na Jesenicah, o čemer je dokončno odločanje mnogo preuranjeno. Pred tem moramo rešiti še vrsto problemov od začetka tehnološkega procesa Železarni do konca in kar najbolj strokovno odgovoriti še na mnoga vprašanja. Površne ocene in preuranjene izjave bi lahko dajali za marsikatero temeljno organizacijo, če bi jo primerjali s podobnimi v Jugoslaviji. Če bi začeli razmišljati o produktivnosti, kvaliteti in ekonomičnosti in to primerjati s tujimi partnerji, bi že prej morali govoriti o ukinitvi marsikatega obrata ali morda celo Železarni kot celote. Poglejmo samo kot primer, koliko sorodnih kapacitet, jih imamo mi v Železarni ali smo jih nanovo zgradili ali povečevali v zadnjih letih, je že zgrajenih druge v Jugoslaviji in to v drugačnih dimenzijah in kapacitetah in največkrat celo z boljšo tehnologijo, pa vendarle ne razmišljamo o ukinitvi naših kapacitet.

Kako se bomo v Železarni Jesenice prilagajali temu razvoju? Razvoj črne metalurgije pri nas gre dokaj samosvoj pot kljub dogovorom, ki bi nas morali precej skrbeti.

Stalno govorimo o tem, da smo in da bomo še bolj kvalitetna železarna in da je samo to pogoj, ki nam zagotavlja bodočnost. Zakaj ne bi potem posvetili več pozornosti produktivnosti in kvaliteti.

Ni potrebno dosti gledati naokrog in videli bomo, kakšne velike rezerve imamo še v produktivnosti in kvaliteti kljub vsem težavam. Pri nas preveč iščemo rešitve na konferencah in v zapisnikih. Pri takšnem strokovnem kadru, ki ga imamo, s tolikšno prakso, s tolikšnim znanjem pa ne pridemo marsikdaj daleč od zapisnika. Tu mislim, k pečem, k valjarnam in k tehnološki disciplini. Zakaj ne izvajamo to, o čemer se tako lepo pogovarjamo po konferenčnih sobah tudi v vsakodnevni praksi, s čimer bi ovrgli marsikakšno dilemo. Prepričan sem, da je v vseh obratih, ki so tako ali tako na poti ukinitve nujno, da ta zadnja leta še boljše delamo ob podpori vseh dejavnikov v Železarni. Kajti v nasprotnem primeru hodimo na delo z mislijo saj je vseeno kako delamo, ker bo obrat ukinjen in tako še povečujemo, oziroma pomagamo povečati izgube. Takšna agonija pa lahko traja nekaj let.

Ker v juniju ni praznikov, je osebni dohodek za 2,20% manjši, zaradi manjšega števila plačanih ur pa je OD za 1,84% manjši. Ti dve postavki imata največjo dinamiko glede na predhodni mesec in smo jo v približno tej višini tudi lahko pričakovali. Vsa ostala merila odstopajo od predhodnega meseca v normalnih mejah. Posebej pa je treba omeniti razliko v prispevku iz bruto osebnega dohodka, ki se je povečal za 1,30%. Bruto osebni dohodek se je namreč povečal za 3,54 v primerjavi z majskim, na naše knjižice pa bo prišlo le 2,24% več denarja.

Življenjski stroški v letošnjem letu hitro naraščajo. Kljub najširšemu družbenemu prizadevanju jih ni moč zaježiti, mi pa še lahko dodamo, da jih naši osebni dohodki ne morejo dohiteti. Podajamo primerjavo gibanja osebnega dohodka in življenjskih stroškov za nekatera značilna obdobja, s tem da podatek za rast življenjskih stroškov v mesecu juniju ni uraden.

V prvem tromesečju letošnjega leta se je osebni dohodek v Železarni povečal le za 3,14%, medtem ko so bili življenjski stroški kar za 10,1% višji od povprečja lanskega leta. Osem odstotno povečanje obračunskih osnov v aprilu je povzročilo znaten skok osebnih dohodkov v Železarni, tako da se je povečanje znatno približalo indeksu življenjskih stroškov za ta mesec. V zadnjih dveh mesecih skuša naš osebni dohodek slediti gibanju življenjskih stroškov, vendar v kumulativni ne more nadoknaditi zaostanka iz prvih treh mesecev.

Kot ponavadi, nastopajo tudi v tem mesecu razlike v gibanju osebnega dohodka in posameznih organizacijskih entitah naše delovne organizacije. Le v štirih TOZD je osebni dohodek za junij padel pod majsko višino, v vseh ostalih TOZD in delovnih skupnostih pa je višji. V vseh TOZD, ki so nazadovale, je bilo število plačanih ur več kot štiri ure manjše kot v maju, stimulacija za proizvodnjo in učinek pa tudi manjša ali največ enaka majskemu. TOZD Družbena prehrana ima sicer 2% boljši učinek kot v prejšnjem mesecu, vendar ima skoraj osem ur manj plačanih. Ker so ostala razmerja podobna povprečju Železarn, povzroča tolikšno zmanjšanje plačanih ur za 1,32% manjši osebni dohodek, kot je bil izplačan v maju.

Vsem delovnim skupnostim se je osebni dohodek dvignil nadpovprečno. Število plačanih ur je namreč skoraj isto kot v prejšnjem mesecu, dodatkov za praznično delo v delovnih skupnostih skoraj ni, zato tu ni zmanjšanja, vsem trem skupnostim pa se je istočasno povečal tudi odstotek učinka.

Osebni dohodki so se najbolj dvignili v TOZD HV Bela in Jeklovleku. HV Bela beleži rekorden dvig za ta mesec v višini 7,07%, oziroma 391 din na osebo. K temu doseganju so ji pripomogli predvsem naslednji faktorji: za 3% višja stimulacija za proizvodnjo, za 2,15% je višji učinek, plačanih pa je le 1,5 ure manj. Razveseljivo je, da je tudi TOZD Livarna med tistimi, ki so najbolj dvignili OD saj je končno tudi v tem TOZD nastopilo obdobje uspešnega izpolnjevanja planskih zadolžitev in s tem tudi doseganje večjega učinka in produktivnosti.

V TOZD Jeklarna pa so padli OD za 3,10% ali 178 din na osebo. Pri plačanih urah zaostajajo ta mesec kar za 3,7% oz. 6,7 ure na osebo, učinek je manjši za 0,5% in kar za 3,5% manj je dodatka za nedelje, praznike in nadure. Le neznatno boljša razmerja so v Valjarni žice in profilov, kjer je padel OD za 2,38%.

V mesecu juliju lahko zaradi praznikov zopet pričakujemo rahel porast osebnih dohodkov, saj običajno v juliju osebni dohodek tudi po ostalih merilih ne zaostaja za junjskim.

P. R.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

POVEČANJE PROIZVODNJE OPLAŠČENIH ELEKTROD

(Nadaljevanje s 1. strani)

no izvajanje druge faze rekonstrukcije elektrodne hale.

V letu 1976 so bila odobrena investicijska sredstva za podaljšanje hale v dolžini 45 m ali tlorisni površini 940 kv. metrov. Vzporedno s podaljšanjem hale je bila izvedena obnova transformatorske postaje. Zaradi spremembe namembnosti obstoječe hale, je bilo izvedeno novo toplotno ogrevanje in prezračevanje. Hala je sodobne izvedbe s tlakom iz litega asfalta. Dela so bila zaključena v juliju 1977.

V decembru 1977 so bila odobrena finančna sredstva za uvozno opremo na osnovi pripravljenih investicijskih elaboratov.

Nova investicija zajema:

1. Povečanje proizvodnje vlečene rezane žice za 4000 ton letno. Opremo bo dobavila švedska firma ESAB. Naprave bodo dobavljene in postavljene v avgustu 1978. Vsa domača oprema je v izdelavi, pripravljeni pa so tudi že temelji za postavitev strojev.

2. Povečanje proizvodnje oplaščenih elektrod za 7000 ton letno. Vso uvozno opremo bo dobavila švicarska firma OERLIKON. Dobava zajema kompletno oplaščevalno linijo elektrod. Oprema bo dobavljena in postavljena v oktobru 1978. Vsa

domača oprema je v izdelavi, ravno tako tudi temelji za postavitev strojev.

S to investicijo se bomo delno približali ciljem, načrtovanim v srednjeročnem razvojnem programu. Kljub temu, da so bili razvojni in investicijski programi pripravljeni, nam v končni fazi vedno primanjkuje potrebnega časa za izvedbo. Odobritev sredstev za uvozno opremo je bila v tem primeru nenadana. Čas investicije se je s tem zmanjšal, dočim je pot za pridobitev lastnih sredstev ostala enaka. Če upoštevamo potrebni čas za izdelavo tehnične dokumentacije, iskanje ponudb, sklepanje pogodb, izdelavo opreme in montažo, bo potrebno mnogo naporov in ustvarjalnega sodelovanja med izvajalci in prevzemniki. Vzporedno s to investicijo bo potrebno nadaljnje sodelovanje pri ureditvi delovnih prostorov in prestativiti rezalnice za žico.

Ne glede na obstoječe težave in težave, ki so še pred nami, je naša skupna naloga, da to investicijo pravočasno in kvalitetno izvedemo. Naš cilj je, da v preizkusni proizvodnji oplaščenih elektrod na novih napravah v letošnjem letu dosežemo 600 ton. To količino naj bi po planu dosegli, v kolikor ne bo zadržkov, oziroma zakasnitev pri uvozu opreme.

Anton Tepina

IZVRŠITEV PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V JUNIJU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA			GOT. PROIZVODNJA ZA PROD.			Odprema za prod.
	progr.	izvrš.	%	progr.	izvrš.	%	
Plavž	13.200	15.438,1	117,0				
Jeklarne	40.900	37.934,4	92,7				
- SM jeklarne	26.500	26.274,1	99,1				
- El jeklarne	14.400	11.660,3	81,0				
- ASEA	7.200	4.865,6	67,6				
- LM	7.000	6.637,7	94,8				
- BBC	200	157,0	78,5				
Livarne	155	179,9	116,1	50	89,1	178,2	89,1
- jeklolivarna	150	177,2	118,1				
- kovinolivarna	5	2,7	54,0				
Valj. blum.-štekel	37.600	33.774,9	89,8	5.920	5.827,5	98,4	5.636,7
- bluming	20.300	18.106,9	89,2	300	336,8	112,3	346,5
- štekel-razr.	14.600	12.632,2	86,5	2.920	2.634,5	90,2	2.683,4
- štekel-term.							
obdelava	2.700	3.035,8	112,4	2.700	2.856,2	105,8	2.606,8
Valj. ž. in prof.	11.670	10.544,4	90,4	3.960	3.126,5	79,0	3.284,0
- žice	9.430	8.275,0	87,8	3.960	3.054,7	77,1	3.212,2
- profilov	2.240	2.269,4	101,3		71,8		71,8
Valj. debele pločevine	8.710	8.326,7	95,6	8.610	8.181,9	95,0	8.249,5
HV Bela	7.800	7.064,4	90,6	7.800	7.050,7	90,4	7.046,6
HV Jesenice	2.480	2.795,4	112,7	2.240	2.562,3	114,4	2.504,3
Žičarna	5.880	5.886,1	100,1	4.450	4.294,3	96,5	4.304,4
Profilarna	2.250	2.064,2	91,7	2.060	1.985,2	96,4	2.064,1
Skladišče 38	190	0,8	0,4	190	0,8	0,4	0,2
Vratni podboji	80	90,3	112,9	80	90,2	112,8	107,5
Jeklovlek	1.710	1.924,4	112,5	1.710	1.924,3	112,5	2.059,8
Elektrode	2.050	2.416,6	117,9	1.865	2.224,3	119,3	2.307,5
- el. + var. ž.	1.490	1.528,3	102,6	1.485	1.522,8	102,5	1.605,9
- var. prašek	80			80			
- suhe mase	100	130,8	130,8	100	130,8	130,8	130,8
- ognjevd. mat.	380	757,5	199,3	200	570,7	285,4	570,8
Želblarna	940	941,6	100,2	940	941,3	100,1	994,2
SKUPAJ	135.615	129.382,2	95,4	39.875	38.298,4	96,0	38.647,9
Emona iz Zagreba				250	301,2	120,5	301,2
VSE SKUPAJ	135.615	129.382,2	95,4	40.125	38.599,6	96,2	38.949,1

SKUPNA IN BLAGOVNA PROIZVODNJA V JUNIJU ZA 4% POD PLANOM

(Nadaljevanje s 1. strani)

kvalitet, odkar obratuje TOZD Hladna valjarna Bela, še nismo dosegli.

TOZD LIVARNA

Livarna je v juniju planirano proizvodnjo presegla. Zunanji naročnikom je bilo odpremljenih 89,1 tona odlitkov, kar je za 40,4 tone več kot v maju.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Skupni zastoji na obratovalni čas so v juniju znašali 34,02 %, kar je za 2,18 % več kot v maju. Osem dni je bila v remontu tudi globinska peč števil. 1 in se je tako precej povečala zaloga hladnih blokov. V času od 11. do 29. junija je obratovala potisna peč in je bilo v tem času prevladanih 7.277 ton domačih in tujih slabov. Med obratovanjem potisne peči je bilo izvajanih 348 kosov, TVT Dinamo kvaliteta. To je 92 kosov manj kot smo planirali in 76 več kot v maju.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Glavni vzrok, da valjarna žice ni dosegla z družbenim planom predvidene skupne proizvodnje, je bila okvara ogrevne peči za blume, kar je povzročilo 46,45 ur zastoj. Razen tega je bilo preveč tudi drugih zastojev in sicer brez upoštevanja prej omenjene okvare 40,12 % na obratovalni čas. Valjarna profilov je z dobrim delom planirano skupno proizvodnjo dosegla.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Na slabši proizvodni rezultat v mesecu juniju je vplivalo več vzrokov. Razkladanje večjih količin slabov iz železarne Smederevo na prostoru za odpremo pločevine, naknadna toplotna obdelava določene količine pločevine zaradi neustreznih rezultatov in pomanjkanje delavcev.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Dosežena skupna proizvodnja je letos drugič za januarjem presegla 7.000 ton, vendar je še vedno za 94 % pod družbenim planom. Dinamo HVT je bilo proizvedenih 2.080 ton, kar je za 916 ton več kot v maju in za 320 ton manj kot je predvideval plan. Vzrok je v zastoji zaradi menjave valjčnic v peči za razogljčevanje. Količina proizvedenih nerjavnih HVT je bila z 282 tonami doslej največja.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Družbeni plan skupne in gotove proizvodnje je bil z dobrim delom znatno presežen. V kvalitetnem asortimentu je bilo proizvedenih 163 ton nizkolegiranih in visokolegiranih kvalitet (v maju 172 ton) in 536 ton Dinamo kvaliteta (maja 500 ton).

TOZD ŽIČARNA

Družbeni plan skupne proizvodnje je bil dosežen, medtem ko je bilo nekoliko zaostanka pri gotovi proizvodnji. V kvalitetnem pogledu je bil mesec junij zelo uspešen, saj je bilo proizvedenih 1.105 ton patentirane žice (v maju 1.036 ton) 406 ton VAC žice (v maju 352 ton) in 96 ton EPP žice (v maju 75 ton).

TOZD PROFILARNA

Glavni vzrok nižje proizvodnje so bile težave na oblikovalni progi Rossi I, zaradi pogostih menjav profilov. Te so bile potrebne zaradi občasne pomanjkanja ustreznega vložnega materiala.

TOZD VRATNI PODBOJI

Družbeni plan skupne proizvodnje je bil dosežen. Odpredaja je bila v letu 1978 prvič večja kot proizvodnja in je bila doslej najvišja.

TOZD JEKLOVLEK

Z dobrim delom je bil družbeni plan skupne proizvodnje znatno presežen in je bila dosežena količina druga največja v zadnjih dveh letih. Junjska odpredaja 2.059 ton pa je bila rekordna.

TOZD ELEKTRODA

Planirana skupna in gotova proizvodnja je bila v juniju z dobrim delom znatno presežena. Zaradi okvare transformatorja na talilni peči je tudi v juniju izpadla proizvodnja varilnih praškov.

TOZD ŽELBLARNA

Družbeni plan skupne in gotove proizvodnje je bil v juniju dosežen. V tem mesecu so bili doseženi letos najnižji na želblarskih strojih zaradi mehanskih okvar. To je pozitivna posledica že uspešno izvedenih glavnih remontov na desetih strojih.

A. Karba

ŠESTO SREČANJE ŽELEZARJEV BORCEV NOB BO 26. AVGUSTA

Na seji koordinacijskega odbora ZZZB NOV Slovenske železarne so sprejeli sklep o organizaciji šestega srečanja železarjev - borcev NOB, ki bo v soboto, 26. avgusta, v Šentanelu pri Ravnah na Koroškem.

Organizator šestega srečanja železarjev - borcev NOB je aktiv ZZZB NOV železarna Ravne.

Šestega srečanja železarjev - borcev NOB se lahko udeležijo aktivni delavci, borci NOB, zaporniki, izseljenci, interniranci, ki jim je to priznано.

Skladno s sklepom druge seje odbora aktivna ZZZB NOV Železarne bodo na šesto srečanje železarjev borcev NOB v Šentanelu vabljeni poleg predstavnikov družbenopolitičnih organizacij železarne ter občin Jesenice in Radovljica tudi že upokojeni delavci, ki so sedaj predstavniki društev upokojencev ter krajevnih organizacij ZZZB NOV. Poleg teh bodo vabljeni tudi španski borci ter nosilci spomene 1941.

Srečanja borcev - železarjev so že tradicionalna, prirejamo pa jih z namenom, da ohranjamo tradicije NOB in jih prenašamo na mlade.

Naprošamo vse aktivne delavce - borce NOB, da izpolnijo prijavnico in jo pošljejo v pisarno splošnega sektorja najkasneje do 1. avgusta. Poznejših prijav ne bomo sprejemali. Vsak prijavljenec lahko za udeležbo na šestem srečanju železarjev - borcev NOB v Šentanelu prijavi tudi po enega ožjega svojca.

PRIJAVNICA ZA UDELEŽENCE ŠESTEGA SREČANJA BORCEV NOB V ŠENTANELU

Ime in priimek

leto rojstva

stanovanje

TOZD - DS

Ime in priimek svojca

leto rojstva

naslov stanovanja

Koordinacijski odbor ZZZB NOV SZ
aktiv ZZZB NOV
železarne Jesenice

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 17. do 21. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: III. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec
Popoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.
Popoldan: I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30.

PERSONALNE VESTI - JUNIJ

V mesecu juniju je sklenilo delovno razmerje 124 delavcev, prav tako je 124 delavcem v tem mesecu prenehalo delovno razmerje.

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Angela FERJAN, 1928, remontne delavnice - 33 let v ZJ, Franc FERK, 1928, valjarna profilov - 32 let in pol v ZJ, Alojz TRATNIK, 1922, sektor novogradenj - 25 let v ZJ, Kazimir Horvat, 1920, OTK - 31 let in pol v ZJ, Anton KOMLJANC, 1913, profilarna - 40 let v ZJ, Stanislav KUSTERLE, 1920, energetika - 32 let v ZJ, Martin MOČNIK, 1924, plavž - 32 let v ZJ, Rozalija MOČNIK, 1922, valjarna Bela - 19 let in pol v ZJ, Stanko NOČ, profilarna, 1919, - 39 let v ZJ, Stanislav PUC, 1924, vzdrževanje - 32 let v ZJ, Franc RAJGELJ, 1927, profilarna - 31 let v ZJ, Dora STENKO, 1926, el. remontna del. - 34 let v ZJ, Ivanka SMID, 1921, tranposrt - 30 let in pol v ZJ, Anton TONEJC, 1925, valjarna žice - 31 let v ZJ in Karel URŠIČ, 1918, hladna valjarna - 32 let v ZJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Janko FRELIH, 1922, žičarna - 15 let in pol v ZJ, Anton GODEC, 1925, strojne delavnice - 30 let v ZJ, Anton KOŠIR, 1930, hladna valjarna - 21 let in pol v ZJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zasluženi pokoj!

UMRLI SO: Stanko KAJDIČ, 1957, OTK - 1 leto in 7 mes. v ZJ, Alojz KLANČNIK, 1930, remontne delavnice - 27 let v ZJ in Tomaž TROP, 1915, profilna valjarna - 25 let v ZJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

ODŠLI V JLA: Hasan Begič, 1959, vzdrževanje, Zuhdija Begič, 1959, valjarna žice, Vilko Bergant, 1959, energetika, Zejnil Bešič, 1958, hladna valjarna, Vančo Cekovski, 1959, valjarna Bela, Peter Dakskobler, 1959, remontne delavnice, Sašo Dolžan, 1951, vzdrževanje, Janko Fajfar, 1959, energetika, Branimir Gaser, 1956, vzdrževanje, Silvester Gerdej, 1959, valjarna 2400, Mirko Karanovič, 1959, strojne delavnice, Niko Kešina, 1955, elektrode, Asim Kičin, 1959, valjarna žice, Janez Kobentar, 1959, družbena prehrana, Marjan Kolman, 1958, hladna valjarna Bela, Šimen Kozmus, 1959, hladna valjarna Bela, Zlatan Krivič, 1959, valjarna žice, Senad Kurbegović, 1959, plavž, Bogdan Lahajnar, 1957, remontne delavnice, Tomaž Lavtižar, 1957, vzdrževanje, Anton Marenče, 1959, sektor novogradenj, Boško Mišič, 1959, hladna valjarna Bela, Nail Mustedanagić, 1959, hladna valjarna Bela, Jože Novoselec, 1959, hladna valjarna Bela, Milan Pajntar, 1959, energetika, Pero Pavlovič, 1955, jeklovlek, Marjan Piberčnik, 1959, strojne delavnice, Cvetko Pretnar, 1957, vzdrževanje, Dušan Radičič, 1959, valjarna žice, Mujo Redžić, 1959, valjarna Bela, Franc Repe, 1958, energetika, Branko Romih, 1955, transport, Husnija Rožnjaković, 1959, plavž, Mustafa Silić, 1959, vzdrževanje, Mevludin Smailović, 1958, jeklovlek, Josif Sovulj, 1959, hladna valjarna Bela, Ljube Stojanoski, 1957, elektrode, Ismet Šabić, 1959, hladna valjarna Bela, Alojz Šašek, 1959, energetika, Sulejman Tatarevič, 1959, hladna valjarna Bela, Dragan Todorović, 1959, hladna valjarna Bela, Vladimir Vidic, 1959, vzdrževanje, Fuad Vukalić, 1959, valjarna Bela, Drago Zalokar, 1959, sektor novogradenj.

V prvem polletju 1978 je bilo sprejetih v delovno razmerje 465 delavcev, delovno razmerje pa je prekinilo 427 delavcev in sicer zaradi:

- starostne in invalidske upokojitve 68 delavcev,
- umrlo je 9 delavcev,
- v JLA je odšlo 115 delavcev,
- lastna odpoved 53 delavcev,
- po pismeni izjavi 159 delavcev,
- disciplinski odpust 23 delavcev.

Na podlagi sklepa odbora za delovna razmerja delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje

OBJAVLJAMO

prosta dela, oziroma naloge varnostni inženir, U-4, šifra 5432 1 oseba
Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. Dokončana višja tehnična varnostna šola s strokovnim izpitom in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.
2. Inženir prve stopnje strojne, elektro ali metalurške stroke, s strokovnim izpitom iz varstva pri delu in 5 let delovnih izkušenj.
3. Diplomant tehnične srednje šole s predhodno poklicno šolo in najmanj pet let delovnih izkušenj v železarni.

Kandidat pod točko 3. se bo moral pogodbeno obvezati, da bo ob delu v štirih letih uspešno zaključil študij na višji tehnični varnostni šoli in opravil strokovni izpit.

Iz prijave mora biti razvidno zaradi česa se odločate za te naloge, oziroma dela.

Prijavo z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 15 dni na kadrovske sektor železarne.

POŠKODBE V JUNIJU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih ter na poti na delo in z dela za junij. Na delovnih mestih je bilo poškodovanih 48 sodelavcev, izgubili smo 556 delovnih dni. Na poti na delo je bilo 6 poškodb in zato 124 izgubljenih delovnih dni.

Pregled poškodb po TOZD in DS je naslednji:

TOZD	poškodbe na del. mestih	izgubljeni dnevi	poškodbe na poti	izgubljeni dnevi
Plavž	1	7	1	5
Jeklarne	5	117	-	-
Livarna	-	-	-	-
Valjarna Bela	8	64	1	5
Valjarna žice in profilov	6	62	-	-
Valjarna debele pločevine	1	37	2	4
Hladna valjarna Bela	5	52	-	-
Hladna valjarna Jesenice	4	26	-	-
Žičarna	7	28	-	-
Profilarna	1	10	-	-
Vratni podboji	-	-	-	-
Jeklovlek	-	-	-	-
Elektrode	-	23 od prej 1	-	4
Želblarna	1	3	-	-
Strojne delavnice	-	-	-	-
Remontne delavnice	4	41	-	-
Vzdrževanje	1	22	-	-
Energetika	1	21	-	-
Transport	1	23	-	-
Družbena prehrana	1	8	-	-
DS za kom. in fin. zadeve	-	-	-	-
DS za kadrovske in splošne	-	-	-	-
zadeve ter informiranje	1	12	-	-
DS za ekonomiko, teh. kontrolo	-	-	-	-
raziskave in novogradnje	-	-	1	6

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNA

Predsednik odbora za gospodarstvo, Vitomir Gričar, je za 17. sejo, ki je bila 30. junija, predložil naslednji dnevni red: pregled sklepov zadnjih dveh sej, analiza finančnega rezultata za mesec maj, ocena izvrševanja operativnega programa količinsko in vrednostno za mesec junij in prodaja energetskih medijev ter vzdrževalnih storitev za mesec maj, predlog programa skupne in gotove proizvodnje za mesec julij, cene na mali prodaji, sklepi samoupravne delavske kontrole o osebnem dohodku, odločitve o izdelavi investicijskega programa za projekt »Računalnik«, odločitve o izdelavi investicijskega programa za projekt garderobe in jedilnice jeklarne in razno.

Najprej so sprejeli poročilo podpredsednika poslovnega odbora o pregledu sklepov 15. seje ter ugotovili, da so bili v glavnem izvršeni. V zvezi s 3 točko iz 15. seje so na seji naknadno sprejeli sklepe, da se predlog plinifikacije posreduje delavskim svetom temeljnih organizacij v razpravo in sprejem.

Na seji so bili sprejeti ukrepi glede poslovanja v temeljnih organizacijah: Valjarna bluming-štel, Hladna valjarna Bela in Valjarna žice in profilov. Odbor je zadolžil poslovodni odbor za posredovanje ukrepov tem temeljnim organizacijam ter tudi za koordinacijo izvajanja teh ukrepov.

Po razpravi o analizi finančnega rezultata za mesec maj, katero je posredoval Boris Pesjak, so navzoči v zvezi s tem ugotovili, da se je situacija z nastankom dolžniško-upniškega razmerja in s plačili kupcev v maju zopet poslabšala, predvsem zaradi odpreme in fakturiranja zadnja dva dni v obračunskem mesecu. V zvezi s tem je akcijo treba usmeriti predvsem v to, da se tudi v tretjem tromesečju nadaljuje z ukrepi za izboljšanje proizvodnega asortimenta s tem, da se približa planiranemu.

Glede na zastajanje blagovne proizvodnje je treba tudi v poletnih mesecih nadaljevati s sedanji prizadevanji tako, da bi se tudi na področju proizvodnje približali planu, zlasti v tistih temeljnih organizacijah, ki so za izpolnitev plana blagovne proizvodnje ključnega pomena. To so: Hladna valjarna Bela, Valjarna bluming štel in Valjarna žice in profilov.

Glede na porast stroškov je treba na podlagi podrobnih analiz stroškov v temeljnih organizacijah pristopiti k akciji za zadrževanje rasti stroškov. Tem problemom naj posvetijo več pozornosti tudi odbori za gospodarstvo v temeljnih organizacijah in naj sprejmejo ustrezne ukrepe in sklepe.

Zaradi tesnejšega povezovanja z odbori za gospodarstvo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne predlaga, da bi se pri razpravi polletnega poslovnega poročila sestal na razširjeni seji s predsedniki odborov za gospodarstvo temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Vodja oddelka za operativno planiranje je navzočim podal oceno izvrševanja operativnega programa količinsko in vrednostno za mesec junij ter na podano informacijo odbor ni imel pripomb.

V zvezi s oceno skupne proizvodnje za mesec junij pa je odbor ugotovil, da so bile kljub doseženim rezultatom v temeljni organizaciji valjarna bluming štel in valjarna žice in profilov še vedno težave pri obratovanju ter da Monter Dravograd presega plansko proizvodnjo.

V nadaljevanju se je odbor za gospodarstvo razpravljal o predlogu programa skupne in gotove proizvodnje za mesec julij. Na osnovi razprave pa je ugotovil, da je Valjarna bluming štel ključna točka v izpolnjevanju programa skupne in gotove proizvodnje in je treba tej te-

meljni organizaciji posvetiti še posebno pozornost tako s strani vzdrževanja kot proizvodnje. Za koordinacijo pa je zadolžil poslovodni odbor.

Odstopanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje od družbenega plana v juliju 1978 je možno nadoknaditi s prekoračenjem obvez v posameznih temeljnih organizacijah z zniževanjem medfaznih zalog in boljšim asortimentom proizvodnje kot je planiran.

Na predlog prodajnega sektorja je odbor razpravljal o novih cenah na mali prodaji in sprejel sklep, da sprejema cene za malo prodajo, ki veljajo od 1. 7. 1978 do sprejetja poslovnika, razen za odpadni material (staro železo), kateremu ostanejo sedanje cene.

Vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje je navzoče seznanila s sklepi skupne seje samoupravne delavske kontrole Železarne o izplačilu osebnega dohodka.

Na podlagi odločitev ponovljenega referenduma v temeljnih organizacijah: Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Remontne delavnice in Vzdrževanje ter na podlagi

razprave o tem pravilniku v ostalih temeljnih organizacijah, je odbor predlagal temeljnimi organizacijam in delovnim skupnostim, da najkasneje do 25. julija 1978 izvedejo ponovno oceno delovnega prispevka.

Ce posamezna temeljna organizacija ali delovna skupnost meni, da lestvica, sprejeta z referendumom 14. 4. 1978 (4-24) ni sprejemljiva, se lahko odloči za manjši razpon ali za eno izmed predlaganih variantnih lestvic, objavljenih v Železaru dne 11. 5. 1978.

Za izračun vrednosti osnovne točke za ocenjevalno skupino naj se uporabi nova formula izračuna; objavljena v Železaru dne 11. 5. 1978. Temeljne organizacije, ki so na ponovljenih referendumi sprejele pravilnike, naj izvedejo oceno po sprejeti odločitvi.

Ocenitev delovnega prispevka za vodje temeljnih organizacij in vodje sektorjev naj v sklopu temeljne organizacije, oziroma sektorjev izvedejo po enakem postopku, kot za ostale delavce.

Ob koncu seje so na predlog sektorja novograden razpravljali o odločitvi o izdelavi investicijskega programa za projekt »Računalnik« in za projekt garderobe in jedilnice jeklarne in se strinjali, da se za financiranje omenjenih projektov odobri po 500.000 din iz združenih sredstev AZ za leto 1978, namenjenih za izdelavo pripravljalnih del. Porabljena sredstva pa naj se vrnejo iz sredstev odobrenega projekta.

Odbor za gospodarstvo predlaga, da temeljna organizacija Jeklarne skupaj s sektorjem novogradenji pripravi ustrezen predlog glede na nevrzdržno stanje sanitarnih prostorov na področju starega železa.

OT

TOZD Valjarna bluming štel

16. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Janez Kralj je 23. junija sklical 16. redno sejo, na kateri so obravnavali tri točke dnevnega reda.

Po pregledu sklepov predhodne seje so ugotovili, da so bili izvršeni, potrjeni pa so bile tudi interne spremembe in razporeditev novosprejetih delavcev.

Članom odbora je kadrovik Janez Kramar posredoval pregled odsotnosti v mesecu maju 1978. Skupna odsotnost v TOZD Valjarna bluming-štel je bila 1.547 dni ali 15,89 % in je bila za 1,5 % nižja od meseca aprila. Od planiranih 1.042 dni rednega letnega dopusta je bilo izkoriščenega le 621 dni ali 59,6 %.

Obravnavali so tudi štiri prošnje

za premestitev, ugodno pa je bila rešena le ena iz zdravstvenih razlogov, ostale pa so zaradi pomanjkanja delavcev zavrnili.

Ugodno so rešili prošnjo za ponovni sprejem že v TOZD zaposlenega delavca Maksimiljana Vebra.

Odobrili so vlogo ZMS, v kateri so zaprosili za odobritev izredno plačnega dopusta za delavca Joza Tadiča od 22. junija do 25. julija, za udeležbo na mladinski delovni akciji »Posočje 78«.

V razpravi so sodelovali: Kralj, Kramar, Senčar.

NI

18. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Namestnik predsednika odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Valjarna bluming — štel Janez Smolej je v ponedeljek 26. junija sklical in vodil 18. redno sejo, na kateri so obravnavali osem točk dnevnega reda.

Pri pregledu sklepov zadnje seje, ki ga je podal vodja TOZD so ugotovili, da so izvršeni. Ob tem pa so tudi ugotovili, da TOZD Vzdrževanje ne upošteva in ne izvršuje sklepov njihovih samoupravnih organov.

Iz poročila o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu maju je bilo razvidno, da so slabši kot so bili doseženi za prvo tromesečje in je dosežena proizvodnja v maju najslabša v letošnjem letu.

Skupna proizvodnja je bila dosežena glede na družbeni plan z 90,5 %, blagovna pa z 86,9 %.

Tako kot v vseh letošnjih mesecih, so bile tudi v maju težave z vzdrževanjem proizvodnih naprav, predvsem valjavskega ogrodja štel. Posledica tega so bile slabe kvalitete izvaljenih svitkov, izvaljana pa je bila tudi premajhna količina topla valjanih travkov. Prvič v letošnjem letu ni bil dosežen izplen na blumingu in je za 0,1 % nižji od planiranega, na štelu pa je nižji celo za 1,9 %.

Ponovno ima v mesecu maju TOZD za 14.208.170,19 din zvišanje stroškov, ki so nastali na vložku za 7.439.587 din (priznani stroški jeklarni za boljši izplen, zaradi nižjih dobropisov za odpadke in zaradi ne-

doseženega izplena na blumingu in štelu) in na predelavi za 6.768.583 din (zaradi nevkalculiranih prispevkov in obresti za plansko ceno, neplaniranih obremenitev od hladne valjarne Bela, zaradi višjih stroškov vzdrževanja in slabše doseženega asortimenta).

Na seji so potrdili operativni program za julij, ki je zaradi izpadle proizvodnje v adjustaži štel v skupni proizvodnji zvišan za 3,29 % v odnosu na družbeni plan. Predpogoj za doseg operativnega plana pa je vsekakor normalno obratovanje proizvodnih naprav.

Od zasledovanih delovnih ciljev so bili trije doseženi, devet delovnih ciljev pa ni bilo doseženih.

Obravnavali in potrdili so tudi inovacijske predloge.

Soglašali so s predstavitvijo CN-BGW-4000 brusilnega stroja iz TOZD Valjarna žice in profilov v TOZD Valjarna bluming-štel in sicer na mesto RAU I brusilnega stroja v adjustaži bluminga.

Sprejeli so sklep, da se ponovno prizna vrednostni bon za malico za opravljene nadure.

NI

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 30. junija je predsednik delavskega sveta Anton Miklič sklical in vodil 17. redno sejo.

Ugotovili so, da so bili sklepi predhodne seje izvršeni. Delegati so bili seznanjeni z uspešnim izidom referenduma, ki je bil 20. junija, saj so delavci pravilnik o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe sprejeli z 78,4 odstotki. Z novim pravilnikom je bila spremenjena tudi osnova za izračun delovnega prispevka, tako, da je najnižja možna ocena 7 % in najvišja 19 %.

Potrdili so reorganizacijo nalog in

opravil za delovna mesta: žerjavovodja 75-tonskega žerjava, manipulant pri brusilnih strojih, strojni brusilec slabov, strojni brusilec blumov, manipulant blumov, preglednik — ravnalet pločevine, adjuster pločevine, menjalec nožev, žerjavovodja v lužilnici in skladiščnik z veljavnostjo od 1. julija dalje.

Soglašali so s povečanjem osnovnih tarifnih postavk za 8 % z veljavnostjo od 1. julija dalje.

NI

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulih štirinajstih dneh smo prejeli 60 zapiskov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Prevladovala so razprave, ki so se nanašale na ugotavljanje delovne uspešnosti (potrditev ocen, volitve kandidatov za ugotavljanje delovne uspešnosti ipd.), na koriščenje letnih dopustov ter na obratno in proizvodno problematiko. V valjarni debele pločevine so skupine obravnavale kvartalno poročilo. Na sestankih je bilo med drugim izrečenih tudi več vprašanj, opomb in predlogov, ki so se nanašali na ožje delovno okolje.

SDS adjustaža štel (odprema) opozarja, da je potrebno nekaj storiti z odpadno pločevino, ki je nakopičena v obratu in grozi, da se bo zrušila na delavce, ki delajo v bližini. Delavci na odpremi potrebujejo tudi prostor, kamor bi lahko spravljali orodje za delo, red in čistočo.

SDS skladišče vložnega materiala opozarja na pomanjkanje delovnih moči, ki je prav v tem času najbolj pereče. Pogovarjali pa so se tudi o disciplini na delovnem mestu in o boljšem izkoriščanju delovnega časa.

SDS žarilnica hladne valjarne 1 predlaga, da bi v žarilnici napravili bivalni prostor, v katerem bi se zadrževali delavci v času, ko čakajo na delo. Na pettonskem žerjavu bo treba zamenjati progo za mačka in zavorni kolut. Ker je precej slabih žarilnih kotlov in polomljenih nosilnih palic, predlagajo, da bi varilec nekaj časa varil samo za žarilnico. Skupina se pritožuje, da na dopoldanski dnini manjkajo tople vode za umivanje.

Tudi **SDS žarilnica 2** opozarja na problem tople vode in bivalnega prostora ter na potrebo po izboljšanju pretoka plina za globinske peči od 1 do 10.

SDS žarilnica hladne valjarne 3 meni, da delo na izdelavi prežacevalnih in odsosovalnih naprav poteka prepočasi. Seznanila se je tudi z dopisom vodje proizvodnje glede koriščenja osemurnega delovnega časa in priznava, da se stroji v hladni valjarni prežgajo ustavljajo. Vprašuje pa, zakaj in kdo je temu kriv in čemu vodje proizvodnje to dovoljujejo. Kajti če bi bili stroji polno izkoriščeni vseh osem ur, verjetno ne bi bilo potrebno delati na proste sobote (vsaj toliko prostih sobot ne). Ob tem pa tudi ugotavlja, da se je v žarilnici nemogoče tako obnašati, ker morajo peči obratovati 24 ur neprekinjeno, delavci pa izdelati zadostno število saržev, da imajo priznanih osem ur dela.

SDS žarilnica 4 meni, da je potrebno, v kolikor bi hoteli povečati storilnost, ostreje nastopiti proti nedisciplini in tistim članom delovnega kolektiva, ki imajo malomaren odnos do dela.

SDS karisti hladne valjarne se vprašuje, kdo je odgovoren, da že poldrugo leto primanjkuje delavcev — karistov. Opozarja tudi, da je cestišče v žičarni 2 speljano nad kanalizacijo, ter da so železne plošče prešibke, da bi vzdržale nosilnost osem ton. Zato lahko pride tudi do večje neizgode. Stari snežni plug je že dotrajan, ugotavlja skupina, in treba je misliti na novega, ker bo zima kmalu pred vrati. Pred garažo bi bilo potrebno zgraditi streho, ki naj bi kariste zaščitila pred dežjem in snegom.

SDS vodstvo hladne valjarne Jesenice pa ugotavlja, da je bilo poslovanje v mesecu maju za ta TOZD dokaj uspešno in da dela, na katera so opozorile SDS, potekajo v skladu s finančnimi možnostmi. Skupina je obravnavala tudi vprašanje udeležbe na sestankih SDS in meni, da je vsako neupravičeno odsotnost potrebno obravnavati in ustrezno ukrepati.

SDS hladna valjarna 1 in 3 sta obravnavali vprašanje delovne in tehnološke discipline. Posamezniki so bili opozorjeni, da zamujajo na delo in prezgodaj zapuščajo delovna mesta ter da se predolgo zadržujejo v kantini.

SDS valjarna žice (»Klemen«) je obravnavala proizvodno problematiko in med drugim opozorila tudi na to, da že več let niso dobili v obrat nobenega valjavca z valjavsko šolo.

SDS žebljarna 3 se pritožuje, da dobiva napol ali v celoti odprte silose. Sodelavci, ki je za zapiranje silosov zadolžen, so že opozarjali, da naj jih zapira ali pa da jih da k strani, da gredo v popravilo, če se ne morejo zapreti. Ugotavljajo, da se sodelavec za opozorila dosti ne zmeni in zahtevajo, da se to uredi.

SDS kleparji je menila, da je potrebno poostriiti disciplinske ukrepe proti nekaterim sodelavcem.

SDS zidarji ugotavljajo, da se bo zaradi večje odsotnosti delavcev v poletnih mesecih v kar največji meri potrebno zavzeti, da bodo delovne naloge do rokov opravljene.

SDS plastika vprašujejo, zakaj ne dobe tračne žage.

SDS gradbena delavnica Javornik ugotavlja, da posamezni delavci površno opravljajo svoje delo, da ne uporabljajo zaščitnih sredstev ter da predčasno zapuščajo delovna mesta.

SDS RTA (Stare) je moral zaradi dopustov povečati delovne obveznosti posameznikov. Sklenila je, da se morajo vsi, ki še ne obvladajo signalizacije ATC in osnovnih posegov, priučiti temu delu.

SDS vzdrževanje plavž 1 vprašuje, kdaj se bo začelo delati garažo za vilicarja in šupo za varilne aparate.

SDS vzdrževanje jekiarne 1 in 2 sta kritizirali zbiranje bakra in pripravo na izlet v okviru oddelka.

SDS HVŽ 1 in 2 se pritožujeta nad nečistočo na žerjavih v TOZD Žičarna in v Hladna valjarna, zlasti pa na Siemag valjenem stroju, ker je zaradi nečistoče menjava valjev skrajno nevarna. Govorili so tudi o uporabi zaščitnih sredstev.

SDS vzdrževanje Bela 1 je vodja skupine pozval k večji delovni disciplini in samoiniciativnosti pri delu, posebno tam, kjer je s pravočasnim posegom moč preprečiti večje okvare.

SDS vzdrževanje Bela 5 opozarja, da ni rešeno vprašanje nabave namiznega vrtnega stroja kot tudi vprašanje postavitve znaka in betona pri montaži Jumping.

SDS lokomotivska delavnica je sklenila, da bo denar od odpadnega olja in odpadnih kovin koristila za rekreacijo ali za strokovno ekscurzijo. Mladinci so se strinjali s predlogom, da bodo v prostem času usposobili ozkotirno lokomotivo O.P.T. Lokomotivo bodo postavili na prostor pred lokomotivsko delavnico kot muzejski predmet.

SDS vzdrževanje prog in cest vprašuje, če se bodo iztrošene zapornice na bloku še popravljale.

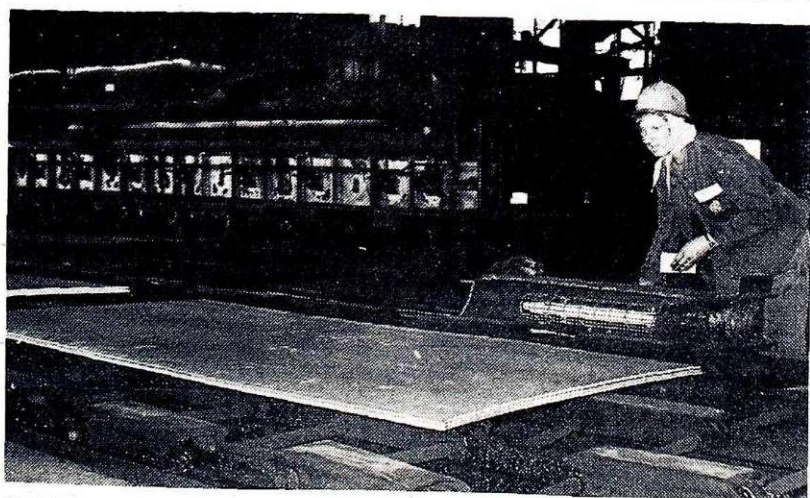
Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

KOLEKTIVU TOZD ŽIČARNA IN OO SINDIKATA PRISRČNA HVALA

V mesecu maju mi je požar uničil stanovanjsko hišo. Ob nesreči je bila v TOZD Žičarna, kjer sem zaposlen, izvedena solidarnostna akcija. Iskreno se zahvaljujem sodelavcem v žičarni I ter v pocinkovalnici za zbrano denarno pomoč, ki mi je bila ob nesreči zelo dobrodošla. Še posebej se zahvaljujem za pomoč iz sredstev solidarnostnega sklada pri izvršenem odboru sindikata Železarne.

Tako sodelavcem v TOZD Žičarna kakor tudi sindikalni organizaciji za vso pomoč in razumevanje še enkrat prisrčna hvala.

Jernej Skok

Sodelavka v valjarni debele pločevine

ŽELEZARSKA MLADINA PRED KONGRESOM ZSMS

Z Ano Marijo Pagon, predsednica koordinacijskega sveta Zveze socialistične mladine Slovenije — Železarna, sem se pogovarjala o nekaterih perečih problemih, ki jih skušajo mladi rešiti še pred slovenskim kongresom ZSM. Težava pa je dovolj na področju delovanja delegatskega sistema, uresničevanja družbeno-ekonomskih odnosov, vključevanja mladih v družbeno samozasčito, pri uveljavljanju vpliva in vloge mladinske organizacije in podobno. Vse to potrjuje občutek, da mladina v Železnici še ni zaživela svojega polnega političnega življenja in nima takega pomena in vloge, kot bi ga lahko in morala imeti.

»Gradiva za deseti kongres Zveze socialistične mladine Slovenije proučujejo večinoma delegati za kongres z mladimi v osnovnih organizacijah. V našem interesu je, da se bolj poglobljamo v vprašanja kadrovske politike, družbeno ekonomskih odnosov in delegatskega sistema.

Glede kadrovske politike bi lahko imela zveza mladine velik vpliv, vendar pa se o tem še ne razmišlja, zato tudi nimamo nobenih programov. O osebnih dohodkih, stanovanjski problematiki in samoupravnih sporazumih razpravljajo v tistih osnovnih organizacijah, ki so dobro organizirane in imajo dovolj sposobno vodstvo, ki pritegne k delovanju čim več članov. Tu se začnejo prvi problemi, saj je organiziranost mladine največji problem, ki nas ovira pri uresničevanju naše vloge. Vzrok je tudi zelo različen delovni čas, razčlenjena delovna organizacija in prevelike osnovne organizacije, saj imajo nekatere tudi do dvesto članov. Zaradi tega se pojavlja, da se osnovne organizacije med seboj sploh ne poznajo in zato tudi ne sodelujejo.

V delegacije je vključenih 26% mladih. Čeprav je to procentualno velik delež, pa rezultati delovanja v delegatskem sistemu niso zadovoljivi. Najpogostejše delegati izgubijo stik s tistimi, ki so jih izvolili in ne zasledujejo njihovih interesov, problemov, predlogov in podobno. O tem razpravljamo na konferencah, kjer skušamo še bolj poudariti pomen in vlogo delegatov.

V železnici Jesenice je veliko mladih delavcev iz drugih republik in reči moram, da so le-ti aktivnejši od naših mladincev, seveda če jih primerno spodbudimo in vključimo v delo. Da bi še povečali njihovo dejavnost, smo pričeli z akcijo, da se v samskih domovih ustanovijo aktivni Zveze socialistične mladine Slovenije in Zveze komunistov.

O povezovanju in delovanju v društvih še nismo veliko razmišljali.

BRIGADA — JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED V VALJEVU

V petek, 7. julija, je odpotovala z Jesenic brigada — Jeseniško-bohinjski odred — na zvezno mladinsko delovno akcijo PODRINJE — KOLUBARA 78 v pobrateno občino Valjevo. Brigado sestavlja petdeset mladih iz železarne Jesenice, Kovinar, SGP, Gradbinec, TPO Golica in dijakov z jeseniških srednjih šol. Gostitelji jeseniške brigade v Valjevu bodo mladinci iz delovnega kolektiva tovarne Krušik, ki so se pred nedavnim mudili na obisku na Jesenicah.

Brigadirji bodo na akciji delali pri izkopu kanalov za vodovod in telefonski kabel, popravljali ceste, pomagali pri gradnji rekreacijskega centra in pri drugih delih. Pokrovitelj brigade jeseniško-bohinjski odred je železarna Jesenice, komandant pa Tihomir Kostić. JR

BRIGADIRSKI POZDRAV IZ POSOČJA

Na mladinski delovni akciji Posočje 78 — v drugi izmeni sodeluje pet brigad iz vse bratske Jugoslavije. Med njimi je tudi MDB združenja jugoslovanskih železnar, ki nosi naslov Norbert Veber. To ime je dobila po revolucionarju, nekdanjem generalnem direktorju železarne Sisak. V MDB ZJŽ Norbert Veber so tudi trije sodelavci iz jeseniške železarne in sicer: Jozo Tadić, Ilija Pejić in Rasim Humanović. Pozdravljajo vse mlade železarje, v imenu mladinskih delovnih brigad ZJŽ Norbert Veber, MDB Kozjanski odred iz Sevnice in ORB Dukagjini iz Kline. Ilija Pejić

Povezani smo s kulturnim klubom Jutro, v katerem so večinoma delavci iz drugih republik, povezujemo se tudi s šolami.

Idejno politično izobraževanje še ne deluje kot bi moralo, saj so osnovne oblike tovrstnega delovanja seminarji, ki so največkrat presuho-parni. Veliko bolj primerni bi bili pogovori v ožjih interesnih skupinah, katere bi vodili tisti, ki o določenem problemu največ ve. Na sploh je aktivnost še vedno premajhna, saj se še ni zgodilo, da bi bile aktivne vse osnovne organizacije v Železnici.

Po kongresu bodo verjetno ukinjeni koordinacijski sveti, zato se trudimo, da bi s pomočjo razgovorov o problematiki posameznih osnovnih organizacij povečali njihovo samostojnost na vseh področjih.

Res je, da ima Zveza socialistične mladine Slovenije v Socialistični zvezi delovnega ljudstva kot frontne organizacije velik pomen, vendar pa se mladi v Železnici tega ne zavedajo in le redki se vključujejo v delo v svojih krajevnih skupnostih. Člani koordinacijskega sveta hodimo na organizacije velik pomen, vendar pa se mladi v Železnici tega ne zavedajo in le redki se vključujejo v delo v svojih krajevnih skupnostih. Člani koordinacijskega sveta hodimo na organizacije velik pomen, vendar pa se mladi v Železnici tega ne zavedajo in le redki se vključujejo v delo v svojih krajevnih skupnostih. Člani koordinacijskega sveta hodimo na organizacije velik pomen, vendar pa se mladi v Železnici tega ne zavedajo in le redki se vključujejo v delo v svojih krajevnih skupnostih.

PREDSTAVLJAMO PREDSEDNICO KS ZSMS ŽELEZARNE

V začetku letošnjega aprila so delegati iz osnovnih organizacij ZSMS v Železnici izvolili novo vodstvo koordinacijskega sveta ZSMS. Danes v naši mladinski rubriki predstavljamo novo predsednico KS ZSMS, Ano PAGON, ki je prevzela odgovorne naloge v mladinski organizaciji v našem kolektivu. Da sestavek ne bi izzvenel zgolj kot predstavitev, je povedala tudi nekaj več o delu koordinacijskega sveta ZSMS po programski in volilni seji.

Za novo predsednico KS ZSMS v tem programskem obdobju so mladi v našem kolektivu izvolili Ano Marijo Pagon iz TOZD Valjarna žice in profilov. Aktivno je začela delati v zvezi socialistične mladine leta 1975 in sicer v valjarni profilov. Skupaj z Mujagom Haskičem sta dosegla zelo pomembne rezultate pri organiziranju mladih v tem obratu. Zatem se je začela vključevati tudi v delo drugih družbenopolitičnih organizacij, sindikata in zveze komunistov ter v samoupravne organe v Železnici. Sedaj je Ana Marija Pagon poleg predsedniške dolžnosti še delegatka družbenopolitičnega zbora skupščine občine Jesenice, članica predsedstva OK ZSMS Jesenice, dela pa tudi še v drugih organizacijah. Predsednica je najprej povedala nekaj več o akcijah mladih železarjev v zadnjem obdobju.

»Po programski in volilni seji se

je s tem njihov vpliv enak ničli. To se pojavlja zaradi nezaupanja do mladih, saj starejši nemalokrat trdijo, da mladi nimajo dovolj izkušenj, da bi lahko o vsem sodočloali. Vse to vodi v malodušje, ki ima lahko negativne posledice za nadaljnji razvoj.

V Železnici se osnovne organizacije vključujejo v sistem ljudske obrambe s tem, da sodelujejo z granicarji na športnem in kulturnem področju, pripravljajo pa tudi skupna predavanja. Radi bi ustanovili komisijo za ljudsko obrambo, v katero bi bili vključeni mladinci, ki so med služenjem vojaškega roka dobili kakšen čin. Težave so v tem, da nimamo stikov z odborom za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito Železarne, saj so za naše delo dokaj nezainteresirani in se pogosto zgodi, da referenti koordinacijskega sveta sploh ne vejo, kaj je njihovo delo.

V inovatrstvo se mladi ne vključujejo, saj je inovacij zelo malo, več je tehničnih izboljšav. Le-teh pa mladim neradi priznajo zaradi poklicne užaljenosti, saj bi se kaj takega lahko spomnili tudi starejši z večjimi izkušnjami in znanjem. Če pa neko izboljšavo priznajo, se priznanje in plačevanje nagrade tako zavleče, da mlad človek kmalu izgubi voljo. Tudi v tem pogledu opazamo določene premike, saj se dogaja, da vodje proizvodnje vabijo k sodelovanju vse več mladih.

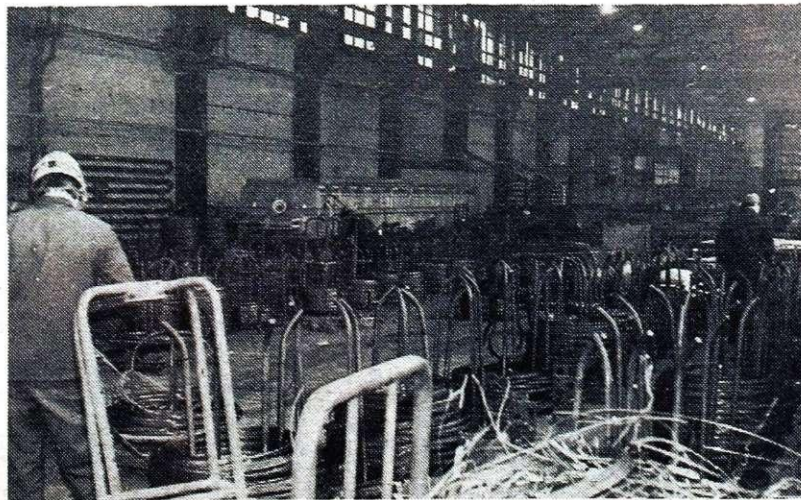
V zvezi komunistov teh vprašanj ne obravnavajo, saj pogosto taki problemi do zveze komunistov niti ne pridejo. ZK se omeji le na ocenjevanje našega dela, ki je lahko boljše ali slabše od prejšnjega leta. Torej ni čudno, če so naši stiki zelo slabi. Poleg tega pa mladi komunisti najmanj delajo v zvezi mladine, za kar bi lahko iskali vzrok v preobremenjenosti ali v pozabljanju na svoje dolžnosti. Lilijska Juršak

sedaj v delu koordinacijskega sveta ZSMS že občutijo bistveni premiki. Posamezne komisije pri predsedstvu so se že formirale, pripravile delovne programe in jih tudi že začele uresničevati. Opozoriti moram tudi na spodbudne rezultate v nekaterih OO ZSMS. Postajajo vse bolj samostojne in se lotevajo obsežnih akcij. V tem času smo mlade v nekaterih TOZD zopet bolj pritegnili k aktivnem vključevanju v delo ZSMS. Zelo dobre rezultate pri tem smo dosegli v TOZD Plavž in TOZD Vzdrževanje. Seveda pa ob vseh prizadevanjih mladi železarji ponekod še vedno niso dobro organizirani. Z največjimi problemi se prav gotovo srečujemo v delovni skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, kjer še do danes nismo uspeli ustanoviti OO ZSMS.

Pri koordinacijskem svetu ZSMS ste se odločili za večjo akcijo mladih za dvig produktivnosti. Kako poteka?

»Člani predsedstva KS ZSMS smo na osnovi obiskov v posameznih sredinah ugotovili, da so mladi premalo informirani o ekonomskem stanju v svojih temeljnih organizacijah, oziroma na nivoju celotne Železarne. Prav zato smo se odločili za akcijo, ki jo bomo izpeljali skupaj s člani poslovnega odbora Železarne. Skupaj z njimi bomo pripravili problemsko konferenco o ekonomskem položaju v kolektivu, na kateri bodo mladi sodelovali s svojimi stališči in mnenji. Hkrati ob tem bodo člani poslovnega odbora predlagali, kje povsod naj si mladi prizadevajo izboljšati delovne rezultate in disciplino.

V posameznih OO ZSMS so mladi že zadolženi za nemoten potek, tako da lahko do jesenskih mesecev pričakujemo že prve rezultate akcije. To priložnost naj izkoristim tudi za poziv vsem mladim v Železnici, da se v akcijo vključijo ter si čimbolj prizadevajo doseči dobre rezultate. JR

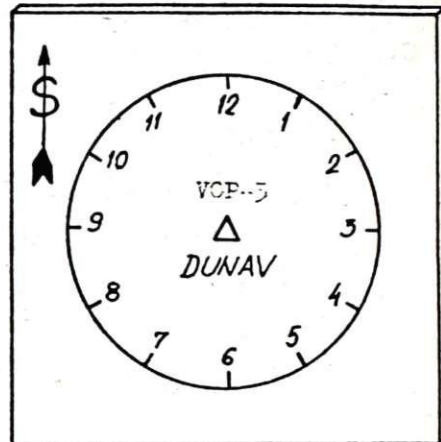

V pocinkovalnici žice

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje...

Tito

VIZUALNE OPAZOVALNICE CZ

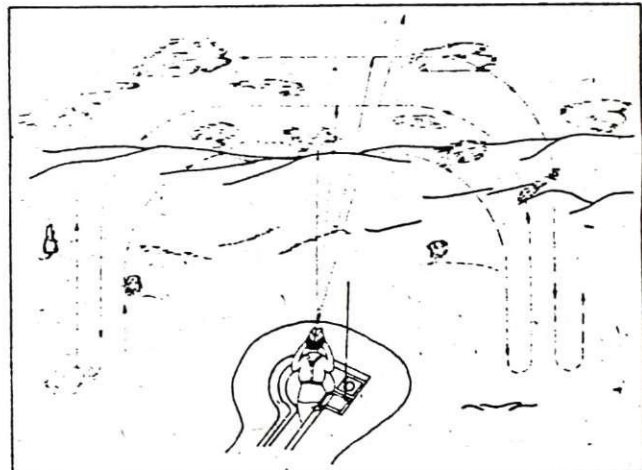

Slika 6

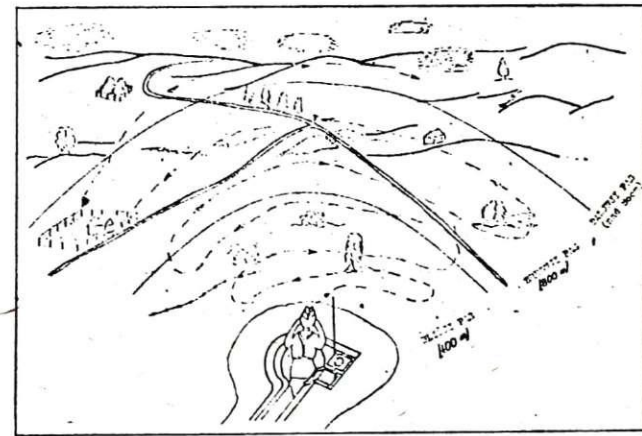
Znano je, da znaša človekovo zorno polje 57 stopinj, zato bi bilo za preiskovanje odseka (cone) opazovanja potrebno, odvisno od njegove velikosti, več ali manj časa. Zato bi tudi velikost odseka, ki ga je treba opazovati, vplivala na število opazovalcev v eni izmeni. Če je treba na VOP zagotoviti krožno opazovanje (kar najpogostejše dejansko tudi bo, zlasti kadar je treba opazovati zemljišče), tedaj je treba obvezno določiti po dva opazovalca. Daljavo odkrivanja cilja se sicer nekaj poveča z uporabo ročnih daljnogledov (zaradi povečanja), vendar pa se s tem zmanjša opazovalčevo zorno polje, ki je pri daljnogledu najpogostejše le 30 stopinj.

V normalnih razmerah naj bi opazovalce izmenjavali vsaki dve uri. Toda če so temperature nizke ali previsoke, oziroma v posebno oteženih razmerah opazovanja, naj bi opazovalce izmenjavali v krajših presledkih.

Opazovalec mora vsekakor neprestano preiskovati (z opazovanjem) določen odsek opazovanja in ne sme dopustiti, da bi najprej slišal cilj, šele nato pa ga odkril z opazovanjem (edino ponoči se cilji odkrivajo s prisluškovanjem). Način opazovanja zračnega prostora in zemljišča je prikazan na risbah številka 7 in 8.

Slika 7

Slika 8

PRIZNANJE OO ZSMS TOZD ŽEBLJARNA

Konferenca mladih delavcev pri republiški konferenci ZSMS je v soboto, 1. julija, podelila priznanja osnovnim organizacijam ZSMS za dosežene rezultate v akciji »najboljša OO ZSMS v združenem delu«. Med 400 predlaganimi osnovnimi organizacijami so na tej svečanosti podelili priznanja dvanajstim osnovnim organizacijam ZSMS. To priznanje je dobila tudi OO ZSMS TOZD Žebljarna, ki ga je prevzel Tihomir Kostić, bivši predsednik OO ZSMS TOZD Žebljarna, ki ima tudi naj-

več zaslug za dosežene rezultate.

Podelili so še 20 priznanj in knjižnih nagrad posameznim mladim družbenopolitičnim delavcem za njihovo aktivno delo, izmed 300 predlaganih. Med dvajsetimi prejemniki je bil tudi Miro Hočevar iz TOZD Iskra Blejska Dobrava.

Svečanost je bila povezana s praznovanjem dneva samoupravljalcev in dneva borcev. Slavnostni govornik je bil Lev Kreft, predsednik komisije za družbeno-ekonomske odnose pri zvezni konferenci Zveze socialistične mladine Jugoslavije. Priznanje in knjižna darila pa je podelil predsednik konference mladih pri RK ZSMS Ciril Sitar. V. Hribar

TOZD Hladna valjarna Bela

19. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta, Jože Kliček, je sklical 19. sejo v četrtek, 29. junija. Na seji so obravnavali: izvrševanje sklepov zadnje seje, poročilo odbora za gospodarstvo in ostalo problematiko.

Delegati delavskega sveta so iz poročila o izvrševanju sklepov zadnje seje, ki ga je podal pomočnik vodje TOZD Janez Kramar ugotovili, da so v glavnem izvršeni, razen nekaterih, ki so še v izvrševanju.

Soglašali so s predlogom predsednika odbora za gospodarstvo in sprejeli ter potrdili operativni plan za mesec julij, ki znaša 7300 ton, od tega: 4400 ton globokega vleka, 2400 ton dinam, 300 ton nerjavečih jekel in 200 ton ostalega jekla.

Predsednik odbora za gospodarstvo, Anton Ravnik, je poudaril, da je plan za nerjaveča jekla znižan za okrog 200 ton, in sicer zaradi tega, ker še ni rešen problem z lužilno linijo in napravami za solitno kislino, vendar pa je za to povečana količina pri dinam pločevini in globokem vleku.

Glede dobave vložka je Janez Kramar navzočim delegatom pojasnil, da je predvidena dobava iz Madžarske, Bolgarije in Skopja. Poudaril je, da je za kontinuirano dobavo vložka poslovodni odbor ŽJ zavzel določene ukrepe in lahko pričakuje ugodne rezultate.

Poročal je tudi o proizvodnih rezultatih v mesecu juniju, ki so bili

zadovoljivi glede na velike zastoje na liniji zaradi menjave valjčnic. Ravno tako je bila zadovoljiva v mesecu juniju tudi odprema.

17. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V ponedeljek, 26. junija, je bila 17. seja odbora za delovna razmerja. Dnevni red je obsegel pregled izvrševanja sklepov 16. seje, karnosti šestim novosprejetim delavcem v TOZD HV-Bela.

Odbor je obravnaval tudi vlogo Huseina Buluta za sprejem na delo v TOZD HV-Bela in jo ugodno rešil, s tem da je soglasje TOZD Valjarna bluming-štel v TOZD HV-Bela. Premestitev ni bila izvršena, ker odbor za delovna razmerja TOZD Valjarna bluming-štel zaradi kritičnega pomanjkanja kadra ni dal soglasja.

Podano je bilo tudi poročilo o gibanju delovne sile v mesecu maju. Ugotovljeno je bilo, da je bilo novosprejetih šest delavcev, obračunanih sedem delavcev, od tega trije na lastno željo, eden na osnovi redne odpovedi, en delavec pa je odšel na odsluženje vojaškega roka.

V nadaljevanju seje so potrdili predlog izjemskih vodij o premostitvah in soglašali s pridobitvijo last-

V nadaljevanju seje so delegati potrdili predlog pomočnika vodje TOZD in sicer za prenos 200.000 din iz sredstev amortizacijskih zamenjav za nabavo novih klešč firme Hopenstall.

V odbor za delovna razmerja so zaradi odhoda dveh članov iz TOZD imenovali nova člana in sicer Ferda Kiklja in Mirka Markoviča.

Soglašali so tudi s povišanjem osnovnih postavk za formiranje osebnega dohodka za osem odstotkov. M

nosti šestim novosprejetim delavcem v TOZD HV-Bela.

Odbor je obravnaval tudi vlogo Huseina Buluta za sprejem na delo v TOZD HV-Bela in jo ugodno rešil, s tem da je soglasje TOZD Valjarna bluming-štel v TOZD HV-Bela. Premestitev ni bila izvršena, ker odbor za delovna razmerja TOZD Valjarna bluming-štel zaradi kritičnega pomanjkanja kadra ni dal soglasja.

Sprejeli so tudi sklep, da se v TOZD HVB sprejmejo na počitniško delo štiri učenci in se jih razporedi na delovna opravila in naloge v adjustažo in odpremo. Pogoji za sprejem je starost nad 17 let.

Odbor je bil seznanjen s poročilom o fluktuaciji v železnari Jesenice, iz katerega je bilo razvidno, da je največja fluktuacija v HVB. Odbor je bil mnenja, da je vzrok visoki fluktuaciji predvsem nizki osebni dohodek, premalo vrednotena začetna delovna mesta (5. in 6. kat.). M

5. SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO

Peta seja odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito pri DS TOZD Hladna valjarna - Bela je bila v četrtek, 22. junija. Na seji so obravnavali: izvrševanje sklepov 4. seje, družbena samozaščita glede na mednarodni terorizem, imenovanje članov enote narodne zaščite v TOZD HVB, zadolžitve in razno.

Najprej so ugotovili, da so bili sklepi četrte seje izvršeni, nekateri pa se še izvajajo. Glede petega sklepa je bil odbor mnenja, da naj vprašanje neupravičenih izostankov obravnava odbor samoupravne delovne kontrole.

Po obravnavi vseh točk dnevnega reda so sprejeli naslednje sklepe, oziroma stališča:

- odbor predlaga, da se naredi evidenca neupravičenih izostankov delavcev v TOZD HVB (personalna služba). O tem pa naj razpravlja

IZREDNA SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja, Brane Pačnik, je sklical izredno sejo v petek, 30. junija, po vprašanju kadrovanja delavcev v TOZD. Pojasnil je, da se je z uvedbo nove organizacije pokazala potreba po novi razporeditvi kadra.

Članom odbora je predlagal, da se dogovorijo, ali se za delo in opravila objavi razpis ali se kadruje interno. Po daljši razpravi, v kateri so sodelovali: tov. Koselj, Smolej, Pačnik, Iskra, Pestotnik, Azinovič, Kikelj, Jamar in Markovič, so enoglasno sprejeli naslednji sklep:

- odbor za medsebojna delovna razmerja v TOZD Hladna valjarna Bela je na izredni seji sprejel sklep, da se reorganizacija izvede s kadrovanjem;
- razpisi se izvedejo za delovna mesta, za katera ne bo kandidatov iz TOZD Hladne valjarne Bela;
- sklep odbora za delovna razmerja se posreduje delavskemu svetu v potrditev.

M

17. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

17. redna seja odbora za gospodarstvo TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki jo je sklical predsednik Franc Podlipnik, je bila 28. junija. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da ni realiziran četrti sklep, ki govori o rešitvi otežkočnega dodatka v oddelku lužilnica in žarilnica. Predlagali so, da o tem razpravlja in odloči delavski svet na naslednji redni seji.

Sprejeli so družbeni plan za mesec julij, ki znaša 2.270 ton, od tega 480 ton EN jekel in 215 ton ogljenih nizkolegiranih jekel. Ob upoštevanju pomanjkanja delavcev in vložnega materiala, bo uresničitev plana pomenilo uspeh in dvig produktivnosti.

Pri analizi osebnih dohodkov so ugotovili, da so na nivoju Železarne, vendar je bilo v TOZD povprečno šest ur več dela na osebo.

Za poživitev inovacijske dejavnosti v TOZD so na predlog sindikata imenovali petčlansko komisijo

za inovacije v naslednjem sestavu: Dušan Prešern - predsednik in člani: Florjan Mlakar, Alojz Urbanc, Leon Ravnik in Franc Frelih. Prosta sredstva iz invencijskega vzdrževanja so namenili za:

- a) skladišče potrošnega materiala - izdelava podesta,
- b) žerjav na 3. polju adjustaže in
- c) drobne nabave.

Prisotni so bili seznanjeni s sklepom 15. seje odbora za gospodarstvo Železarne in soglašali z načinom reševanja pritožb delavcev na oceno delovne uspešnosti.

Člani odbora so obravnavali samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in delovnimi skupnostmi. Ugotovili so, da je pravilnik presplošen in ga niso sprejeli.

Ob sklepu so sprejeli sklep, da se prosta denarna sredstva v letu 1978 koristijo tudi za ureditev in zboljšanje pogojev v žarilnici. A.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

JEKLARNA

Deseta seja izvršnega odbora je bila 23. junija. Dnevni red je obsegal šest točk, seje pa se je udeležil tudi predsednik DS TOZD Jeklarna Stanko Pfajfar.

IO je ugotovil, da so bili sklepi sprejeti na deveti seji izpolnjeni. Na tretji izmeni livne jame so za delegata v IO osnovne organizacije sindikata izvolili sodelavca Sulejmana Šuviča.

Na seji so ocenili delovanje delegatov v SIS. Informacijo je posredoval predsednik IO osnovne organizacije sindikata in povedal, da v TOZD Jeklarna nalog ne izpolnjujejo. Prav tako je povedal, da se delegacija SIS socialnega skrbstva, ki jo vodi Blaž Cvetko še ni sestala in niti ni imela konstituantne seje. Ob pregledu zapisnikov konferenc delegacij ugotavljajo, da se nekatere delegacije ne udeležujejo konferenc. To velja predvsem za delegacijo SIS za vzgojo in izobraževanje, za telesno kulturo, za socialno skrbstvo in otroško varstvo. Hkrati izvršni od-

bor ugotavlja, da je gradivo, ki ga prejemajo delegacije SIS preobširno in ga ne morejo proučiti. Težave nastajajo tudi zaradi štirizmenskega dela in se delegacije zato težko sestajajo in ko dobijo gradivo je že precej pozno.

V zvezi s tem so naročili vodju TOZD Jeklarna in predsedniku izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, da se na sestanku pogovorita z vodji delegacij za nadaljnje bolj aktivno delo delegacij SIS v TOZD Jeklarna.

Člani IO so bili seznanjeni tudi s poročilom o finančnem poslovanju in nato še z informacijo o kršitvah delovnih dolžnosti, odnosno obveznosti. Na seji so ugotovili, da se je tehnološka in delovna disciplina v TOZD Jeklarna precej poslabšala in zato predlagajo, da naj bi o delovni in tehnološki disciplini razpravljali na sestankih družbenopolitičnih organizacij ter samoupravnih organov v TOZD Jeklarna. V razpravi je Mato Panič povedal, da so o delovni in tehnološki disciplini razpravljali

tudi na sestanku OO ZK ter ugotovili, da imajo nekateri delavci slab odnos do dela. Delovna mesta predčasno zapuščajo, imajo pa tudi neupravičene izostanke z dela. IO nadalje ugotavlja, da nastajajo problemi pri zaposlovanju fizičnih delavcev, medtem ko v DS skupnih služb v Železnari brez težav odpirajo nova delovna mesta. Poleg tega ugotavljajo, da če delavec pomaga sodelavcu na drugem delovnem mestu in ima pri tem nesrečo jo je težko uveljaviti. IO meni, da so za delavce, ki imajo neopravičene izostanke z dela kazni premajhne in bi bilo bolje, če bi delavec bil za neupravičen izostanek kaznovan z denarno kaznijo, ki bi jo bolje občutil. Na osnovi razprave je bil sprejet sklep, da IO osnovne organizacije in OO ZK v TOZD Jeklarna predlagata vodstvu Jeklarna da pripravi ustrezno problematiko o delovni in tehnološki disciplini ter jo posreduje v nadaljnjo razpravo še SDS.

V zadnji točki dnevnega reda so petim sodelavcem odobrili denarno pomoč.

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

17. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja pri delavskem svetu delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje je imel 17. sejo 26. junija.

Člani odbora so se seznanili s pritožbo glede izbire kandidata na objavljene delovne naloge in opravila vodja ERC in jo odstopili v obravnavo delavskemu svetu, ki naj odloči o utemeljenosti pritožbe.

Odbor je upošteval mnenje kadrovskega sektorja in soglašal, da se za opravljanje objavljenih delovnih nalog in opravil tajnice poslovnega odbora namesti Erno Nagode in Marinko Jensterle.

Trije sodelavci so posredovali prošnje za prekinitev delovnega razmerja v rednih odpovednih rokih, k čemur je odbor dal svoje soglasje. Obravnavali so 15 prošenj za premostitev, oziroma namestitev na druge delovne naloge in opravila ter dvanajst prošenj ugodno rešili.

Tovarišema Janezu Babiču in Benu Ramušu so odobrili izredno plačano odsotnost z dela, ker bosta v tem času vodja rekreacije v počitniških domovih Železarne.

Odbor je zadolžil kadrovskega sektorja, da enotno reši zaposlovanje upokojencev v delovnih skupnostih.

Na dopis kadrovskega sektorja o vsebini zapisnikov, so bili člani odbora mnenja naj kadrovskega sektorja izdela predlog zapisnika in ga posreduje odborom.

Sprejet je bil sklep o ponovni objavi delovnih nalog in opravil za strokovnega delavca v TKR.

Odbor je obravnaval tudi analizo fluktuacije v letu 1977 in analizo kadra s štiriletnimi srednjimi šolami ter delovnimi šolami in soglašal z zaključki stokovne službe. K. O.

18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja pri delavskem svetu delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje je imel 18. sejo 29. junija, na kateri so obravnavali predlog strokovne službe o prevrednotenju nekaterih del in opravil ter tekoče zadeve.

Po daljši razpravi je odbor do predloga o prevrednotenju nekaterih del in opravil zavzel naslednja stališča:

- obravnavati je potrebno vse delovne naloge in opravila v delovni skupnosti in jih ovrednostiti po enotnih kriterijih;

- odbor je izbral delovne naloge in opravila, ki jih je po mnenju odbora potrebno analizirati in ugotoviti potrebo po prevrednotenju;

- pri prevrednotenju delovnih nalog in opravil je potrebno analizirati delovne naloge in opravila v delavnicah OTK in TO;

- pripombe strokovne službe na mnenje odbora bodo ponovno obravnavali in nato z menjem odbora predlog prevrednotenja nekaterih del in opravil posredovali v razpravo delavskemu svetu.

Odbor je ugotovil, da se izvajajo prestopi in premostitve brez vednosti odbora, zato bo potrebno proti kršiteljem uvesti predpisane sankcije.

Ob koncu seje je odbor rešil nekaj tekočih zadev v zvezi s potrjeno reorganizacijo ERC in počitniški zaposlitvi na OPTIO. K. O.

CENEJŠA ENERGIJA Z OPTIMIZACIJO IN AVTOMATIZACIJO PORABE

Kot v številnih državah je tudi pri nas v teku akcija oziroma priprava zanj, ki naj izboljša učinkovitost porabe vseh vrst energije. Širša akcija v tej smeri je med drugimi sprožil komite za energetiko z objavo brošure »Program ukrepov za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja in porabe energije«, z dne 27.7. 1977. V skladu z dogovorom je Institut Jožef Stefan prijavil raziskovalno nalogo z naslovom »Racionalizacija porabe energije z avtomatizacijo«.

Poraba energije, naj bo plinska, vodna ali električna, narašča skoraj eksponentialno. Posebno se povečuje delež koriščenja električne energije, ki ima dvoje značilnosti: a) praktično je ni mogoče skladiščiti in moramo zato v vsakem trenutku potrošnjo in proizvodnjo usklajevati; b) naprave za proizvodnjo in distribucijo so drage, oziroma je cena na enoto proizvedene moči velika. Zato je razumljiva težnja dobavitelja po enakomernem in planiranem odjemu električne energije, ki naj je izražena med drugim tudi v obliki tarifnega sistema. V njem igra poleg cene za prevzeto delovno energijo pomembno vlogo tudi cena za moč, ki zavisi od enkratne najvišje srednje vrednosti 15-minutnega intervala v obračunskem mesecu. Odločitev o potrošnji električne energije je namreč prepuščena velikemu številu porabnikov (industrija, obrt, gospodinjstvo...) ter je odvisna od dnevnega ritma življenja, kar povzroči znani dnevni konici, ki se pojavljata okoli 7.30 in 18. uri. Po drugi strani pa je proizvodnja in potrošnja električne energije vezana na še obstoječe zaloge (trdega goriva (premog) in pogoje okolice. Zato je njena racionalna poraba ekološkega, gospodarskega, političnega in v pogledu kasnejših generacij razvoja človeštva etičnega pomena.

Tako minimalno izračunano ceno za prevzeto delovno električno energijo lahko izrazimo tudi v naslednji obliki:

$$C_{e,om} = C_e + C_m \quad (1)$$

oziroma:

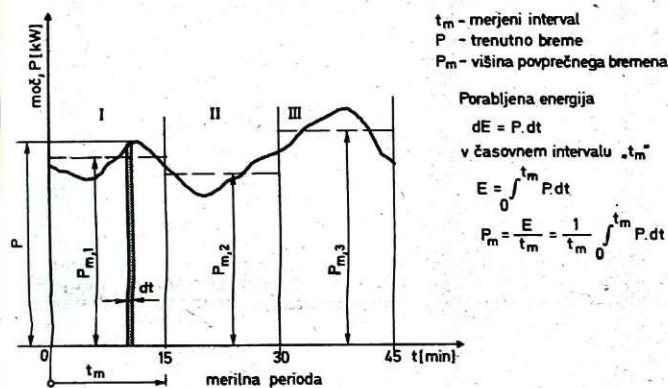
$$C_{e,om,i} = \frac{P_k \cdot C_{m,i} + \sum_{j=1}^n E_{i,j} \cdot C_{e,i,j}}{\sum_{j=1}^n E_{i,j}} \quad (2)$$

in jo dosežemo s primernim režimom porabe. V podani enačbi vzemimo v izračunu za ceno električne energije obe možni sezoni v letu dni in tarifi dnevno pri pogoju:

$$\cos \varphi \geq 0,95, E_{j,m} \leq 0,33 E_d$$

E_d ... delovna energija

$P_m = P_k$... največje povprečje petnajstminutnega intervala v obračunskem mesecu (slika 1)

Slika št. 1: izmerjene srednje vrednosti maksimuma, kot jih beleži kWh-ura

$E_{j,m}$ jalova energija, mejna

$C_{m,i}$ cena za moč (glej tarifni sistem za l. 1978)

$E_{i,j}$ prevzeta energija

$C_{e,i,j}$ cena energije

i 1,2 (sezona) visoka sezona VS (1)

nizka sezona NS (2)

j 1,2 (tarifa) visoka tarifa VT (1)

manjša tarifa MT (2)

op.: V vseh enačbah računamo le z delovno energijo in ceno delovne energije.

V celoti elektrogospodarstvo regulira končno ceno za prevzeto električno energijo še z dvema nivojima:

— prvi nivo (k_1) je odvisen od porabe električne energije k_1 1,24 (za leto 1978)

— drugi nivo (k_2) neodvisen od porabe električne energije.

Tako dobi enačba (2) končno obliko:

$$C_{e,om,i} = \left(\frac{P_k \cdot C_{m,i} + \sum_{j=1}^n E_{i,j} \cdot C_{e,i,j}}{\sum_{j=1}^n E_{i,j}} \right) \cdot k_1 \quad (3)$$

Rešitev enačbe (3) za čas visoke sezone (1) VS nam da:

$$C_{e,om,1} = \left(\frac{P_k \cdot C_{m,1} + E_{1,1} \cdot C_{e,1,1} + E_{1,2} \cdot C_{e,1,2}}{E_{1,1} + E_{1,2}} \right) \times 1,24 \frac{\text{din}}{\text{kWh}} \quad (3a)$$

in za čas nizke sezone (2) NS:

$$C_{e,om,2} = \left(\frac{P_k \cdot C_{m,2} + E_{2,1} \cdot C_{e,2,1} + E_{2,2} \cdot C_{e,2,2}}{E_{2,1} + E_{2,2}} \right) \cdot k_1 \quad (3b)$$

kjer je:

$$E_{1,1} + E_{1,2} = E_c = \text{celotna delovna energija}$$

Za tolmačenje vpliva režima odjema na ceno energije sedaj vzemimo nasproti neenakomernemu odjemu enakomeren odjem (slika 2). Cena pri takem režimu odjema znaša:

$$C_{e,om,i} = \left(\frac{C_{m,i}}{t_{ef,i}} + C_{e,i,1} \cdot \frac{t_{ef,i,1}}{t_{ef,i}} + C_{e,i,2} \cdot \frac{t_{ef,i,2}}{t_{ef,i}} \right) \cdot k_1 \left(\frac{\text{din}}{\text{kWh}} \right) \quad (4)$$

$$t_{ef,i} = t_{ef,i,1} + t_{ef,i,2} \text{ (h)}$$

$$E_{i,1} = P_k \cdot t_{ef,i,1} \text{ (kWh)}$$

$$E_{i,2} = P_k \cdot t_{ef,i,2} \text{ (kWh)}$$

$$E_c = P_k \cdot t_{ef}$$

Za režim obratovanja z lastnostjo:

$$t_{ef,i,1} = t_{ef,i,2}$$

se enačba (4) glasi:

$$C_{e,om,i} = \left(\frac{C_{m,i}}{t_{ef,i}} + C_{e,i,j} \right) \cdot k_1 \quad (5)$$

Velja tudi:

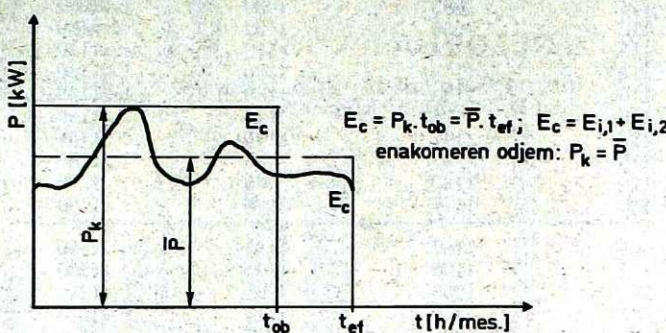
$$\frac{t_{ef,i,1}}{t_{ef,i}} \leq \frac{t_{ef,i,2}}{t_{ef,i}} \leq \text{const.} \quad (6)$$

Pri vsakem (kW) moči, za katerega znižamo neenakomernost porabe električne energije, torej prihranimo:

$$C_{e,om,i} = C_{m,i} \left(\frac{1}{t_{ob,i}} - \frac{1}{t_{ef,i}} \right) \left(\frac{\text{din}}{\text{kWh}} \right) \quad (8)$$

kar letno pri malo večjem podjetju hitro doseže vrednost 100 M din.

Manj važen faktor pri računanju znižanja cene energije je razmerje med ceno za delovno energijo v času visoke in manjše dnevne tarife, ki ga zmanjša cena za konično obremenitev. Tudi ta slabost tarifnega sistema ne stimulira potrošnika za odjem v času nizke tarife. Vsekakor je najugodnejše enakomerno obratovanje ves dan, $t_{ob,i} = \text{število dni v mesecu} \times 24 \text{ ur/dan} = t_{ef}$

Slika št. 2: vpliv konične moči na zaračunat obseg

Načrtujemo vprašanje optimalnega odvzema električne energije posameznega potrošnika (industrijskega podjetja). Srečujemo se z dvema primeroma: a) glavni in edini vir dobave električne energije je distribucijsko omrežje. Višina cene za prevzeto energijo je odvisna od kvalitete odjema in veljavne tarifnega sistema; b) potrošnik je paralelno priključen tudi na lasten vir električne energije (lastne manjše hidroelektrarne, parno-turbinska postrojenja, plinske turbine itd.) za vožnjo v pasu, oziroma pokrivanje kritičnih neenakomernosti potrošnje. V tem primeru je končna cena za koriščeno energijo pogojena s ceno lastnega vira (variabilni stroški) in distribucijskega omrežja, kar pogojuje cel niz možnih načinov kombiniranega obratovanja.

Kadar se odločamo o lastni proizvodnji električne energije, je priporočljivo primerjati možne lastne vire z javnim omrežjem. Zato posebej analiziramo dva možna primera:

— celotni stroški lastnega vira električne energije (investicijski in obratovalni)

— obratovalni stroški, ko se odločamo le o režimu obratovanja z lastnim virom proizvodnje električne energije, ki že obstoja. Alternativa je le v obratovanju ali neobratovanju.

K ocenjevanju pristopamo na osnovi dinamičnih investicijskih kriterijev, oziroma metode »neto sedanje vrednosti« ali diskontiranje vseh stroškov in prihodkov na danšnji termin:

$$NSV = \sum_{i=1}^n \frac{P_i}{(1+r)^i} - \sum_{i=1}^n \frac{S_i}{(1+r)^i} - \sum_{i=1}^n \frac{I_i}{(1+r)^i} \quad (9)$$

Za nadaljevanje smo vzeli naslednje predpostavke:

- indiferentnost odločitve ($NSV = 0$)
- prihodke vsako leto enake ($P_i = \text{const}$)
- investicija je enkratna samo prvo leto (10)
- stroški so vsako leto enaki ($S_i = \text{const}$)

$$\sum_{i=1}^n \frac{P_i}{(1+r)^i} = \sum_{i=1}^n \frac{E_i \cdot C_e \cdot 1}{(1+r)^i} \quad (10)$$

Iz teh predpostavk je torej cena za električno lastno energijo:

$$C_{e,i} = \frac{I_0 + \sum_{i=1}^n \frac{S_i}{(1+r)^i}}{\sum_{i=1}^n \frac{E_i}{(1+r)^i}} \left(\frac{\text{din}}{\text{kWh}} \right) \quad (11)$$

člen v vsoti je geometrijska vrsta, rešitev pri končnem številu let da:

$$\sum_{i=1}^n \frac{(1+r)^i}{(1+r)^i \cdot r - 1} = a \quad (11a)$$

končno dobimo:

$$C_{e,1} = \frac{I_0 \cdot a}{E_c} + \frac{S_e}{\eta} + S_{ob} \frac{\text{din}}{\text{kWh}} \quad (12)$$

ali drugače:

$C_{e,1}$ = investicijski stroški + stroški goriva (variabilni) + stroški vzdrževanja in popravil

V okviru lastne cene (stroškov) električne energije razlikujemo torej dve glavni skupini: stalne in gibljive.

Nikakor pa ne smemo zanemariti stopnje inflacije pri računanju z investicijskimi krediti, ki spreminja dejansko vrednost investicije.

$$I_0 = I_0 \cdot B \quad (13)$$

B ... člen, ki zajema: inflacijo cene energije, inflacijo stalnih obremenitev, življenjsko dobo in diskontno stopnjo, razne davke itd.

$C_{e,1}$... cena lastno proizvedene energije

I_0 ... enkratna investicija

E_1 ... lastna proizvedena električna energija

S_e ... stroški goriva za proizvodnjo el. energije

η ... izkoristek celotnega postrojenja

a ... anvitetni faktor

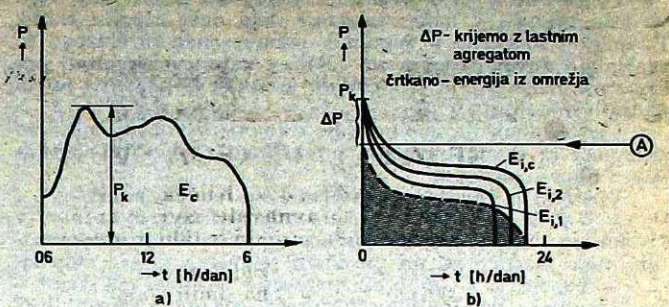
r ... obrestna mera

i ... življenjska doba (leta)

V posameznih podjetjih je poraba električne energije nekontrolirana in odvisna od večjega števila porabnikov (bremen), ki koristijo ta vir energije. Z ustreznim posegom v tehnoloških okvirih je možno s prelaganjem ali izklapljanjem bremen doseči v končni fazi na sumarnem mestu merjenje porabe in režima porabe relativno enakomeren odjem, kar pomeni očiten in takojšen prihodek.

Možni karakteristični načini obratovanja v primerjanju z variabilnimi stroški bi bili (slika 3):

$$a) \frac{S_e}{\eta} < (C_{e,om,i}) \cdot k_1 \quad (14)$$

Slika št. 3: Urejanje diagrama režima odjema

V tem primeru je ekonomsko upravičena vključitev lastnega vira proizvodnje električne energije in z njim vožnja v pasu, s predpisano minimalno rezervo.

$$b) \frac{S_e}{\eta} > (C_{e,om,i}) \cdot k_1 \quad (15)$$

Vključitev lastnega agregata ni utemeljena. Izjeme so kritične konice.

$$c) \frac{S_e}{\eta} \approx (C_{e,om,i}) \cdot k_1 \quad (16)$$

Področje alternativnega delovanja. Potrebno je določiti mejni obratovalni čas:

$$\frac{S_e}{\eta} = \left(\frac{C_{m,i}}{t_{ob,i,j,mej}} + C_{e,i,j} \right) \cdot k_1 \quad (17)$$

$$t_{ob,i,j,mej} = \frac{C_{m,i}}{\frac{S_e}{\eta} - C_{e,i,j}} \quad (18)$$

Cena za celotno prevzeto energijo znaša:

$$C_{e,om,i,c} = \left(\frac{C_{m,i}}{t_{ob}} + C_{e,i} \cdot \frac{t_{ob,i,j,mej}}{t_{ob}} \right) \cdot k_1 + \frac{S_e}{\eta} \cdot \frac{\Delta t_{ob}}{t_{ob}} \quad (19)$$

$\Delta t_{ob} = t_{ob} - t_{ob,i,j,mej}$

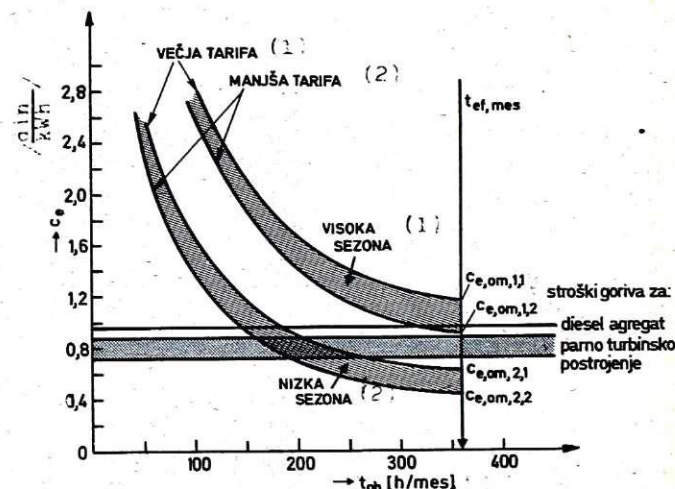
d) Ločen primer

$$C_{e,om,i,1} \cdot k_1 > \frac{S_e}{\eta} > C_{e,om,i,2} \cdot k_1 \quad (20)$$

Končna cena za prevzeto električno energijo znaša:

$$C_{e,om,i,c} = \left(\frac{C}{t_{ob}} + C_{e,i,2} \frac{t_{ob,2}}{t_{ob}} \right) k_1 + \frac{S_e}{\eta} \frac{t_{ob,1}}{t_{ob}} \left(\frac{\text{din}}{\text{kWh}} \right) \quad (21)$$

Za primerjavo navajam diagram cen električne energije iz omrežja in lastne proizvodnje (slika 4)

Op: Cene električne energije so navedene brez upoštevanja koeficienta »k«

Do sedaj so različna tuja podjetja ponujala različne sisteme avtomatike za ustrezno zglaševanje konic. V glavnem pa se delijo na:

a) človek kot operator: v kolikor je, je ta tip kontrole še vedno skoraj edini uporaben v naši industriji (čuvaj konice).

b) kontroliranje bremen z ustrezno avtomatiko in izklapljanje omejenega števila bremen. Ta avtomatika ni niti dovolj natančna niti fleksibilna.

Boljše rezultate dosežemo z uporabo avtomatike z mikro in mini računalniki. Na ta način je možno upravljati večje število bremen. Hkrati omogoča tako redukcijo moči kot delovne energije, nudi boljše informacije in dokumentacijo ter s tem možnost statističnih analiz in nenazadnje večjo točnost delovanja z vključenim predvidevanjem. Ključni element je tu program, ki mora upoštevati režim porabe, tarifni sistem, možno lastno proizvodnjo energije in tehnološke značilnosti krmiljenih bremen v obliki prioriteten tabel. Napravo za avtomatsko zmanjšanje konic (SIK — 80) v odjemu električne energije izdelujemo na IJS na osnovi mikroračunalnika »mikro-m«. Naprava je modularna in posamezno izvedbo lahko prilagodimo specifičnim razmeram. Instrument lahko opravlja naslednje funkcije:

- a) meri trenutno porabo energije
- b) na osnovi napovedi o porabi, na koncu 15-minutnega intervala izklopi predvidena bremena
- c) zapisuje podatke o pretekli porabi

Sistem SIK — 80 sestoji iz:

- centralnega pulta
- zbirnih postaj
- stikalnih omarič

in ga odlikuje velika prilagodljivost različnim razmeram (uporaba za različne tarifyne sisteme in različne energije — plin, elektrika...) in razširljivost ter drevesne strukture (16 x 16 bremen).

(SE NADALJUJE)

ŽELEZAR

NOVE MERSKE ENOTE

Po zakonu o jugoslovanskih standardih smo v letu 1978 obvezni vpeljati v naše vsakdanje delo nove merske enote. Posamezni sodelavci v temeljnih organizacijah in službah se prejemajo dokumentacijo od TRK, v kateri so rezultati posameznih fizikalnih in tehnoloških preiskav že podani v novih merskih enotah.

Ugotavljamo, da smo premalo seznanjeni z novim merskim sistemom in samim načinom preračunavanja starih merskih enot v nove in obratno.

Z ozirom na navedeno objavljamo dve tabeli in sicer:
- Tabela 1 - za preračunavanje trdnosti iz kg/mm² v N/mm² in sicer za mejo plastičnosti pri povišanih temperaturah, mejo plastičnosti pri navadnih temperaturah in trdnost.

- Tabela 2 - za preračunavanje žilavosti mkg/cm² v Joule in sicer za obliko žilavostne probe ISO (ostra zareza), ISO (okrogla zareza), DVM in DVMF.

Za naše vsakdanje delo pride v poštev predvsem preračunavanje žilavosti pri poiskusu (»probi«) DVM, oziroma ISO (ostra zareza).

Opomba:

Nove merske enote in načini preračunavanja iz drugih področij tehnike so na razpolago v dokumentaciji strokovne knjižnice. Zaradi specifičnosti uporabe teh enot v Železjarju nismo objavili.

Tabela 1

kg/mm ²	Meja plastičnosti pri povišanih temperaturah N/mm ²	Meja plastičnosti pri navadnih temperaturah	Trdnost N/mm ²
1	10	10	10
2	20	20	20
3	29	30	30
4	39	40	40
5	49	50	50
6	59	60	60
7	69	70	70
8	78	80	80
9	88	90	90
10	98	100	100
11	108	110	110
12	118	120	120
13	127	125	130
14	137	135	140
15	147	145	150
16	157	155	160
17	167	165	170
18	177	175	180
19	186	185	190
20	196	195	200
21	206	205	210
22	216	215	220
23	226	225	230
24	235	235	240
25	245	245	250
26	255	255	250
27	265	265	260
28	275	275	270
29	284	285	280
30	294	295	290
31	304	305	300
32	314	315	310
33	324	325	320
34	333	335	330
35	343	345	340
36	353	355	350
37	363	365	360
38	373	375	370
39	382	380	380
40	392	390	390
41	402	400	400
42	412	410	410
43	422	420	420
44	431	430	430
45	441	440	440
46	451	450	450
47	461	460	460
48	471	470	470
49	481	480	480
50	490	490	490
51	500	500	500
52	510	510	510
53	520	520	520
54	530	530	530
55	539	540	540
56	549	550	550
57	559	560	560
58	569	570	570
59	579	580	580
60	588	590	590
61	598	600	600
62	608	610	610
63	618	620	620
64	628	630	630
65	637	635	640
66	647	645	650
67	657	655	660
68	667	665	670
69	677	675	680
70	686	685	690
71	696	695	700
72	706	705	710
73	716	715	720
74	726	725	730
75	735	735	740
76	745	745	750
77	755	755	760
78	765	765	760
79	775	775	770
80	785	785	780
81	794	795	790
82	804	805	800
83	814	815	810
84	824	825	820
85	834	835	830
86	843	845	840
87	853	855	850
88	863	865	860
89	873	875	870
90	883	885	880
91	892	890	890
92	902	900	900
93	912	910	910

94	922	920	920
95	932	930	930
96	941	940	940
97	951	950	950
98	961	960	960
99	971	970	970
100	981	980	980
101	990	990	990
102	1000	1005	1000
103	1010	1010	1010
104	1020	1020	1020
105	1030	1030	1030
106	1040	1040	1040
107	1049	1050	1050
108	1059	1060	1060
109	1069	1070	1070
110	1079	1080	1080
111	1089	1090	1090
112	1098	1100	1100
113	1108	1110	1110
114	1118	1120	1120
115	1128	1130	1130
116	1138	1140	1140
117	1147	1145	1150
118	1157	1155	1160
119	1167	1165	1170
120	1177	1175	1180
121	1187	1185	1190
122	1196	1195	1200
123	1206	1205	1210
124	1216	1215	1220
125	1226	1225	1230
126	1236	1235	1240
127	1245	1245	1250
128	1255	1255	1260
129	1265	1265	1270
130	1275	1275	1270
131	1285	1285	1280
132	1294	1295	1290
133	1304	1305	1300
134	1314	1315	1310
135	1324	1325	1320
136	1334	1335	1330
137	1344	1345	1340
138	1353	1355	1350
139	1363	1365	1360
140	1373	1375	1370
141	1383	1385	1380
142	1393	1395	1390
143	1402	1400	1400
144	1412	1410	1410
145	1422	1420	1420
146	1432	1430	1430
147	1442	1440	1440
148	1451	1450	1450
149	1461	1460	1460
150	1471	1470	1470
151	1481	1480	1480
152	1491	1490	1490
153	1500	1500	1500
154	1510	1510	1510
155	1520	1520	1520
156	1530	1530	1530
157	1540	1540	1540
158	1549	1550	1550
159	1559	1560	1560
160	1569	1570	1570
161	1579	1580	1580
162	1589	1590	1590
163	1598	1600	1600
164	1608	1610	1610
165	1618	1620	1620
166	1628	1630	1630
167	1638	1640	1640
168	1648	1650	1650
169	1657	1655	1660
170	1667	1665	1670
171	1677	1675	1680
172	1687	1685	1690
173	1697	1695	1700
174	1706	1705	1710
175	1716	1715	1720
176	1726	1725	1730
177	1736	1735	1740
178	1746	1745	1750
179	1755	1755	1760
180	1765	1765	1770
181	1775	1775	1780
182	1785	1785	1780
183	1795	1795	1790
184	1804	1805	1800
185	1814	1815	1810
186	1824	1825	1820
187	1834	1835	1830
188	1844	1845	1840
189	1853	1855	1850
190	1863	1865	1860
191	1873	1875	1870
192	1883	1885	1880
193	1893	1895	1890
194	1902	1900	1900
195	1912	1910	1910
196	1922	1920	1920
197	1932	1930	1930
198	1942	1940	1940
199	1952	1950	1950
200	1961	1960	1960
201	1971	1970	1970
202	1981	1980	1980
203	1991	1990	1990
204	2001	2000	2000
205	2010	2010	2010
206	2020	2020	2020
207	2030	2030	2030
208	2040	2040	2040
209	2050	2050	2050
210	2059	2060	2060
211	2069	2070	2070
212	2079	2080	2080
213	2089	2090	2090
214	2099	2100	2100
215	2108	2110	2110
216	2118	2120	2120
217	2128	2130	2130
218	2138	2140	2140
219	2148	2150	2150
220	2157	2155	2160

221	2167	2165	2170
222	2177	2175	2180
223	2187	2185	2190
224	2197	2195	2200
225	2206	2205	2210
226	2216	2215	2220
227	2226	2225	2230
228	2236	2235	2240
229	2246	2245	2250
230	2256	2255	2260
231	2265	2265	2270
232	2275	2275	2280
233	2285	2285	2280
234	2295	2295	2290
235	2305	2305	2300
236	2314	2315	2310
237	2324	2325	2320
238	2334	2335	2330
239	2344	2345	2340
240	2354	2355	2350
241	2363	2365	2360
242	2373	2375	2370
243	2383	2385	2380
244	2393	2395	2390
245	2403	2405	2400
246	2412	2410	2410
247	2422	2420	2420
248	2432	2430	2430
249	2442	2440	2440
250	2452	2450	2450
251	2461	2460	2460
252	2471	2470	2470
253	2481	2480	2480
254	2491	2490	2490
255	2501	2500	2500
256	2511	2510	2510
257	2520	2520	2520
258	2530	2530	2530
259	2540	2540	2540
260	2550	2550	2550
261	2560	2560	2560
262	2569	2570	2570
263	2579	2580	2580
264	2589	2590	2590
265	2599	2600	2600
266	2609	2610	2610
267	2618	2620	2620
268	2628	2630	2630
269	2638	2640	2640
270	2648	2650	2650
271	2658	2660	2660
272	2667	2665	2670
273	2677	2675	2680
274	2687	2685	2690
275	2697	2695	2700
276	2707	2705	2710
277	2716	2715	2720
278	2726	2725	2730
279	2736	2735	2740
280	2746	2745	2750
281	2756	2755	2760
282	2765	2765	2770
283	2775	2775	2780
284	2785	2785	2790
285	2795	2795	2790
286	2805	2805	2800
287	2815	2815	2810
288	2824	2825	2820
289	2834	2835	2830
290	2844	2845	2840
291	2854	2855	2850
292	2864	2865	2860
293	2873	2875	2870
294	2883	2885	2880
295	2893	2895	2890
296	2903	2905	2900
297	2913	2915	2910
298	2922	2920	2920

K OSNUTKU SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ORGANIZACIJI IN DELU POSEBNE FINANČNE SLUŽBE V DELOVNI SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNA JESENICE

Pričujoči osnutek ureja organizacijo in delo posebne finančne službe v delovni organizaciji železarna Jesenice. Organiziranje te službe narekujejo samoupravni sporazum o združitvi, samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka in drugi sporazumi, ki urejajo združevanje sredstev in skupno finančno poslovanje. Ker pa so se podpisnice — temeljne organizacije odločile, da se bodo posluževale pravic za opravljanje kreditnih in bančnih poslov, ki jim jih nudi zakon o temeljnih kreditnega in bančnega sistema, je potreba po organiziranju take posebne finančne službe podana tudi s te strani.

Namen ustanovitve posebne finančne službe in naloge, ki jih bo opravljala, kažejo, da so njene naloge predvsem v nujenju pomoči strokovno finančne narave njenim članicam, npr. realizacija finančne strani sporazumov o vlaganjih, opravljanje kreditnih poslov za račun podpisnic in opravljanje storitev finančne narave.

Posebna finančna služba je namenjena predvsem svojim članicam, to pomeni delovni organizaciji in posluje z organizacijami združenega dela izven delovne organizacije le takrat, kadar je to v interesu podpisnice v skladu z zakonom. Izvajanje njenih pristojnosti mora biti zgolj v smeri krepitve poslovne dejavnosti podpisnic, da se zagotovi nemoteno izvajanje poslovnega predmeta podpisnic in da so vsa druga opravila podrejena temu namenu. Po določilih zakona o temeljnih kreditnega in bančnega sistema lahko dajejo temeljne organizacije kredite in se finančno povezujejo z drugimi organizacijami združenega dela le, če tako sodelovanje pomeni tudi izboljšanje poslovanja te temeljne organizacije. To pomeni, da ni mogoče vlagati prostih finančnih sredstev zaradi drugačnih interesov.

Kot naslednje je treba poudariti to, da se »relativna samostojnost« posebne finančne službe izraža le na področju kratkoročnega poslovanja, medtem ko je na področju dolgoročnega poslovanja in drugih opravil in storitev, ki jih izvršuje, vezana na določila samoupravnih sporazumov in zakonske predpise. Pričujoči samoupravni sporazum predvideva, kar je v skladu z drugimi

že sprejetimi samoupravnimi akti, da se za vsako dolgoročno vlaganje sprejme poseben sporazum, v katerem se določi namen vlaganja, združevanje sredstev, način plačevanja in vse drugo, tako da v teh primerih finančna služba zgolj strokovno skrbi za realizacijo teh sporazumov s finančne strani. Način opravljanja drugih storitev, ki jih opravlja finančna služba: plačilni promet, izterjava terjatev in podobno, pa je predpisan in se mora finančna služba po njem ravnati.

Pri kratkoročnem poslovanju, kjer je, kot smo rekli, podana določena »samostojnost«, pa mora poslovati tako, kot je zapisano v tem samoupravnem sporazumu, v poglavju o namenu združevanja sredstev pri kratkoročnem poslovanju.

S tega vidika je treba presojati tudi tista določila samoupravnega sporazuma o posebni finančni službi, ki določajo obveznosti podpisnic do finančne službe. Brez teh, kot npr. takojšnji preodkaz sredstev na račun združenih sredstev, si ni mogoče zamisliti normalnega poslovanja finančne službe. To tem bolj, ker gre za izredno medsebojno odvisnost podpisnic v okviru delovne organizacije.

Posebno finančno službo vodi organ, imenovali smo ga finančni odbor, ki ga sestavljajo delegati vsake podpisnice. Ta organ — finančni odbor bo skrbel za pravilno izvajanje nalog posebne finančne službe, nadzoroval bo njeno delo in odločal o vprašanjih, ki presegajo pooblastila, dana finančni službi. Ker je predvidena 2/3 večina za sprejemanje odločitev v finančnem odboru, menimo, da je izključeno vsakršno preglasovanje v primerih, ko predlogi ne bi bili v skladu z osnovnim namenom predvsem kreditnega poslovanja.

Jesenice, dne 3. 7. 1978

Predlagatelj
Finančno računovodski
sektor

PRIPOMBE:

ZA RAZPRAVO V SDS — ZA RAZPRAVO V SDS

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ORGANIZACIJI IN DELU POSEBNE FINANČNE SLUŽBE V DELOVNI SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNA JESENICE

OSNUTEK!

V skladu z ustavno pravico in dolžnostjo ter določili zakona o združenem delu, zakona o temeljnih kreditnega in bančnega sistema ter samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo delavci temeljnih organizacij združenega dela:

1. Hladna valjarna Bela, o. sol. o.
2. Plavž Jesenice, o. sol. o.
3. Jeklarna Jesenice, o. sol. o.
4. Livarna Jesenice, o. sol. o.
5. Valjarna bluming-štekel Bela, o. sol. o.
6. Valjarna žice in profilov Bela, o. sol. o.
7. Valjarna debele pločevine Javornik, o. sol. o.
8. Hladna valjarna Jesenice, o. sol. o.
9. Žičarna Jesenice, o. sol. o.
10. Profilarna Javornik, o. sol. o.
11. Vratni podboji Javornik, o. sol. o.
12. Jeklovlek Bela, o. sol. o.
13. Elektrode Jesenice, o. sol. o.
14. Žebljarna Jesenice, o. sol. o.
15. Kovinoservis Jesenice, o. sol. o.
16. Industrijsko gradbeno montažna dejavnost Monter Dragograd, o. sol. o.
17. Strojne delavnice Jesenice, o. sol. o.
18. Remontne delavnice Jesenice, o. sol. o.
19. Vzdrževanje Jesenice, o. sol. o.
20. Energetika Jesenice, o. sol. o.
21. Transport Jesenice, o. sol. o.
22. Družbena prehrana Jesenice, o. sol. o.

in delavci delovnih skupnosti
1. za kadrovske splošne zadeve ter informiranje
2. za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

3. za komercialne in finančne zadeve
delovne organizacije SLOVENSKE ŽELEZARNE — ŽELEZARNA JESENICE, o. sol. o. Jesenice, Cesta železarjev 8

sprejemamo

**SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ORGANIZACIJI IN
DELU POSEBNE FINANČNE SLUŽBE V DELOVNI
SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE
DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNA JESENICE**

I. TEMELJNE DOLOČBE

Cilji in organizacija

1. člen

Podpisnice smo se odločile, da bomo v mejah, ki ga določa ta sporazum, združevale svoje delo in sredstva na področju kreditnega in finančnega poslovanja in v ta namen organiziramo posebno finančno službo v delovni skupnosti za komercialne in finančne zadeve delovne organizacije SŽ — ŽELEZARNE JESENICE, o. sol. o. Jesenice, Cesta železarjev 8 (v nadaljnjem besedilu PFS).

PFS sestavljajo vsa tista opravila, ki so potrebna za uresničevanje skupnih ciljev podpisnic na področju kreditnega in finančnega poslovanja.

Delo PFS se opravlja v oddelku financ finančno-računovodskega sektorja delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve kot redna dejavnost.

2. člen

Podpisnice združujemo delo in sredstva, da bi zagotovile:

- spremljanje gibanja sredstev, prihodka in dohodka vsake podpisnice in delovne organizacije kot celote,
- učinkovito financiranje tekočega poslovanja in skladnega razvoja podpisnic in delovne organizacije kot celote,
- finančno varnost podpisnic,
- finančne pogoje, da se delovna organizacija nenehno krepí kot dohodkovno povezan in učinkovit ekonomski sistem,
- pogoje za uveljavljanje in krepitev dohodkovnih odnosov s proizvodnimi, trgovskimi in drugimi organizacijami združenega dela, ki poslovno sodelujejo s podpisnicami in še posebej
- pogoje za uveljavljanje in krepitev dohodkovnih odnosov v sestavljeni organizaciji združenega dela – Slovenske železarne, n. sub. o. Ljubljana, Pijadejeva 5.

Uresničevanje ciljev

3. člen

Cilje uresničujemo zlasti:

- z izvajanjem takih finančnih ukrepov, ki so v skladu s sprejetimi sklepi v delovni organizaciji in SZ – Interna banka, n. sub. o. Ljubljana, Moše Pijadejeva 5 (v nadaljnjem besedilu: Interna banka),
- z enotnim, usklajenim in ustvarjalnim nastopom v Interni banki in v sodelovanju z drugimi bankami in družbenimi pravnimi osebami,
- z učinkovitim nadzorom finančno-ekonomskega poslovanja podpisnic,
- s strokovnim izvajanjem nalog in stalnim prizadevanjem za izboljšanje finančnega poslovanja in
- z medsebojnim informiranjem.

Dejavnost PFS

4. člen

PFS opravlja za podpisnice v skladu z zakonom in samoupravnimi akti vse vrste finančnih, kreditnih in denarnih poslov, zlasti pa:

- organizira in strokovno usmerja delo za izdelavo predlogov finančnih planov ter njihovo medsebojno usklajevanje,
- pripravlja predloge samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev ter opravlja druge strokovne posle za njihovo izvajanje,
- nudi strokovno pomoč pri združevanju dela in sredstev med podpisnicami, med podpisnicami in Interno banko ter med podpisnicami in drugimi družbeno pravnimi osebami,
- najema kredite v imenu delovne organizacije in za račun podpisnic, kratkoročne kredite pa tudi v imenu in za račun delovne organizacije,
- sprejema depozite podpisnic, razen depozitov na vpogled, in daje združena sredstva v depozit Interni banki in drugim bančnim organizacijam,
- daje kredite podpisnicam, Interni banki in drugim družbenim pravnim osebam v mejah pravic podpisnic – temeljnih organizacij združenega dela,
- kupuje in prodaja vrednostne papirje,
- izdaja menice,
- daje avale in garancije ter opravlja druge podobne posle,
- opravlja vse posle plačilnega prometa, dinarskega in deviznega,
- ureja vsa upniško-dolžniška razmerja za podpisnice in po potrebi izterjuje terjatve,
- spremlja in analizira finančno poslovanje podpisnic in
- opravlja na podlagi tega sporazuma, drugih samoupravnih aktov ali posebnih pogodb tudi druge kreditne in denarne posle, ki jih lahko opravljajo podpisnice – temeljne organizacije, ter druge storitve strokovno-finančne narave.

Nastopanje v pravnem prometu

5. člen

PFS ni pravna oseba.

Podpisnice pooblašamo delovno organizacijo, da sklepa pravne posle in opravlja druga pravna dejanja, ki so potrebna za uresničevanje nalog PFS, ki jih ima po tem sporazumu.

V pravnih poslih iz drugega odstavka tega člena nastopa delovna organizacija v svojem imenu in za račun podpisnic, le izjemoma pri najemanju kratkoročnih kreditov lahko nastopa v svojem imenu in za svoj račun.

Pravne posle in druga pravna dejanja lahko sklepajo ali opravljajo le tisti delavci delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve, ki imajo pooblastilo v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi v delovno organizacijo (149. in 151. čl.).

Odgovornost za obveze iz pravnih poslov

6. člen

Obveze iz pravnih poslov iz 5. člena prevzame podpisnica, za račun katere je bil posel sklenjen, če je teh več, pa vsaka v sorazmerju z delom, s kolikšnim je udeležena v poslu.

Za obveznosti prevzete iz pravnih poslov iz prvega odstavka odgovarjamo podpisnice proti tretjim osebam po določilih samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo.

Poslovanje PFS z Interno banko

7. člen

PFS realizira v mejah dejavnosti, ki jo opravlja po tem sporazumu, obveznosti podpisnic do Interne banke, ki jih prevzamemo s samoupravnim sporazumom o združitvi v Interno banko in drugimi samoupravnimi akti in sklepi.

Podpisnice bomo preko PFS uveljavljale pri Interni banki pravice, ki nam grede na podlagi zakona, samoupravnih aktov in sklepov.

II. POSLOVANJE PFS

Osnovna delitev poslovanja s sredstvi

8. člen

PFS deli poslovanje po tem sporazumu v:

- dolgoročno poslovanje. V ta okvir spadajo vsi posli dolgoročnega združevanja sredstev in vlaganja le-teh predvsem v osnovna in trajna obratna sredstva in
- kratkoročno poslovanje. Sem sodijo vsi posli kratkoročnega poslovanja s sredstvi, zlasti najemanje in dajanje kratkoročnih kreditov, plačilni promet, urejanje dolžniško-upniških razmerij in promet z vrednostnimi papirji.

Bilanca sredstev in bilanca uspeha.

9. člen

Sredstva, združena v PFS, imajo značaj združenih sredstev podpisnic. PFS izdelava za vsako vrsto združenih sredstev bilanco sredstev.

Dohodek, ki ga ustvari PFS, ima značaj skupnega dohodka in se ugotavlja z bilanco uspeha.

Skupni dohodek se razporeja med podpisnice in druge udeleženke pri združevanju sredstev.

III. ZDRUŽEVANJE IN UPORABA SREDSTEV POLOVANJA

Dolgoročno združena sredstva za investicijska vlaganja

10. člen

Za uresničevanje sprejetih investicijskih programov podpisnic ali več podpisnic ali delovne organizacije kot celote ali programa poslovanja Interne banke podpisnice-udeleženke v teh programih v PFS dolgoročno združevale sredstva.

Za potrebe navedene v prejšnjem odstavku bomo podpisnice-udeleženke združevale sredstva lastne akumulacije po stopnji, ki je določena z letnim planom in sredstva, ki jih najamemo pri bančnih organizacijah in drugih družbenih pravnih osebah v obliki dolgoročnih kreditov.

Način združevanja sredstev po tem členu, vračanje, medsebojne obveznosti, udeležba pri doseženem skupnem dohodku in podobno bomo podpisnice določile s posebnim sporazumom.

Po načinu združevanja, kakor je določen s tem členom, bomo podpisnice združevale tudi tista sredstva sklada skupne porabe, ki smo jih namenile za investicijsko naložbo.

Združevanje sredstev z organizacijami združenega dela izven delovne organizacije

11. člen

Podpisnice lahko prosta investicijska sredstva združujemo tudi z organizacijami združenega dela izven delovne organizacije, predvsem zaradi razširitve sodelovanja pri surovinah ali izdelkih, organiziranja skupne proizvodnje, skupne nabave materialov, surovin in uresničevanja drugih skupnih ciljev (51. člen samoupravnega sporazuma o združitvi).

V primeru združevanja sredstev po prvem odstavku tega člena bomo podpisnice združevale sredstva pri PFS. Če pa bi sredstva združevale pri drugi finančni organizaciji, bo PFS opravljal za podpisnice vsa s tem zvezana strokovno-finančna opravila.

12. člen

Združevanje sredstev, kakor določata 10. in 11. člen tega sporazuma, mora biti v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju skupnega dohodka, drugimi sporazumi in pogodbami, ki tudi urejajo združevanje sredstev.

IV. ZDRUŽEVANJE IN UPORABA SREDSTEV ZA KRA TKOROČNO POSLOVANJE

Združena sredstva za kratkoročno poslovanje

13. člen

Podpisnice bomo za uresničevanje skupnih interesov na področju kratkoročnega poslovanja združevale:

- presežek obračunane amortizacije po minimalni in pospešeni stopnji nad zneskom, ki je potreben za odplačilo anuitet in zneskom planiranih nadomestil osnovnih sredstev.

- vsa prosta sredstva poslovnega sklada za investicije,
- vsa denarna sredstva,
- vsa sredstva sklada skupne porabe, ki niso angažirana za investicijsko vlaganje,
- sredstva rezerv v višini, ki je določena z letnim planom, toda ne manj kot 50 %,
- vsa sredstva za financiranje izobraževanja,
- vsa sredstva za financiranje skupnega razvojnega in raziskovalnega dela,
- vsa investicijska in ostala sredstva, ki so oročena pri bančnih organizacijah ali kot kredit dana drugim temeljnim organizacijam združenega dela ali družbenim pravnim osebam,
- vse dolgoročne finančne naložbe (za nerazvite, elektriko, železnico in podobno),
- vsa sredstva za poravnnavanje obveznosti, ki se poravnava jo iz čistega dohodka,
- vsa ostala sredstva, ki služijo za poravnnavanje obveznosti delovne organizacije in jih na podlagi zakonitih predpisov ali samoupravnih sporazumov ni treba voditi na računih podpisnic.

Kot sredstva kratkoročnega poslovanja služijo tudi kratkoročni krediti, ki jih najema delovna organizacija v smislu tretjega odstavka 5. člena tega sporazuma.

Uporaba združenih sredstev za kratkoročno poslovanje

14. člen

PFS uporablja sredstva, združena po 13. členu tega sporazuma:

- za zagotavljanje likvidnosti podpisnic,
- za skupna vlaganja v poslovna sredstva in sredstva skupne porabe,
- za medsebojno kratkoročno kreditiranje podpisnic,
- za poravnnavanje obveznosti iz dolžniško-upniških razmerij,
- za združevanje sredstev v Interni banki in drugih bančnih organizacijah in družbeno pravnih osebah,
- za oročanje,
- za eskont menic,
- za financiranje izobraževanja po programu in v višini, kot je določeno z letnim planom,
- za poravnnavo zakonskih obveznosti in obveznosti sprejetih s samoupravnimi sporazumi,
- za druge namene kreditnega in finančnega poslovanja, ki ga podpisnice-temeljne organizacije lahko opravljamo.

PFS mora pri uporabi teh sredstev upoštevati omejitve in namembnost sredstev, kot jih določata zakon (n. pr. za rezervni sklad) ali samoupravni sporazumi.

Obveznost podpisnic za preodkaz sredstev

15. člen

Zato, da bo PFS lahko tekoče izvrševala naloge iz 13. člena tega sporazuma, bomo podpisnice vsa svoja prosta denarna sredstva prvi naslednji delavnik po prejemu obvestila o prilivu nakazale na žiro račun združenih sredstev delovne organizacije.

Pogoji za uporabo sredstev za kratkoročno poslovanje

16. člen

Z letnim finančnim planom se za to obdobje za vsako podpisnico posebej določi višina, do katere lahko najema ali daje kredite, višina, do katere lahko eskontira menice ali daje poročstva in drugi pogoji, ki omogočajo ali omejujejo uporabo njenih sredstev.

V. ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA DRUGE NAMENE

Združevanje in uporaba deviznih sredstev

17. člen

Podpisnice bomo v PFS združevale vsa devizna sredstva, ki jih dobimo iz poslovanja ali drugih virov.

Uporabo deviznih sredstev bomo podpisnice določile s posebnim sporazumom.

VI. OSTALA PRAVILA

Razporejanje celotnega prihodka

18. člen

Podpisnice bomo vse svoje terjatve do dolžnikov iz prodaje skupnega proizvoda oziroma skupne storitve uveljavljale preko PFS. PFS pa mora iz tega naslova zbrana sredstva razporediti na naše račune v skladu z zakonom, samoupravnim sporazumom o delitvi celotnega prihodka in drugimi samoupravnimi akti, ki določajo način in razmerja razporeditve.

Podpisnice soglašamo, da PFS izterjuje naše terjatve iz naslova navedenega v prvem odstavku tega člena in prispela sredstva enako razporedi.

Dolžniško-upniška razmerja med podpisnicami

19. člen

PFS skrbi za realizacijo dolžniško-upniških razmerij med nami – podpisnicami in mora skrbeti tudi za izterjatvo teh terjatev.

Plačilni promet

20. člen

PFS opravlja za podpisnice vse vrste in vsa opravila plačilnega prometa z dinarskimi in deviznimi sredstvi.

VII. UPRAVLJANJE PFS

Finančni odbor

21. člen

PFS upravlja organ, ki je sestavljen po delegatskem načelu – finančni odbor.

Vsaka podpisnica ima v finančnem odboru enega delegata. Delegate volijo za dobo dveh let.

Finančni odbor izvršuje svoje pravice in dolžnosti na sejah. Predlog je sprejet, če sta zanj glasovali dve tretjini vseh delegatov.

Finančni odbor vodi predsednik, oziroma v primeru zadržanosti podpredsednik. Oba izvoli finančni odbor na prvi seji.

22. člen

Finančni odbor

- obravnava vsa vprašanja in predloge iz dejavnosti PFS in o njih odloča,
- nadzoruje delo PFS,
- odloča o najemanju in dajanju kratkoročnih kreditov, nakupu in prodaji vrednostnih papirjev, izdaji menic, dajanju avalov in garancij, če posel po vrednosti presega višino, do katere lahko vodja PFS samostojno odloča, ali če se za ta namen še izkoriščena sredstva, določena z letnim finančnim planom.

Najmanj dvakrat letno mora finančni odbor s pismenim poročilom seznaniti delavske svete podpisnic in delavski svet delovne organizacije o svojem delu ter o delu in rezultatih dela PFS.

Vodstvo PFS

23. člen

PFS vodi vodja finančno računovodskega sektorja v delovni skupnosti za komercialne in finančne zadeve. Pri vodenju PFS ima predvsem nalogo, da

- razporeja, vodi in odgovarja za delo PFS,
- daje predloge za izvrševanje nalog PFS in jih posreduje finančnemu odboru v obravnavanje,
- skrbi za tekoče izvrševanje nalog, ki jih ima PFS po tem in drugih sporazumih in pogodbah,
- skrbi za izvrševanje sklepov finančnega odbora in samoupravnih organov podpisnic in
- sodeluje na sejah finančnega odbora brez pravice glasovanja.

Pooblastila vodja PFS

24. člen

V imenu delovne organizacije in za račun podpisnic ter v imenu in za račun delovne organizacije vodja PFS samostojno sklene posel o najemu in dajanju kredita, o nakupu in prodaji vrednostnih papirjev, izdaji menice ter dajanju avala in garancije, če posamezni posel ne presega vrednosti 10.000.000.– din in če ni dosežena meja razpoložljivih sredstev oziroma meja zadolževanja, kakor je za te namene določena z letnim finančnim planom.

Vodja sklene posel tudi, kadar finančni odbor odloči v smislu 3. alineje 1. odstavka 22. člena tega sporazuma.

VIII. KONČNE DOLOČBE

25. člen

Podpisnica lahko izstopi iz PFS. Sklep lahko poda le do 30. septembra tekočega leta. Kljub temu pa ne more zahtevati vrnitev združenih sredstev ali jih prenehati združevati pred iztekom časa, za katerega sprejeti finančni plan vključuje tudi njena združena sredstva.

26. člen

Spremembe in dopolnitve tega sporazuma morajo biti uveljavljene po enakem postopku kot sam sporazum.

27. člen

Ta sporazum je sklenjen, ko ga sprejme večina delavcev vsake podpisnice in razglasi delavski svet delovne organizacije. Veljati začne 8 dni po objavi v glasilu delovne organizacije »Železara«.

(Nadaljevanje s 1. strani)

znesku 17.039.000,00 din. Lani v istem obdobju pa za 39 inovacij 15.522.000,00 din. Lansk leto smo v prvih šestih mesecih izplačali 346.851,00 din posebnih nadomestil ali 2,24 % od koristi, letos pa smo v istem obdobju izplačali 528.461,00 din ali 3,10 % od koristi iz inovacij. Povprečni odstotek posebnega nadomestila v odvisnosti od gospodarskih koristi je še vedno nizek kar nas opozarja na premajhno materialno stimulacijo. Zastopniki društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav pripisujejo prepočasno napredovanje množične inventivne dejavnosti prav nezadovoljivi materialni stimulaciji v odvisnosti od gospodarske koristi. Ravno v tem času je v obravnavi dopolnitev samoupravnega sporazuma o inovacijah za SOZD Slovenske železarnice z novo lestvico, ki omogoča stimulacijo s povprečno pet odstotki nadomestila od gospodarske koristi iz inovacij. Samoupravni sporazum smo tudi uskladili z zakonom o združenem delu in stališči ter priporočili sindikata.

Zakon o združenem delu šteje tehnično ustvarjalnost med osnovne komponente združevanja dela. Vsi delavci združenega dela imajo pravico in dolžnost uvajati inovacije v proizvodnjo. Delavec, ki z inovacijo prispeva k povečanju dohodka TOZD, ima pod določenimi pogoji in v skladu s samoupravnim sporazumom o inovacijah, pravico do posebnega nadomestila v tej TOZD (čl. 130, ZZD). V nekaterih TOZD še niso spoznali možnosti, ki jih zakon o združenem delu daje na področju spodbujanja inovacijske dejavnosti. Delavci v osnovi pridobivajo dohodek z izvajanjem nalog in opravil, za katere so zadolženi in so sestavni del obstoječega delovnega ali tehnološkega postopka (redna delovna dolžnost). Poleg tega pa lahko delavci večajo dohodek tudi z inovacijami, ki niso v okviru rednih delovnih zadolžitvev, razen v posebnih primerih, kjer je uvedba inovacije definirana z delovnimi nalogami. Aktivnosti strokovnih sodelavcev morajo biti

opredeljene v spisku delovnih nalog. Strokovni sodelavec mora dobiti program nalog in opravil in definirane cilje, ki naj jih doseže. Izjema je samo izum, katerega avtor ima posebne pravice kljub temu, da je dosežen v okviru delovnih zadolžitvev.

Z uveljavitvijo opisa del in nalog bo rešena dilema razmejitve nadredno delovno dolžnostjo in inovacijo po lastni iniciativi. Problem se pojavi predvsem takrat, ko je slabo opredeljeno delo raziskovalcev, konstrukterjev, tehnologov in drugih strokovnih delavcev. Redna delovna dolžnost je v bistvu opravljanje vseh tistih aktivnosti, ki jih na osnovi opisa del in opravil od delavca pričakujemo. Če pomislimo, da avtorji inovacij prejmejo v povprečju le 3 % posebnega nadomestila od čistega dohodka iz inovacij, vse ostalo ostane TOZD, je pretirano strogo opredeljevanje inovacij brez pravega pomena.

Nova organiziranost inventivne dejavnosti preko odborov za gospodarstvo v TOZD nam je prinesla tudi nekaj težav. Večina članov odborov se šele spoznava z inovacijskim procesom, samoupravnim sporazumom o inovacijah in zakonom o patentih in tehničnih izboljšavah. Nekateri člani odborov še vedno mislijo, da je vsaka tehnična ustvarjalnost v železarni »službena dolžnost«. Taka stališča dušijo napredovanje množične inventivne dejavnosti in ovirajo obravnavo inovacij. Očitno je, da so taki pogledi na inventivno delo v celoti posledica nepoznavanja inovacijskega procesa in zakona o združenem delu.

Ob sklepu lahko ugotovimo, da še ne moremo biti zadovoljni z inovacijsko dejavnostjo v železarni. Ugotoviti bomo morali kje so ovire, da se v nekaterih TOZD ne more razviti množična inventivna dejavnost. Aktivirati bomo morali vse sile, spremeniti sedanje stanje in sprostiti skrite neizkoriščene dejavnike tehnične ustvarjalnosti.

INOVACIJSKA DEJAVNOST PO TOZD V PRVEM POLLETJU:

TOZD	štev. inovacij	inovacijski čist dohodek din	Posebno nadomestilo din
Plavž	7	1.688.352,00	48.542,00
Jeklarna	5	6.816.487,00	210.043,00
Livarna	2	177.325,00	9.372,00
Bluming-štel	16	3.067.707,00	96.588,00
Valj. žice in profilov	—	—	—
Valjarna debele pločevine	3	43.261,00	9.878,00
HV Jesenice	2	44.712,00	3.729,00
Žičarna	9	4.378.950,00	74.977,00
Profilarna	3	24.465,00	7.887,00
Vratni podboji	12	687.821,00	50.405,00
Jeklovlek	—	—	—
Elektrode	2	11.577,00	3.031,00
Želbljarna	1	—	500,00
Strojne delavnice	—	—	—
Remontne delavnice	—	—	—
Vzdrževanje	—	—	—
Energija	—	—	3.000,00
Transport	4	50.916,00	5.209,00
HV Bela	—	—	—
Družbena prehrana	—	—	—
Kovinoservis	—	—	—
Monter Dravograd	—	—	—
Kadrovske in splošne zadeve	1	48.000,00	5.300,00
Komercialne in finance ekon. TKR in novogradnje	—	—	—
Skupaj	68	17.039.573,00	528.461,00

OPOMBA: Gornja razpredelnica prikazuje podatke na osnovi potrjenih inovacij s strani gospodarskih odborov TOZD. V njej pa niso zajete

te inovacije, ki so sicer že uvedene pa so še v obračunu ali pa še ni pretekla obvezna doba obratovanja, to je 12 mesecev. Tone Strajnar

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Kokan je razvila nov način proizvodnje pocinkane pločevine, ki dvakrat izboljša njeno obstojnost proti koroziji kot običajno pocinkanje. Osnova tega postopka je elektrolitsko pocinkanje v cinkovi raztopini, ki vsebuje majhne količine kobaltovih in kromovih soli. Ta postopek je možno uporabljati tudi za enostransko pocinkanje pločevine, ki jo uporabljajo za dna avtomobilov. Ostale lastnosti te pločevine, predvsem oblikovalnost in varljivost, so enake kot pri običajnem postopku pocinkanja.

LR KITAJSKA

Do leta 1985 bo LR Kitajska več kot podvojila svojo proizvodnjo surovega jekla in sicer iz sedanjih 25 na 60 milijonov ton letno. V zvezi s tem zasledujejo kitajski železarji naslednje tri cilje:

1. Vsaka kitajska železarna mora stremeti za tem, da bo čimprej dosegla visoko tehnično in ekonomsko raven;

2. Leta 1980 naj bi kitajska železarska industrija proizvajala v zadostni količini tiste izdelke, ki so potrebni za osnovno mehanizacijo v kmetijstvu in za obrambne namene;

3. Do leta 1985 morajo kitajske železarne doseči in po možnosti celo preseči svetovne tehnološke in tehnične standarde na svojem področju.

NIZOZEMSKA

Nizozemska železarska družba Hoogovens je naročila pri zahodnonemškem podjetju Demag za svojo železarno Ijmuden novo LD jeklaro z napravo za kontinuirno vlivanje slabov. Imela bo dve žili in bo vlivala slabe dimenzije 1950 × 225 mm s hitrostjo 1,8 m na minuto in s kasnejšim možnim povečanjem debeline slabov na 250 mm. Letna proizvodna zmogljivost te naprave bo 1,5 milijona ton.

ROMUNIJA

Neka kanadska premogovna družba in romunska vlada sta podpisali sporazum o razširitvi premogovnika te družbe. Na podlagi tega sporazuma bodo romunske železarne kupovale v obdobju 20 let letno po dva milijona ton premoga za koksiranje pri tej družbi. Romunija bo pomagala pri razširitvi proizvodne zmogljivosti tega premogovnika delno finančno, delno pa z dobavo potrebne rudarske opreme.

ČESTITAMO

Na višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani je v preteklem mesecu diplomirala sodelavka kadrovskega sektorja ANICA FABJAN in si pridobila naziv VIŠJA FIZIOTERAPEVKA.

Zadnje dni maja je na odseku za metalurgijo — univerze Ljubljana diplomiral sodelavec iz TOZD Remontne delavnice DANIJELO MORIC in si pridobil naziv INŽENIR METALURGIJE.

Obema sodelavcema iskreno čestitamo in jima želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

Železarski globus

ZDA

V prihodnjih letih predvidevajo železarski strokovnjaki, da bo proizvodnja surovega jekla v ameriških železarnah naraščala povprečno 2,9 % na leto. V letu 1986 bi naj dosegla okoli 156 milijonov ton. Eden glavnih vzrokov za sorazmerno majhno povečanje proizvodnje v železarski industriji ZDA v bližnji prihodnosti bo zmanjšanje porabe železarskih izdelkov v avtomobilski industriji, zaradi zmanjšanja teže novih avtomobilov, kar je povezano z vladnim energetskim programom. Le-ta predvideva v prihodnjih letih nižjo specifično porabo goriva pri novih modelih avtomobilov. Letos je v vsakem ameriškem avtomobilu povprečno 1.066 kg jekla, leta 1985 bo ta količina znižana na okoli 650 kg. Zato bo tudi celotna poraba jekla v avtomobilski industriji, kljub večji proizvodnji, padla s sedanjih 18,2 milijona ton na 13,7 milijona ton v letu 1985.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Največjo komercialno napravo za proizvodnjo železove gobe na svetu z letno proizvodno zmogljivostjo 880.000 ton bodo v kratkem pričeli graditi v zahodnonemškem mestu Emden ob Severnem morju. Proizvajala bo železovo gobo po Midrex postopku, ki bo namenjena železarnam v ZRN, Italiji in Veliki Britaniji. Pričela bo obratovati v letih 1980/1981, potrebno železovo rudo bo uvažala iz Švedske.

AVSTRALIJA

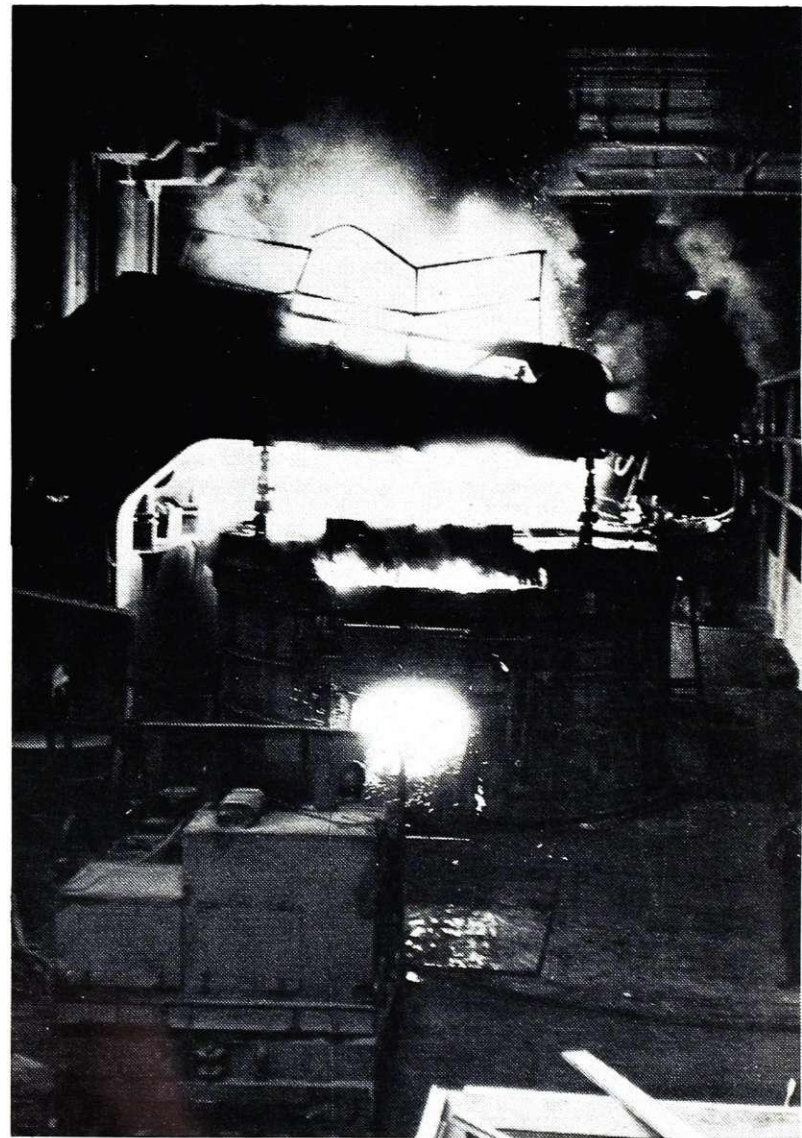
Avstralska zvezna država Viktorija še nima nobene železarne. Zato proučujejo, skupno z zahodnonemško železarsko družbo Korf, možnost za gradnjo mini železarne z letno proizvodno zmogljivostjo 200.000 ton surovega jekla. Zgradili bi jo v dveh do treh letih in bi kot vložek uporabljala jekleni odpadki, ki ga je v tej zvezni državi dovolj in zaenkrat nima uporabe.

IRAK

V tej arabski državi so letos v marcu proizvedli prvo jeklo. V železarni Khor — al — Zuboik obratujejo štiri 70-tonske obločne električne peči, dve napravi za kontinuirno vlivanje, vsaka s šestimi žilami in dve veljarni. Letna proizvodna zmogljivost je 440.000 ton surovega jekla. Ob koncu letošnjega leta bo pričela obratovati naprava za proizvodnjo železove gobe po HyL postopku, ki je bo lahko letno proizvedla 1,1 milij. ton.

JAPONSKA

V letošnjem letu bodo investicije v japonsko železarsko industrijo za 53,3 % nižje kot v letih 1976/1977, ko so bile najvišje, in najnižje po letih 1969/1970. Vzrok je v negativni svetovni konjunkturi za prodajo železarskih proizvodov. Zaradi takšnega znižanja bodo lahko japonske železarne financirale investicije s 76,7 % lastnimi sredstvi, medtem ko je bil njihov delež v preteklem letu le 57,6 %.

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

2 ŽELEZOVA RUDA V SVETU

AFRIKA

Glede na bogata nahajališča železove rude lahko razdelimo Afriko na dve področji: industrijsko in s tem tudi železarsko nerazvito črno Afriko brez severnega dela z arabskimi državami in Južnoafriško republiko z močno železarsko industrijo.

V industrijsko nerazviti Afriki cenijo skupne rezerve kvalitetne železove rude na okoli 20 milijard ton. Največje zaloge imajo Liberija, Mavretanija, Angola, Gvineja, Gabon in Senegal. V pripravi in delno tudi v izgradnji je vrsta projektov, ki bi naj omogočili povečanje količine nakopane železove rude v teh deželah.

Spodnji razpredelnici kažeta količino nakopane železove rude v teh afriških deželah v letih 1965, 1970 in 1975, porabo in proizvodnjo jekla v letih 1967, 1970 in 1973 ter predvidevanje za leti 1985 in 2000 (v milijonih ton):

Leto	1965	1970	1975
Proizvodnja	21,12	29,8	29,5

Leto	1967	1970	1973	1985	2000
predvidevanje					

Poraba jekla	1,2	1,8	2,0	—	—
Proizvodnja jekla	—	—	0,015	4,5	21,0

Popolnoma drugačno je stanje v Južnoafriški republik. Tudi ta država ima velike zaloge kvalitetne železove rude, ki jih cenijo na okoli šest milijard ton. Velike količine te rude tudi izvažajo in sicer na Japonsko ter v države Zahodne Evrope. Vendar je za to državo značilno predvsem to, da ima tudi močno in moderno železarsko industrijo. Pri njeni izgradnji je pomagal kapital industrijsko razvitih držav zahodnega sveta. Dobičkonosno obratovanje omogoča izrabljanje brezpravnega črnega prebivalstva kot cenene delovne sile v železarnah in rudnikih.

Iz naslednje razpredelnice je za to državo razvidna proizvodnja, poraba in izvoz železove rude, proizvodnja in poraba jekla v letih 1965, 1970 in 1975 ter predvidevanje za leto 1985 in 2000 (v milijonih ton):

Leto	1965	1970	1975	1985	2000
predvidevanje					

Železova ruda	6,7	9,1	12,2	30	
Proizvodnja					

Poraba	4,5	3,6	5,5		

Izvoz	2,2	5,5	6,7		
Jeklo					

Proizvodnja	3,4	4,9	6,8	12,0	22—25
Poraba	4,4	4,9	6,1	10,8	20

AVSTRALIJA

Še pred petindvajsetimi leti je avstralska vlada prepovedala vsak izvoz železove rude. Zaradi takrat znanih omejenih zalog se je bala, da bo ostala domača železarska industrija že v

bližnji prihodnosti brez te osnovne železarske surovine. Vendar so kmalu za tem pričeli postopno odkrivati vedno nova in velika nahajališča zelo kvalitetne železove rude. Danes cenijo zaloge na dobrih 16 milijard ton, vendar vse kaže, da to še ni dokončna številka. Največje danes znane rezerve so v severozahodnem delu Avstralije, v okolici dveh pristanišč Dampier in Port Hedland, ki ležita ob Indijskem oceanu in ju uporabljajo za nakladanje rude na velike ladje s 100.000 in več tonami nosilnosti.

Danes izvažajo avstralski rudniki velike količine železove rude. Njihov glavni kupec so japonske železarne, s katerimi imajo sklenjene dolgoročne prodajne pogodbe. V pripravi je vrsta projektov, s katerimi bodo še povečevali možnosti za izkop te železarske surovine. Kaže, da bo v prihodnjih dvajsetih letih možno doseči številko 200 milijonov ton letno.

Razpredelnica kaže proizvodnjo železove rude, proizvodnjo in porabo jekla v letih 1965, 1970 in 1975 ter predvidevanja za leti 1985 in 2000 (v milijonih ton):

Leto	1965	1970	1975	1985	2000
predvidevanje					

Železova ruda	6,8	51,3	100,0	140	
Proizvodnja					

Jeklo	5,4	7,0	7,7	10,0	13—16
Proizvodnja					

Poraba	6,7	7,5	9,7	13,0	16—19

(SE NADALJUJE)

SLOVENSKA NARODNOSTNA SKUPNOST V AVSTRIJI SKOZI STOLETJE

2

MIHA KLINAR

Nemški nacionalci so predlagali resolucijo, ki odobrava... SOVINIZEM in obsoja slovenski življenjski na Koroškem na brezpravnost.

To se je zgodilo leta 1904. Isto pa bi lahko zapisali tudi za leto 1978, le da bi morali pri tem ugotoviti še celotno strahotno zlo, storjeno Slovincem na Koroškem v minulih sedemdesetih letih. In temu zlu je dal že takrat pred sedemdesetimi leti svoj blagoslov tudi najvišji predstavnik katoliške cerkve na Koroškem:

»Za to, sleherni kulturi v obraz bičajočo, za to, nacionalistično nasilje odobravajočo resolucijo je glasoval (tudi) rimski cerkveni knez, celovški škof dr. Kahn...»

To se je, kakor sem bral v »Naših zapiskih«, dogajalo pred sedemdesetimi leti. Kakor pa mi je znano, se tudi po tej plati na Koroškem danes še ni ničesar spremenilo.

»Edini slovenski list na Koroškem (leta 1904) Mir, ki je... klerikalen, je boječe vzdihnil: O gospod škof, ali smo Slovenci res zaslužili, da se tako dela z nami?... Ta edini zastopnik slovenskega življenja na Koroškem nima nobene bolj krepke besede za tako protislovensko početje katoliškega škofa.«

Tako so leta 1904 spraševali socialni demokratje, ki so takrat edini odločno obsodili krivico, storjeno slovenskemu ljudstvu na Koroškem. Takrat so bili Slovenci tretjina vsega prebivalstva na Koroškem. In vendar je imela ta tretjina v deželni zbor takrat samo enega deželnega poslanca, dve tretjini nemškega prebivalstva pa devet. O vsem tem sem razmišljal že januarja 1974, ko sem v avstrijskem opoldanskem radijskem dnevniku slišal, da Simov naslednik, sedanjí deželni glavar na Koroškem Wagner, izjavlja, da v zvezi z rešitvijo slovenskega vprašanja na Koroškem in izpolnitvijo 7. člena avstrijske državne pogodbe ne namerava začeti nobene nove pobude.

Takrat sem si rekel, ali avstrijski socialisti ne poznajo svoje zgodovine? A če jo poznajo, potem prav gotovo ne poznajo svojih stališč do nacionalnega vprašanja ali pa hote pozabljajo nanja? Potem pa sem pomislil na leto 1914, na leto 1917 in 1918 ter 1920 in tako naprej. Prav gotovo so bile to usodne letnice ne samo za slovenski narod, marveč tudi za Avstrijo, za Evropo, za vse človeštvo. Zgodovina bi krenila v popolnoma drugo smer in človeštvo bi se lahko obvarovalo strahotnih preizkušenj in gorja našega stoletja, ko bi, recimo, socialne demokracije izpolnile svoje resolucije in deklaracije in s tem svojo mednarodno proletarsko dolžnost za osvoboditev delavstva, s tem pa vsega človeštva. Ne bom razmišljal o tem, kako bi lahko bilo, ker bi bilo to samo nekakšno sanjarjenje. Evropske socialne demokracije niso leta 1914 izpolnile svojih internacionalističnih protivojnih obljub ob izbruhu prve svetovne vojne, njihova vodstva so se v večini spremenila samo v privrse meščanskih strank in tako podprle svetovno morijo. Med tistimi, ki se s tako politiko svojih strank niso strinjali, je bil tudi dr. Friedrich Adler, izvršilec atentata na grofa Stürgkha.

Ne bom obnavljal in ponavljal teh zgodovinskih dejstev, čeprav bi jih moral imeti pred očmi še danes sleherni prepričani socialist in razmišljati o njih. Tudi treba je vedeti, da so po prvi svetovni vojni slavili avstrijski socialni demokratje dr. Adlerja kot svojega junaka in na mah pozabili, da so konec leta 1916

njegov atentat razglasili za »dejanje blazneža«, Arbeiter-Zeitung pa je hkrati izjavila, da se je »atentator s svojim dejanjem sam izločil iz stranke«. Res je takrat ravnal proti hainfeldskim načelom lastne stranke, ki je odklanjala in obsojala tako kakor vse proletarske stranke individualni teror, kljub temu, kakor vemo, pa je dr. Fr. Adler segel po tem sredstvu boja zato, ker sta mu cenzura vojnega absolutizma in s tem absolutizmom povezana politika lastne stranke že od prvih dni prve svetovne vojne onemogočala, da bi se v svetu slišal glas avstrijske internacionalistične in protivojne opozicije, ki se ji je sam postavil na čelo in s svojim atentatom na Stürgkha protestiral proti vojni in hkrati proti politiki lastne stranke.

Dne 18. maja 1917 v svojem obsežnem zagovoru pred posebnim sodiščem je namreč dr. Adler predstavil svoje atentat kot demokracijo za mir brez aneksij in kontribucij in predvsem kot protest proti lastni stranki, ki se je ob izbruhu vojne leta 1914 začela ravnati po načelih, bodisi nemško-nacionalnih, ki so jih zastopali Leuthner, Pernerstorfer in Hartmann, ali pa pod vplivom dr. Karla Rennerja, ki je »svoje notranje prepričanje avstrijske demagoško utihotal v stranko kot pristno internacionalno načelo«. Dr. Adler pa je hotel, tako je govoril sam, »prvesti svoje sodruge k morali Internacionale«, k »morali demokracije, ki jo je medtem (po atentatu, a pred njegovim zagovorom) dvignila spet (februarska) ruska revolucija in ki je na čelu roparskega osvajanja dežel postavljala nasproti načelo enakopravnosti narodov, ko je zahtevala mir brez aneksij in odškodnine.« Njegovo dejanje, je nadalje rekel dr. Adler, je mogoče umeti »ne le v okviru velike zgodovinske tragedije, ki je doletela socialno demokracijo, ki naj bi bila v tem obdobju nositeljica človečanske ideje, a je postala »sopotnica vlade«, ker je »burokratski aparat delavskega gibanja prevladal nad interesi prihodnosti proletariata«.

V avstrijski socialni demokraciji si po dolgi dobi miru ni nihče več predstavljaj, »kako bi bilo v določenih pogojih mogoče preiti k uporabi sile, marveč so mislili zgolj na preprečevanje nemirov«. Dr. Renner je po Adlerjevi izjavi »s posebno umetnostjo skušal zastreti okolnost, da v Avstriji, kakor tudi v Rusiji, sploh NE GRE V PRVI VRSTI ZA SOCIALNO REVOLUCIJO, MARVEČ ZA MEŠČANSKO REVOLUCIJO, ZA OBRAČUN Z ABSOLUTIZMOM«. Nasproti vodstvu stranke, ki »je vse bolj postajalo protirevolucionarna institucija«, je dr. Friedrich Adler prihajal vedno bolj do prepričanja, da se bo revolucija v Avstriji mogla izvršiti le proti strankinemu vodstvu in je zato »s svojim atentatom hotel ustvariti psihološke pogoje za bodočo množično akcijo«, kajti po njegovem dejanju »si noben Renner, noben Seitz ne bo več upal pred delavci v Avstriji reči, da je nasilna akcija v Avstriji nemogoča«. Adler je analiziral stanje v stranki in pred sodiščem opisoval neprednost svojega agitacije:

»Ko smo (opozicija v stranki) na konferenci (nemške soc. dem. stranke v Avstriji) marca 1916 zahtevali, naj bi strankino vodstvo z največjim poudarkom zahtevalo od vlade, naj centralne sile javno nastopijo za mir in se odrečejo aneksijam in kontribucijam, so se norčevali iz nas in sem med sto delegatov na svoji strani.«

Tako je 18. maja 1917 govoril pred posebnim sodiščem dr. Friedrich Adler in dejal, da od svojega prihodnjega nastopa pred stranko ni pričakoval bistveno drugačnega rezultata: prejel bi dva do tri glasove več, ostali pa bi strnjeno preglašovali njegov predlog o potrebi zahteve po miru brez aneksij. Zato, je menil, se je moral »lotiti drugega sredstva, da jih pretrse in zdrami«. Njegovo dejanje je tudi »učinkovalo tako, kakor naj bi učinkovalo«. Zato svojega atentata ni obžaloval, kajti premaknil je položaj z mrtve točke, a za to, je dejal, se mi je »zdelo vredno zastaviti svoje življenje, da bi pripravil te ljudi (mislim je avstrijske socialne demokrate), da bi spremenili svoje ravnanje«.

Adlerjev atentat je bil pomemben res samo za sprostitev notranjega življenja v Avstriji, odprl je, kakor vemo, vrata avstrijskega parlamenta, tudi v avstrijski socialni demokraciji se je izvršil preobrat, vendar žal samo v toliko, da se je prilagodila spremenjeni situaciji in postala v drugi polovici prve svetovne vojne glavna nositeljica mirovnega gibanja, kar pa je bilo za socialna in nacionalna vprašanja, ki so pretresala Avstrijo, mnogo premalo ter je ta vprašanja, predvsem pa nacionalna vprašanja v glavnem prepustila vodstvu meščanskih strank posameznih narodnosti in s svojim ravnanjem reševala hote ali nehoti monarhijo in habsburški prestol, namesto da bi prišla v revolucionarno akcijo, za katero so bili dani vsi pogoji.

Ne bom razpravljal o tem, kar je zamudila in za kar njeno vodstvo najbrž sploh ni bilo sposobno. Ne morem pa mimo odnosov nemške avstrijske socialne demokracije do reševanja slovenskega vprašanja v letu 1917 in 1918 in do takratnih slovenskih teženj po združitvi s Hruvati in vojvodinskimi Srbi v enotno državno tvorbo v okviru zamišljene federacije držav na prostoru nekdanje Avstro-Ogrske monarhije. Ne bom našteval stavk, demonstracij in slovenskih vojaških uporov, inspiriranih pri oktobrski revoluciji v Rusiji, ki so bili tudi na Koroškem in drugod po monarhiji in po krivdi avstrijske socialne demokracije iz že navedenih dejstev niso mogli prerasti v revolucijo, v dejanje, ki bi edino moglo preprečiti, kar je človeštvo v tem stoletju še čakalo. Tudi to bi bilo treba imeti v sebi pred očmi. Omejil se bom samo na odnos avstrijske socialne demokracije do Slovencev na predvečer zatona habsburškega cesarstva. Ne bom se preveč zamajal s tem, omenil bi le socialnodemokratsko konferenco 18. avgusta 1918 v Zell am See na Salzburškem, ki so se je udeležili predstavniki socialne demokracije iz avstrijskih nemških alpskih dežel. V sklepih te konference so skušali stari socialdemokratski brnski narodnostni program izraziti nekoliko bolj čisto primerno. Najprej so ostro obsodili politiko nemških meščanskih sovinistov, ki »s svojo politiko vsiljujejo organiziranemu nemškemu delavstvu najostrejši boj proti nemški buržuaziji in se nato izrazili za »demokratsko rešitev narodnostnega vprašanja«:

»Kakor zagovarjamo med vojskujočimi se državami mir in splošno zvezo enakopravnih narodov, ki izključuje bodoče vojne, tako ZAHTEVAMO TUDI V NOTRANJOŠTI IZGRADITEV DRŽAVE NA OSNOVI POPOLNE SVOBODE IN ENAKOPRAVNOSTI AVSTRIJSKIH NARODOV.«

V sobi je zavladovalo moreče vzdušje. Nekaj zaradi izgube dragocenosti. Ljudje so se jih navadili in ta hip so najmočnejše občutili, koliko so vredne. Ker so jih izgubljali.

Dekle je prvo pretrgalo molk. Vstalo je izza mize in prisledla k Bernardu na klop pri peti.

Žerjal se je odpravil v kuhinjo, da pokliče Žefo, ki naj se poslovi. K joku jo ni bilo treba siliti. Solze je imela rada v očeh. Kot bi želela vse bridko življenje prejkotati. Tudi v kuhinji se je cemerila.

»Zakaj črna ruta?« je preteče kriknil Žerjal in dvignil roko, da udari.

»Malo lahko požalujem. Smilijo se mi. Dobri ljudje. In dekle, tako mило,« je zahlipala Žefa in začela brisati solze v pomazan predpasnik.

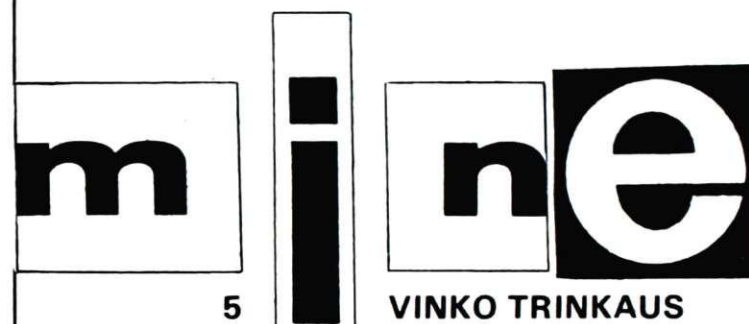
»Dobri, slabi ljudje. Vojna se za to ne zmeni...« Ampak ti nisi vojna,« je skoraj zavpila Žefa in se precej ustrašila svojega glasu.

Žerjal je osupnil. Ne toliko nad mislijo, kot ob spoznanju, da se Žefa upira. Doslej naj je mislila in čutila karkoli, bila je krotka. Vso jezo, maščevalnost, je udušila. Nenadno pa očita. Kaj se dogaja, je presunjen razmišljal Žerjal. O, s tem bo razčistil. Ko se vrne. Pretežno živijo, da bi lahko vsak premišljal, kaj je prav in kaj narobe. Eden mora to premisliti! Najtrši, tak, ki ve, da življenje niso želje.

»Le joči kolikor ti duša da,« je rezko vzkliknil Žerjal. Poblislil je z očmi. »Neumne besede pa ne smem slišati iz tvojih ust.«

V izbi so bili prišli že pripravljeni. Stali so in čakali, da jih varno popelje preko meje. Dekle je zavzeto kimalo Bernardu, ki je držal roko na suknjiču, kot bi nekaj tiščal k sebi. Ostro ga je premeril in Bernard mu je srečen pokazal sliko dekleta.

Žerjal je pogledal obraz. Še bolj gladek, kot ga je imelo dekle. Res, prava podoba. Premeril je še dekle. Čudno, na sliki je bila videti še lepša. Le kako to napravijo? Potem se je domislil, da bo to sliko nosil Bernard in si umišljal vraga in pol. Trap. Najraje bi sliko raztrgal na drobne koščke in jo pomencal s težkimi čevlji. Prismoda,

mestna, zakaj meša hribovca? Le kaj ima od tega. Bernard, že tako občutljiv in včasih kar malo v oblakih, bo zaradi tega še bolj nesrečen. Ne užije veliko lepega in ga zato lahko že droben utrinek sreče hudo zanese.

No, Žefa je njegovo svarilo vzela dovolj resno. Le hlipala je, včasih presunljivo zajecala, da je občutljivega človeka moralo stisniti pri srcu. Zadovoljen je Žerjal ugotovil, da se je obeh gosposkih polotil strah, nečakanost. Le dekle, kot bi pozabilo na nevarnost. Smehljalo se je Bernardu, da je pordel v obraz. Kar groza je bilo gledati, kako močno kri ima ta čvrsti, počasni teleban. Bernardov kislost smeh hribovca, utrjenega in zagrenjenega v hudem, je izginil.

Z nagovorom, da morajo biti poslej zelo previdni, tihi, ubogati vsak njegov ukaz, so se poslovili od Žefe, ki je jokala, kot da so ji umrli vsi njeni.

Noč temna, z ozkim krljcem meseca, je bila skoraj kot naračena. Najraje je imel Žerjal noč brez meseca, z oblaki, da si videl le dobro stopinjo pred sabo. V takem je bilo najlažje. Drugače si se moral bolj potruditi in si doživeto izmisliti nevarnost, da si že tako prestrašenim ljudem nagnal še večji strah v kosti.

Razvili so se v gosji red. Spreddaj Bergant, za njim dekle, — čeprav je Žerjal poskušal spraviti gospoda za Bergantom — potem starejša in zadnji on, ki je moral paziti, da mu kdo ne uide. S sabo je imel gorjačo z debelim glavičem, s katerim bi zlahka pobil vsakega človeka.

Znova se je Žerjalu razkrilo, kako nespretni so gosposki. Niso znali hoditi po stezi. Kar naprej so krilili z rokami, najraje bi kričali, a jih je utišal z opozorilom, da so v bližini obmejni stražarji, ki bi slišali vsak klic. Seveda je bilo neumno v takih čevljih hoditi v hribe, kjer so krojile poti stopinje ljudi, živine in kolesnice voz. Največ, kar so napravili ljudje, da so na nekaterih mestih, kjer je voda le predolgo stala in tako dolbla kotanj, izkopali jarek za odtok vode. Peska ni vrgel na te poti nihče niti eno lopato. Tile razvajenci pa krhke gležnje, igračkaste čevlje, vajene preprog, ki so mehkejše, kot je njegova postelja s koruznico.

»Pst! Tiho!« je šepnil Žerjal. Nekaj sekund nihče ni spregovoril. Potem so zaslišali pasji lajež. »Bernard je to policijski pes? Nemški volčjak?«

»Brančev Ciko laja. Njegov lajež je tanjši. Ni volčjak.«

»Menda res ni,« je togoten scedil skozi zobe Žerjal. »Vseeno moramo biti zelo previdni. V temni noči stražarji raje postavljajo zasede.«

Gospodov preteči šepet je utišal gospejino prestrašeno ječanje, ki je grozilo, da se bo sprevrglo v prestrašen krik.

Hodili so tiho, ob vsakem najmanjšem šumu obstali in prisluhnili. Strah je uravnaval tudi hojo gosposkih. Niso več stopali opletavo, ampak previdno. Niso imeli privajene hoje hribovca, ki je vajeen gozdni stez s koreninami. Pri taki hoji moraš polagati stopala na stezo, da se ne spotakneš ob korenino, kamen.

Bergant se je zaustavljaj pogosteje kot drugikrat. Prisluškoval je in dajal šumom strašljive razlage.

(Se nadaljuje)

ANICA AŽMAN V NAJVEČJEM SNEŽNEM METEŽU NA VELIKO POTOVANJE V DEŽELE OB EKVATORJU 14

Režija je minimalna, izdelki poceni. To so nekateri naši dobro izkoristili, saj so se poceni in kvalitetno oblekli. Moška ali ženska obleka je bila zgotovljena v 24 urah. Kitajec je nepriljubljen, preveč dela in preveč ima. To vzbuja zavist.

Ce te zanima, si lahko v draguljarnah ogleduješ drage kamne in izdelke iz belega zlata. Prodajalci so zelo prijazni, seveda, če kaj kupiš, še bolj. Postavljeno ceno uspeš znižati tudi do deset odstotkov. Tudi tu računajo v dolarjih. Povejo ti tudi, kaj določeni kamni pomenijo: granati zvestobo, rubini plemenitost, safir blaginjo. Vrsto kamna izberi glede na mesec rojstva; granat za januar, ametist za februar, ... april je

najdražji, ker zahteva diamant, zato pa pomeni nedolžnost, za julij je rubin, za oktober opal...

Bangkok je kulturno središče z univerzo, instituti, akademijo likovne umetnosti, knjižnicami ter znamenitimi, pisanimi budističnimi templji. 400 najlepših je v glavnem mestu, ob reki Chao Phraya — Menam in so zavzemali ob graditvi več kot petino mesta. V Rajdamnenu, najlepši bangkoški ulici, je na enem koncu poslopje narodne skupščine, na drugem pa stari kraljevski dvor, ograjen z visokim zidom. Kraljevo palačo stražijo vojaki, pobirajo vstopnino, pregledujejo, če si spodobno oblečen in hkrati prodajajo kičaste spominke. Naši letalci niso smeli vstopiti v kratkih hlačah, kupiti so si morali dokolenke, ki pa so bile progaste in so izgledali kot nogometna reprezentanca. Pred kraljevo palačo je park poln cvetja in pritlikavih dreves. Zgrajena je bila leta 1785. Poleg te palače je Rama I. dal zgraditi še tempeljsko mesto. Eden izmed najlepših je Wat Po. Svoje ime »tempelj svetega figovega drevesa« je dobil po figovem drevesu, ki zeleni v njegovem obzidju. Baje je Buda pod njim doživel razsvetljenje. Wat Po je pravzaprav celo tempeljsko mesto: labirint dvoran, kapel, stolpov, teras in meniških celic, v katerem se brez vodiča človek kar izgubi. V Wat Poju je v galeriji 394 Budovih kipov tudi pozlačeni 49 metrov dolg kip »počivajočega Bude«.

Vse bangkoške templje stražijo liki čuvajev s srditimi spakami demonov. To velja tudi za Wat Fra Keo, za tempelj »smaragdne Bude«. V njem se za dragocenimi vrati smehlja 60 cm visoki kip Bude iz jada, njegova glava pa je en sam velikanski smaragd. Ta figura je siamska narodna svetinja. Trikrat na leto stopi kralj v ta tempelj, da bi po prastarem ceremonialu kipu

menjal oblačila, ki so kar posejana z dragulji. Budova zimska obleka pokriva obe rami kipa, poletna pa ju pušča nepokriti. Ko se začne plodna deževna doba, oblečejo smaragdne Budo v obleko, ki pušča samo eno ramo golo. Ta obleka je stkana iz zlata.

Wati so vrh stavbarskega blišča, tako da z odprtimi očmi dojameš živo barvitost Orienta. Okrog templja visijo zvonci in kadar piha veter, je slišati različne melodije.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Glede na to, da v začetku prihodnjega leta izteče mandat dosedanjim skupščinam krajevnih skupnosti, je predsedstvo OK SZDL Radovljica že junija pripravilo program predvolilnih postopkov, ki ga bodo opravili do 15. novembra letos. Kadrovske komisije pri KK SZDL bodo takoj pričele z evidentiranjem možnih kandidatov za predsednike in namestnike skupščin KS, predsednike svetov KS ter predsednike komisij, odborov in drugih organov KS. Do konca julija bo služba občinske skupščine in OK SZDL s predsedniki skupščin in svetov KS pripravila predlog oblikovanja, sestavo in velikost skupščin KS, ki ga bodo vnesli kot spremembo statuta KS. V tem času bodo izdelali predloge za nov način delegiranja delegatov v skupščino KS iz DPO, društvenih organizacij in društev ter OZD in drugih organizacij. Do 15. novembra bodo na zborih občanov opravili konstituantno in verificirali izvoljene delegate za vseh 20 skupščin KS v občini.

Vsi zbori občinske skupščine Radovljica so na zadnjih junjskih sejah sprejeli sklep o razrešitvi dosedanjega predstojnika oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve ter varstvo okolja ing. Marka Bezjaka, ki odhaja na novo dolžnost. Za novega predstojnika tega oddelka je imenovan Matija Markelj, dosednji direktor Alpdoma iz Radovljice. Zaradi odhoda na novo dolžnost je bil razrešen tudi predstojnik davčne uprave Maks Osvald, na njegovo mesto pa je skupščina imenovala Iva Čučnika, ki je bil doslej zaposlen kot vodja komercialne pri komunalnem podjetju Kovinar Jesenice. Vsi zbori so tudi izrekli soglasje k imenovanju Edgarka Vontine iz Kranja za sekretarja regionalne zdravstvene skupnosti Kranj.

Občinski odbor sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja Radovljica je na 10. seji 28. junija obravnaval novo organiziranost občinskih in republiških odborov sindikata, ki velja v novem mandatnem obdobju. Dogovorili so se tudi o pripravah za organizacijo letošnjega dneva prosvetnih delavcev v septembru in imenovali delegata za skupščino republiškega odbora sindikata delavcev vzgoje in izobraževanja.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica, ki šteje 17 članov, od katerih je 11 moških, 6 žensk in 3 mladinci, je na 1. seji za predsednika sveta izvolilo Marjana Vrabca, za podpredsednika pa Staneta Jereta iz GG Bled in Angelco Bohinc iz Zdravstvenega doma Radovljica.

Koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva pri OK SZDL Radovljica je konec junija sklical posvet s predstavniki Združenja šoferjev in avtomobilistov iz občin Radovljica in Jesenice. V navzočnosti predstavnikov OK SZDL obeh občin so se pogovorili o problemih organiziranosti, nadaljnjem delu in odnosih med obema organizacijama Združenja šoferjev in avtomobilistov.

Na 2. seji novoizvoljenega predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Radovljica, 6. julija, so ocenili stanje samoupravne zakonodaje v TOZD, pregledali zaključke volilne skupščine, ki je bila 23. junija ter na osnovi teh izdelali akcijski program za 1978. leto. Potrdili so tudi finančni načrt sveta za letos in obravnavali pripombe in dopolnila k novemu osnutku statuta občine Radovljica.

PRED NOVO SEJO SKUPŠČINE OBČINE

Skupna ugotovitev zadnjih dveh sej izvršnega sveta skupščine občine Jesenice je ta, da so dnevni red v glavnem sestavljale tiste zadeve, ki bodo obravnavane tudi na prihodnji, julijski seji občinske skupščine.

Izvršni svet je posebno pozornost posvetil poročilom o delu v letu 1977, ki so jih posredovali pravosodni organi. Poleg poročil javnega pravobranilstva Gorenjske, družbenega pravobranilca samoupravljanja in sodišča združenega dela, katerega je izvršni svet obravnaval že pred časom, je na zadnji seji razpravljala še o poročilih občinskega sodišča, občinskega javnega tožilstva in sodnika za prekrške. V skladu s statutom občine je nanje podal le svoje mnenje, ki pa je vsekakor ugodno. Predvsem je opaziti, da je organiziranost pravosodnih organov dosegla relativno visoko stopnjo, kar se ne nazadnje kaže v večji ažurnosti pri reševanju zadev.

Ob razpravi je izvršni svet dal posebno pozornost nekaterim ugotovitvam, ki izhajajo iz poročil. Predvsem se vse bolj kaže spremenjena vloga celotnega pravosodnega sistema in njegovega vključevanja v družbeni sistem. Očitno je, da ima preventivna vloga vseh dejavnikov s področja sodstva ugodne posledice, ki pozitivno vplivajo na naš samoupravni in družbenoekonomski sistem. Ob tej je potrebno omeniti tudi splošna prizadevanja za krepitev in podpiranje družbene samozasčite. Čeprav je to področje relativno novo, pa so rezultati vidni predvsem pri številu obravnavanih zadev, katerih število se zmanjšuje. Iz tega pa izhaja, da si moramo še naprej prizadevati za krepitev družbene samozasčite.

Nedvomno iz poročil izhaja, da je sodelovanje sodnih organov s postajo milice, inšpekcijskimi službami, upravnimi organi in drugimi vedno boljše, še vedno pa obstajajo določene možnosti, da se to sodelovanje še izboljša. V bodoče si bo tako izvršni svet kot upravni organi prizadevali, da bo sodelovanje s sodiščem združenega dela in družbenim pravobranilcem samouprave

ljana še tesnejše, predvsem v cilju preventivnega delovanja, kar se bo nedvomno odražalo tudi v ugodnejši kaznovalnici politiki.

V poročilu občinskega sodišča je omenjena tudi bodoča organiziranost rednih sodišč in javnega tožilstva. Skupščini bo predložen ustrezen sporazum, ki ta vprašanja ureja za celotno Gorenjsko, kjer bo ustanovljeno temeljno sodišče in temeljno javno tožilstvo. Nekatere posledice, ki bodo izhajale iz tega sporazuma in zadevajo zlasti zagotovitev materialnih pogojev dela, bomo morali že v prihodnjem letu reševati tudi v naši občini. Predvsem bo potrebno zagotoviti večja finančna sredstva za delovanje obeh institucij in enote sodišča na Jesenicah ter javnega tožilstva v Radovljici. Poleg tega bo potrebno nuditi ustrezno družbeno pomoč poravnalnemu svetom v krajevnih skupnostih, ki so s 1. julijem 1978 dobili večje pristojnosti in odgovornosti in ki v mnogem pomenijo tudi razbremenitev pri delu rednih sodišč.

Sporazum o razmerjih občin za organizacijo in financiranje temeljnega sodišča Kranj in temeljnega javnega tožilstva Kranj je bil na dnevnem redu izvršnega sveta že drugi. Tokrat je besedilo tega akta usklajeno, pri čemer je treba poudariti, da so pripombe izvršnega sveta, podane na osnutek, v glavnem upoštevane. Osnova za sprejem sporazuma je zakon o rednih sodiščih in zakon o javnem tožilstvu. Oba zakona določata bodočo organiziranost rednih sodišč in javnih tožilstev, medtem ko občinam dajeta pristojnost, da medsebojna razmerja, ki zadevajo ureditev materialnih pogojev dela, finančna sredstva itd., uredijo sporazumno. Kot izhaja že iz naslova, bo v Kranju ustanovljeno temeljno sodišče in temeljno javno tožilstvo. Sodišče bo svojo sodno funkcijo opravljalo v petih

Komisija za družbenoekonomsko politiko pri komiteju ZK Radovljica je na 2. seji konec junija obravnavala teze za pripravo problemske konference, ki bo po programu OK ZK sklicana v začetku jesenskega obdobja. Spregovorili so tudi o pobudi delavcev Alpetoura - TOZD hoteli Pokljuka za povezavo in tesnejše sodelovanje z blejskimi gostinskimi in turističnimi organizacijami, ki so jo na seji vsestransko podprli.

Na 2. seji komisije za družbenopolitično usposabljanje in vprašanja vzgoje in izobraževanja pri OK ZK Radovljica 28. junija so v skladu s akcijskim programom uresničevanja resolucij XI. kongresa ZKJ najprej obravnavali kongresno gradivo o nalogah komunistov na področju vzgoje in izobraževanja. V zvezi s temi izhodišči so pretresali konkretno problematiko v občini s posebnim poudarkom na predšolski vzgoji, osnovnem šolstvu in prizadevanjih za prehod na celodnevno šolo v Bohinju in v Radovljici, na problematiki usmerjenega in poklicnega izobraževanja ter vlogi in nalogah SIS za izobraževanje v radovljiški občini.

Komite OK ZK Radovljica je 5. julija sklical aktiv komunistov stanovanjske skupnosti, na katerem so sodelovali tudi predstavniki občinske skupščine in občinskih družbenopolitičnih organizacij. Beseda je tekla o stanovanjski problematiki v občini in o samoupravnih odnosih na področju stanovanjske politike. Gradivo za aktiv je pripravila strokovna služba Alpdoma.

Delegati OK ZSMS Radovljica so na volilno-programski seji 29. junija za novega predsednika občinske konference izvolili Antona Pretnarja iz OO ZSMS Viator hoteli Bled, za sekretarja pa Srečka Kunciča iz OO ZSMS Bled. Razen tega so izvolili tudi 19-člansko predsedstvo in predsednike konferenc, komisij in drugih organov OK ZSMS.

V Radovljici je bilo 29. in 30. junija posvetovanje o kmetijstvu, ki ga je pripravila skupnost slovenskih občin v sodelovanju z občino Radovljica in Zadržno zvezo Slovenije. Udeleženci posvetovanja iz vseh slovenskih občin so razpravljali in izmenjali izkušnje o prizadevanjih kmetijskih organizacij pri izdelavi kmetijskih prostorskih planov za gorate predele Slovenije, kjer prevladujejo travniške in pašniške površine. Seznanjeni so bili tudi s pristopom radovljiške občine do gospodarjenja s planinskim travnatim svetom. Udeleženci posveta so si ogledali več kmetijskih objektov in pašnikov v Begunjah, Polčah in v Bohinju.

Po programu samoupravne komunalne skupnosti občine Radovljica za leto 1978 načrtujejo naslednja kanalizacijska dela: novogradnjo kanala Nova vas - Vrhnje v dolžini 1550 m, črpalnice na Bledu v Zaki, tlačni cevovod Zaka - Mlino, kolektor in kanal Ajdovska cesta - Pod gozdom, 1100 m kanalizacije na Jermanki ter 350 m kanala v Radovljici proti Vrhnjam in 80 m na Šerčerjevi ulici. Vrednost vseh del znaša 11.383.000 din, kar je za okoli 2,5 milijona nad planiranimi sredstvi.

Na 2. seji občinske skupščine za zaposlovanje 5. julija so bili delegati seznanjeni o dosedanjih postopkih pri novi samoupravni organiziranosti skupnosti za zaposlovanje. Sledila je razprava in potrditev finančnega načrta skupnosti za zaposlovanje Kranj in finančnega načrta zveze skupnosti za zaposlovanje SRS ter obravnavanje tez za samoupravni sporazum o združitvi v zvezo skupnosti za zaposlovanje SRS. Na seji so izvolili tudi delegate za zasedanje skupnosti Kranj.

V počastitev 32-letnice ISKRE in jubilejnih dela je bila 29. junija slavnostna seja delavskega sveta TOZD Iskra Otoče, na kateri so dolgoletnim in zaslužnim članom delovnega kolektiva podelili jubilejne značke in pohvale. Po seji je bilo tovariško srečanje.

Na pobudo društva prijateljev mladine in vodstva osnovne šole Bled so v sodelovanju z DPO v delovni organizaciji Veznine Bled od 16. do 26. junija v salonu podjetja organizirali zanimivo razstavo okoli 300 otroških knjig in slikanic. Svečane otvoritve se je udeležila tudi znana slovenska mladinska pisateljica Branka Jurca. Razstavo so namenili materam - delavkam tega kolektiva, ki so si jo z zanimanjem ogledale. Organizatorji so poskrbeli tudi za obsežen pismeni seznam vseh otroških knjig, ki jih priporočajo staršem za predšolske otroke, razen tega pa tudi za naročilnice za izbrane knjige in slikanice.

Dan borca, 4. julij, so počastili v organizaciji KO ZB NOV mladine in kulturnih društev v radovljiški občini s priložnostnimi proslavami. Vsakoletna proslava na Mlaki pod Radovljico je bila že v nedeljo, 2. julija, prav tako tudi na Bledu in na Gorjušah, kjer so svečano razvili prapor KO ZB NOV Koprivnik - Gorjuše. Na dan praznika, 4. julija, se je nekaj sto borcev, aktivistov in drugih občanov udeležilo osrednje slovenske proslave v Predstrugah pri Dobrepolju.

Koordinacijski odbor za Vlak bratstva in enotnosti pri OK SZDL Radovljica, ki bo letos organiziran iz Slovenije v Srbijo, je imenoval v občinsko delegacijo predsednika skupščine ing. Leopolda Pernuša, sekretarja OK ZK Vlasto Vidic in predsednika OK SZDL Draga Rozmarna. V delegacijo, ki bo zastopala občane, pa je imenoval Miha Bevc iz KS Podnart, Janka Slivnika iz KS Gorje in Ksenijo Luštrek iz OO ZSMS Veznine Bled.

Zaradi nesklepnosti delegatov na 6. seji skupščine KS Radovljica, ki je bila odpovedana 19. junija, so sejo ponovno sklicali 10. julija ob 16. uri v veliki sejni dvorani občinske skupščine. Delegati so obravnavali poročilo o delu skupščine in njenih organov, potrdili zaključni račun za 1977. leto, pretresli zahteve in predloge občanov na uličnih in vaskih konferencah SZDL, obravnavali poročilo gradbenega odbora o izvajanju programa izgradnje mrliških vežic, dohoda in novega pokopališča, sprejeli spremembe statuta KS in potrdili podaljšani program srednjeročnega razvoja KS do 1982. leta.

V juniju je Turistično društvo Radovljica izdalo nov barvni prospekt Radovljice v 20.000 izvodih z bogato slikovno opremo in novimi motivi starega mesta, čebelarstva muzeja, Sivčeve hiše, Linhartove sobe, središča novega dela, kopališčem in drugih turističnih objekti ter reliefno karto z izletniškimi točkami v okolici Radovljice. Besedilo je razen v slovenski napisano tudi v angleščini in nemščini. Prospekt je natisnila tiskarna Gorenjski tisk Kranj, sredstva, 100.000 din, pa je za izdajo te lepe publikacije zagotovilo TD Radovljica.

Gasilsko društvo Bohinjska Bela letos slavi 80-letnico svojega obstoja. Visok jubilej bodo proslavili v nedeljo, 16. julija ob 14.30, ko bo slavnostni zbor gasilcev, nato pa svečanost, na kateri bodo podelili zaslužnim gasilec in organizatorjem plakete in značke. Nato bo mimohod vseh sodelujočih gasilskih enot. Proslavo bodo sklenili z veselico in srečolovom. Za ples in razvedrilo bo igral ansambel Nika Kraigherja.

V okviru dolgoletnega sodelovanja so na povabilo komisije za stike z delavci na začasnem delu v tujini pri OK SZDL Radovljica 2. julija obiskali radovljiško občino člani Slovenskega kulturno športnega društva »Bled« iz Essna v ZR Nemčiji. V popoldanskem času je v organizaciji ZKO Radovljica in KUD Bled mladinska in članska folklorna skupina gostov skupaj z domačo folklorno skupino nastopila na terasi kavarne Park hotela na Bledu.

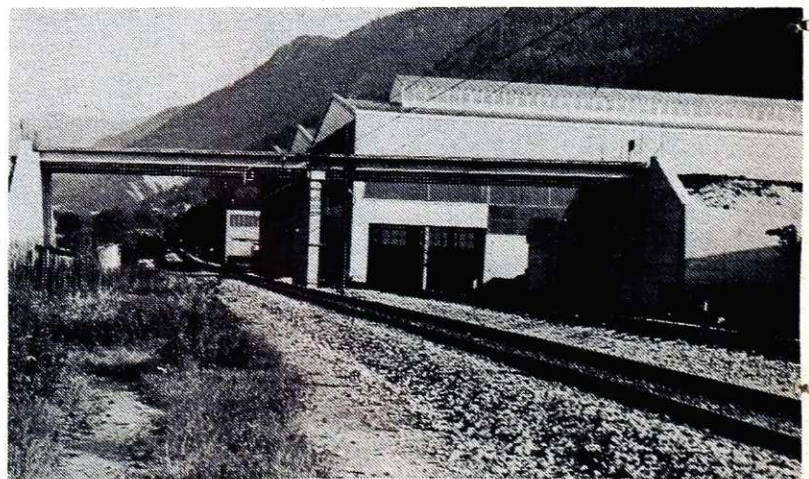
V salonu hotela Toplice na Bledu so 30. junija pod okriljem Galerije Bled odprli razstavo slik in risb akademskega slikarja Barda Iocundusa iz Ljubljane. V festivalni dvorani pa je bila v organizaciji likovne sekcije KUD Bled 1. julija odprta razstava tržiškega umetnika Kamila Legata.

pravi elementov prostorskega plana po enotni anketni listi Zavoda SRS za družbeno planiranje, sprejel je ponudbo biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice za izdelavo zazidalnega načrta platojev ob avtocesti pri Karavanškem predoru, obravnaval pa je tudi pogodbo med skupščino občine in BUSP-om kot izvajalcem del pri urbanistični dokumentaciji osnov prometne ureditve trase avtoceste do Žirovnice do vstopa v Karavanški predor in trase rekonstrukcije ceste Jesenice - Rateče.

Naslednji pomemben predpis, ki ga bo izvršni svet predložil skupščini občine v sprejem, je odlok o občinskih blagovnih rezervah. Namen odloka je, da se v skladu z zakonom oblikujejo občinske blagovne rezerve za primere izrednih razmer, za kar štejejo vojne in naravne nesreče večjega obsega, kakor tudi za primere, ko na trgu nastanejo večje motnje. Sam odlok v svojih določbah ureja programiranje, oblikovanje, financiranje, uporabo, obnavljanje in poslovanje z občinskimi blagovnimi rezervami, ki so name-

njene za osnovno preskrbo delovnih ljudi in občanov v izrednih razmerah.

Tako kot celotno združeno delo in krajevne skupnosti je tudi izvršni svet obravnaval predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje in nanj podal pripombe. Izvršni svet smatra, da je 30. junij 1978, ki je bil določen kot zaključek poteka javne razprave, prekratek in ne zagotavlja temeljite razprave v združenem delu. To še posebno zaradi tega, ker že sam zakon daje možnost, da razprava poteka 90 dni, novo organiziranost skupnosti pa je treba prilagoditi zakonskim določbam šele do konca leta. Poleg nekaterih pripomb k posameznim členom je izvršni svet najbolj motil nerazčiščen odnos med skupnostjo, strokovno službo te skupnosti in delovno skupnostjo, ki jo sedaj predstavlja zavod za zaposlovanje Kranj. Glede na dane pripombe je izvršni svet predlagal, da se predlog samoupravnega sporazuma dopolni s pripombami in uskladi z zakonom. Ahec Božo

Most za cesto h klavnici na Jesenicah je narejen. Te dni bodo na obeh straneh uredili še cesto, tako da bo predvidoma avgusta tu že mogel promet. (Tekst in foto B. Blenkuš)

OSMO SREČANJE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN JUGOSLAVIJE

Tesno povezani s sporočili enajstega kongresa Zveze komunistov Jugoslavije in osmega kongresa Zveze komunistov Slovenije, smo v SR Sloveniji od 2. do 4. julija gostili rezervne vojaške starešine iz vseh bratskih republik in obeh avtonomnih pokrajin. Letošnje srečanje, ki se je odvijalo pod geslom »bratstvo in enotnost«, je imelo vzgojni in delovni značaj. Ponovno je bil dan velik prispevek h krepitvi bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in družbenopolitičnih sil v občinah, krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela in drugih interesnih skupnostih. Zbor več tisoč rezervnih vojaških starešin pomeni nov dokaz politične osveščenosti in kontinuitete razvijanja in negovanja tradicije revolucije in narodnoosvobodilnega boja ter nadaljnjo krepitve bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Občina Jesenice je bila gostiteljica šestinštiridesetih rezervnih vojaških starešin iz SR Črne gore. V času njihovega obiska smo jim pokazali in predstavili našo občino, skozi njen zgodovinski, gospodarski, politični in turistični razvoj s posebnim poudarkom boja naših občanov med NOV. Takoj po svečanem sprejemu v Kranju so se gostje skupaj s predstavniki občinske konference ZRVS občine Jesenice odpravili z avtobusom v Kranjsko goro, kjer so se razmestili v hotelu Kompas. Že v popoldanskih urah so si gostje ogledali planiško velikanko in izvir reke Save. Na slavnostni večerji je goste iz SR Črne gore pozdravil predsednik skupščine občine Jesenice Slavko Osredkar. Kulturni program so izvajali pevski zbor DPD Svoboda Kranjska gora in instrumentalni ansambel narodnih melodij iz Rateč.

V popoldnevek, 3. julija, smo goste že v jutranjih urah popeljali z avtobusom v Begunje in Drago. Z velikim zanimanjem in spoštovanjem so si gostje ogledali muzej in grobišče talcev. Globoko pretreseni nad fašističnimi grozodejstvi so gostje položili venec na grobove in z enominutnim molkom počastili spomin na vse trpeče in ustreljene talce. Zelo natančen in obsežen pregled bojev med NOV na Gorenjskem in o mučeniškem trpljenju Slovencev je podal predsednik ZZZB NOV občine Jesenice Jože Ulčar. Po ogledu Begunj in doline Drage nas je pot vodila mimo spominskega obeležja NOV v Mostah na ogled najlepše karavle v Završnici, ki nosi ime narodnega heroja Matije Verdnika-Tomaža. Sledil je ogled hladne valjarne Bela in tehničnega muzeja Železarn. Gostje so bili do potankosti seznanjeni z razvojem železarstva na Slovenskem.

Na sprejemu, ki so ga gostom v restavraciji Kazina priredili predstavniki poslovnega odbora, je zbranim gostom spregovoril predsednik poslovnega odbora Peter Kunc. V svojem pozdravnem govoru je orisal razvoj jeseniške železarnice v samoupravni socialistični družbi ter njenih nadaljnjih perspektivah razvoja v okviru SOZD Slovenske železarnice. Predstavniki RVS iz SR Črne gore se je zahvalil za tople in iskren sprejem ter v svojem govoru poudaril, da tudi SR Črna gora vlaga velike napore in prizadevanja za čim hitrejši razvoj in napredek manj razvitih področij. Vso pozornost pa posvečajo tudi podružilanju ljudske obrambe, družbene samosaščite in teritorialne obrambe.

V popoldanskih urah so gostje obiskali Bled, kar je bilo za njih enkratno doživetje. Med prevozom z Bleda v Kranjsko goro so gostje položili venec na spominskem obeležju na Hrušici na Belem polju in z enominutnim molkom počastili spomin na ustreljene talce.

Na tovariškem srečanju pri hotelu Erika v Kranjski gori, ki je potekalo v pristnem in bratskem razpoloženju, smo si z gosti izmenjali medsebojne izkušnje pri delu v organizacijah ZRVS. Kulturni program je izvajala folklorna skupina KUD Jaka Rabič z gorenjskimi narodnimi plesi. Bratsko in tovariško razpoloženje bo ostalo gostom in nam v trajnem spominu.

ŠTIRI VPRAŠANJA, ŠTIRJE ODGOVORI REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN IZ ČRNE GORE

Na prvo vprašanje o vtisih iz obiska v Železarni, je rezervni kapetan prve klase TOMISLAV ČABARKAPA, pedagog v občini Plevlje, dejal:

»V Železarni smo bili v času, ko so delavci opravljali svoje delo. Naša prisotnost jih ni odvrgla od njihove pozornosti do dela. Zaščitna sredstva, to je čelade, smo dobili ob vhodu, delavci pa so jih imeli pri

delu na glavi. Tovariš, ki nas je vodil po Železarni, nas je seznanjal z delovnim procesom v slovenskem in srbohrvatskem jeziku in smo dobili dober pregled o delu v Železarni. S tem smo se seznanili tudi na skupnem sestanku, ki smo ga imeli s tovariši rezervnimi vojaškimi starešinami na Jesenicah, pa tudi po ogledu tehničnega muzeja Železarn. Med ogledom Železarn smo tudi ugotovili, da ni nobenih razlik med delavci različnih narodnosti. Vsi delajo, žive in si skupno prizadevajo doseči predvidene cilje.

Ugotovili smo, da povprečni osebni dohodek ni tako velik, če primerjamo delovne pogoje in težino dela, ki ga delavci tu opravljajo. No, to nam niso rekli delavci, pač pa smo to ugotovili v primerjavi z drugimi tovarnami.

Sredstva za obrambo, kot smo videli in kot so nam spremljevalci razložili, so po našem mnenju postavljena na prava mesta, tako, da se v primeru potrebe lahko v pravem času uporabijo.

Ob tem moram reči, da je bilo naše srečanje z vsakomur izredno toplo, tovariško in prijateljsko, kar se težko pove z besedami. Razen tega pa smo si nabrali veliko pozitivnih vtisov, ki jih bomo koristno prenesli v naše delovne organizacije. Na koncu mojega odgovora naj poudarim, da je bil obisk po vsem kar smo videli, povsem v duhu našega letošnjega srečanja »bratstvo in enotnost«.

Kot drugi je odgovarjal UMER HADJIC, rezervni kapetan pravnik pri skupščini občine Rožaj. Na vprašanje »vtisi o NOB na Gorenjskem«, je dejal:

»Dobili smo vtis, da se je Gorenjska zelo zgodaj vključila v NOB in da je upor vzplamtel po pozivu Komunistične partije Slovenije in Jugoslavije. O tem govore pisani in drugi dokumenti ter številni spomeniki, ki smo si jih ogledali. Upor na Gorenjskem je bil tako obsežen, da je vezal velike vojaške sile sovražnika in ob tem utrpel velike izgube. Ugotovili smo, da je bil vsak strateško pomembnejši objekt povprečno po petkrat porušen. To, kar smo videli v Begunjah, pa mislim, je eden najstrašnejših primerov mučenja naših ljudi. Dogodki v Begunjah se lahko vzporejajo s trpljenjem Srbov v Kragujevcu. Vsi naši narodi in narodnosti so veliko trpeli in žrtvovali za svobodo in zmago revolucije. O vsem tem je treba nenehno govoriti mladim generacijam in jih vzgajati v tem duhu. Prepričan sem, da bi se Gorenjci tudi v prihodnje, če bi bilo treba, postavili v bran zavojalca in da bi se ponovno žrtvovali v obrambi za svobodo in našo samoupravno socialistično ureditev.«

Na vprašanje o vtisih o delu Zveze rezervnih vojaških starešin v jeseniški občini, je odgovarjal JORDAN DAMJANOVIČ, rezervni mlajši oficir iz Bijeloga polja, sicer pa direktor delovne organizacije.

»Na osnovi tega, kar smo zvedeli v razgovoru z vašimi člani ZRVS in kar smo videli ob obisku naše delegacije, ki jo sestavljajo rezervne starešine šestih občin severne Črne gore, lahko brez zadržkov povem, da je zveza dobro organizirana. Prepričan sem, da je sposobna opraviti najtežje naloge, če bi se pred njo postavile.

Na osnovi razgovora s predstavniki družbenopolitičnih organizacij vaše občine sem spoznal in zaključil, da je organizacija ZRVS pri vas zelo aktivna, kadrovska močna in enotna. Ima zelo aktiven odnos do ciljev in nalog ljudskega odpora in družbene samosaščite.

Letošnje srečanje je bila velika prilika, da smo se spoznali z

vašimi velikimi dosežki tudi na gospodarskem in družbenem področju in da bomo te izkušnje prenesli v našo prakso in delo. Posebno se čutim počaščenega ob izredni prisrčnosti, tovarištvu ter gostoljubju vseh vaših predstavnikov, skupščine občine, družbenopolitičnih organizacij in organizacij ZRVS s katerimi smo se srečali v času bivanja v teh prelepih krajih.«

O vtisih in gostoljubnosti Gorenjcev je rezervni kapetan prve klase NASTAŠ BOŠKOVIČ, direktor centra za vzgojo in kulturo, dejal:

»Resnično smo impresionirani nad velikim gostoljubjem, ki so nam ga izkazali naši kolegi rezervni oficirji Gorenjske. O gostoljubnosti naših bratov Slovencev smo pri nas seznanjeni že iz davnih časov. Pozornost, ljubezen in občutek, da se nam na vsakem koraku nudi zadovoljstvo, so izraz resničnega tovarištva. Velika zahvala gre vsem tovarišem občine Jesenice, s katerimi smo se srečali v želji, da jim povrnemo, ko bodo prišli k nam posamezno ali skupinsko. Še enkrat vsem iz srca najlepša hvala.«

V torek, 4. julija, smo se s gosti odpravili na osrednjo republiko proslavo ob dnevu borca, v Dobropolje v Suho krajino. Proslava je bila posvečena 35-letnici ustanovitve prvih petih slovenskih partizanskih divizij, sedmega in devetega korpusa ter četrte operativne cone. Na proslavi se je zbralo okrog deset tisoč nekdanjih borcev NOV, več deset tisoč občanov in delovnih ljudi iz vse Slovenije in zamejstva. Za rezervne starešine lahko upravičeno trdimo, da je bil to pravi komandantski pohod od Triglava do Dževdželije. Tu na osmem srečanju so se zbrali rezervni starešine, ki trdno vztrajajo na stališču politike ZKJ, ki želijo ohraniti svetle tradicije NOV, ki si prizadevajo krepiti naš družbenopolitični sistem in ki vlagajo napore pri krepitvi obrambnega sistema, družbene samosaščite in teritorialne obrambe.

Po pozdravnem govoru predsednika skupščine občine Grosuplje Janeza Lesjaka, je zbranim na proslavi spregovoril predsednik republiškega odbora ZZZB NOV Slovenije Janez Vipotnik. V imenu zveznega sekretariata za narodno obrambo in oborožene sile SFRJ je zbrane pozdravil generalpolkovnik Dušan Korač. Govoril je tudi Hamdija Omanović, vršilec dolžnosti predsednika ZRVS Jugoslavije. S proslave je krenila tudi pohodna mladinska brigada »Avnoj 78«, ki bo prehodila pot slavnih spominov. Zbrani na osrednji republiški proslavi v Dobropolju so poslali pozdravno pismo tovarišu Titu. Melodija »Ilove gore« pa je udeležence pospremila k tovariškemu srečanju, ki se je nadaljevalo v pozne popoldanske ure.

Prišel je tudi čas slovesa z našimi dragimi gosti iz Črne gore. Iskren sij zadovoljstva iz oči v oči in stiski rok ter ponavljajoče besede gostov »kako čemo, da se vam odužimo«, jasen dokaz in potrditel, da smo resnično bratje in prijatelji v samoupravni socialistični Jugoslaviji. Še zadnji pozdrav in vrnilo smo se na svoje domove in že naslednji dan pričeli nov delovni dan in svoji delovni organizaciji, uradu in na polju, prežeti še vedno z lepimi spomini na osmo srečanje RVS Jugoslavije. Prepričani smo, da smo skovali še bolj trden člen verige bratstva in enotnosti narodov in narodnosti socialistične Jugoslavije.

Reportažni zapis pripravil Jože Urh, intervju z gosti Branko Blenkus

MESTO IN VLOGA ŽENSK V LO

V zgodovini vojn in ustvarjanja oboroženih sil se mestu in vlogi žensk namenja pomembna pozornost. Vendar pa je bila stopnja njihove angažiranosti v oboroženih silah odvisna od produkcijskih odnosov določenega zgodovinskega obdobja, družbenega položaja in značaja oboroženih sil, kar je vsekakor vplivalo na oblike in načine njihovega vključevanja v armado. Kadar govorimo o neposrednem vključevanju žensk v oborožene sile, se to nanaša na spontano, organizirano, vendar neobvezno, obvezno in končno na masovno in prostovoljno vključevanje v revolucionarnih in narodnoosvobodilnih vojnah.

Ženske so že v davni predstavljele pomemben dejavnik v oboroženih silah. O tem govorijo najstarejši podatki o ženskah — bojevnica. Ženske — bojevnice se omenjajo že v grških izročilih predhomerjevega obdobja. Herodot navaja sarmatske ženske, ki so šle v boj s svojimi možmi v času pohoda Aleksandra Makedonskega. Udeležbo žensk navajajo tudi zapisi bojev narodov Azije, Afrike in Južne Amerike. Na območju današnje Turčije so nekdanj živila plemena žensk — bojevnice Amazonk. Poleg drugega so skrbele za ženski naraščaj in že od otroštva dalje vadile deklice v vojni veščinah, medtem ko so bili moški izločeni iz vojske, ženske pa so imele komandne in vodilne položaje.

Iz srednjega veka so avtentični podatki o udeležbi žensk v direktnih oboroženih spopadih v husitskih vojnah, z uporniki pri obrambi kolonizacijskih taborišč, v Franciji je znana junakinja Ivana Orleanska. V vojni španskega ljudstva proti Napoleonu so ženske zasedale celo oficirske položaje. V prvi in drugi srbski vstaji so ženske v Srbiji sodelovale v bojih proti Turkom, tako tudi v hercegovski vstaji, v Pariški komunij, v oktobrski socialistični revoluciji in kasneje v domovinski vojni 1918—1920. Totalnost druge svetovne vojne je zahtevala masovno angažiranost vseh potencialov, tudi žensk. Masovna udeležba žensk v minuli vojni je zabeležena v SSSR, Veliki Britaniji in ZDA.

ŽENSKO V NARODNOOSVODILNEM BOJU

Z ustanovitvijo Socialistične delavske stranke Jugoslavije (komunistov) leta 1919 se v naši državi začeli prvi koraki v organiziranem delu žensk. Na konferenci, ki je bila 20. aprila 1919. leta v Slavovskem Brodu, je bil izbran centralni sekretariat žensk socialistk (komunistk), ki je prispeval k nadaljnjemu angažiranju žensk v delavskem revolucionarnem gibanju. Leta 1920 je bilo samo v Beogradu 2164 sindikalno organiziranih žensk. Pomembno vlogo pri združevanju in organiziranju naprednih žensk so imeli takratni časopisi »Žena danas« (Beograd 1936), »Ženski svet« (Zagreb 1938) in »Naša žena« (Ljubljana 1940). V spominu so ostale stavke žensk in njihova podpora staviteljcem v številnih krajih ožje in širše domovine na predvečer druge svetovne vojne in prodora fašizma.

Na poziv Komunistične partije Jugoslavije je najbolj usodnih dneve naše zgodovine so se ženske z ramo ob rami z moškimi odzvale in šle v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. V borbenem sestavu revolucije so ženske od prvih dni vstaje leta 1941 v neenakopravnem boju žrtvovalle največ. Junaško so umirale na vseh bojiščih, umirale so v zaporih, taboriščih in mučnicah ter s seboj v grob nosile skrivnosti, za katere sovražnik ni nikoli zvedel. Ženske so bile v vseh partizanskih kolonah. Korakale so skupaj s tovariši s puško na rami in sanitetno torbico. Skrbele so za ranjence in jih nosile z bojišč ter jih hrabile in zdravile.

Kot politične komisarke in komandirke so se ženske v naši revoluciji izkazale kot sposobne voditeljice, pripravljene v najtežjih trenutkih zamenjati živo besedo z osebnim zgledom.

Leta 1941 so se prvi odbori žensk imenovali v odbore antifašistične fronte žensk — AFŽ, decembra so bili ustanovljeni iniciativni odbori AFŽ za Liko in Kordun, ustanovni odbor AFŽ za vzhodno Bosno je bil 22. 2. 1942 v Foči in koncem leta 1941 v Sloveniji. V Črni gori, Srbiji in Makedoniji v tem času niso bila formirana vodstva, pač pa je na terenu obstajala široka mreža odborov AFŽ. Prva državna konferenca AFŽ Jugoslavije je bila od 6. do 8. decembra 1942 v Bosanskem Petrovcu, na kateri je bilo 166 delegat iz vseh krajev, razen Slovenije in Makedonije, od koder delegatke zaradi opravičenega razloga niso mogle priti. Na konferenci je bil izvoljen dvajsetčlanski centralni odbor AFŽ Jugoslavije, sprejete pa so bile pomembne odločitve za nadaljnje angažiranje žensk v boju proti okupatorjem in domačim izdajalcem.

V narodnoosvobodilnem boju so jugoslovanske ženske masovno sodelovale. V celotnem sestavu naših enot so bile ženske udeležene od dva do dvajset odstotkov. Mnoge od njih so ostale v spominu kot svetli liki revolucionark. V enotah narodnoosvobodilne vojske in partizanskih

odredov Jugoslavije je sodelovalo 100.000 žensk, od katerih jih je padlo 25.000, 40.000 je bilo ranjenih, 3000 pa je invalidk. V koncentracijskih taboriščih okupatorjev in domačih izdajalcev je umrlo okrog 282.000 žensk. Med in po vojni je 2000 žensk dobilo oficirske čine, 3344 Partizansko spomenico, 91 pa jih je bilo proglašeno za narodnega heroja. Po osvoboditvi je veliko število žensk ostalo v raznih službah JLA kot zdravnice ali farmacevtke, medicinske sestre in vojne uslužbenke na administrativnih dolžnostih.

ŽENSKO V LJUDSKEM ODPORU

Po osvoboditvi se ženske niso šole v vojni službi, tako da je znatno upadlo število žensk — oficirjev v aktivnem sestavu naših oboroženih sil. Danes je med približno 700 načelniki občinskih uprav za ljudsko obrambo v Jugoslaviji samo ena ženska kot načelnica, in sicer na občinski skupščini Ajdoviščina. Po zakonu o ljudski obrambi s ženske vojni obvezniki, vendar pa so oproščene rekrutne obveze in služenja vojaškega roka. Ženske so lahko pozvane na vojaške vaje za opravljanje strokovnih del — inženirke, zdravnice, apotekarke in drugo zdravstveno osebje — od 19. do 40. leta, ženske rezervni oficirji in vojne uslužbenke pa do dopolnjenih 50 let starosti.

V sistemu koncepcije naše ljudske obrambe in družbene samosaščite se vlogi žensk namenja posebna pozornost. Ustava in zakon o ljudski obrambi zagotavljata ženskam načelno enakopravnost in še posebno, kadar gre za udeležbo v ljudskem odporu. O tem je mnogo zapisanega v raznih resolucijah in drugih dokumentih SZDL in konferenc za družbeno aktivnost žensk Jugoslavije, kjer so opredeljena že osvojena stališča, kakor tudi v zaključkih predstava centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, o aktualnih in idejnih političnih vprašanjih kadrovske politike v ljudskem odporu. V vseh teh dokumentih so jasno regulirane možnosti vključevanja žensk v ljudski odpor in družbeno samosaščito, oziroma na ustrezne dolžnosti v oboroženih silah naše države.

Primeri udeležbe žensk v narodnoosvobodilnem boju nam govorijo o velikih vrednotah in moralnih lastnostih, ki so jih imele ženske. One so, kakor je rekel tovariš Tito, vnašale v naš boj humanost in jo prenašale na borce. Ta humani element je odigral veliko vlogo pri krepitvi borbene morale.

Ženske so danes z različnimi dolžnostmi in funkcijami vključene v ljudski odpor in družbeno samosaščito, čeprav še niso izkoriščene vse možnosti, da se jim omogoči udeležba na odgovornih položajih v ljudskem odporu. Vendarle pa je že danes v enote in štabe civilne zaštite v Jugoslaviji vključenih 35% žensk. Ta velik napredek udeležbe žensk v ljudskem odporu in družbeni samosaščiti je bil narejen še posebno po devetem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

Aktivna in masovna udeležba žensk v pripravi in vodenju ljudskega odpora in družbene samosaščite izhaja iz njihovega enakopravnega položaja v družbi, iz ustavnih načel, principa koncepcije ljudskega odpora in tradicije osvobodilnega boja. Ženske predstavljajo velik odstotek našega ljudskega potenciala in kot take pomenijo pomemben dejavnik in vitalnost v ljudski obrambi. V ljudski obrambi bodo aktivno sodelovale v oboroženem boju kot pripadnice oboroženih sil ali bodo masovno angažirane v proizvodnji, preskrbi, zdravstvu, civilni zaščiti, v organih in zaledju ali pri drugih nalogah v zvezi z neposrednim odporom proti napadalcu.

Ko danes razmišljamo o mestu in vlogi žensk v koncepciji ljudskega odpora in družbene samosaščite, moramo vedeti, da je od njihove organiziranosti in masovnih priprav za ljudski odpor v mnogočem odvisna njihova ustvarjalna vloga v vojni. Udeležba žensk na raznih dolžnostih v teritorialni obrambi, mladinke — prostovoljke, omogočanje študija na petih jugoslovanskih univerzah od leta 1976 dalje za smer »ljudski odpor«, odpira možnost študija tudi ženskam, bodočim oficirjem za rezervni sestav naših oboroženih sil. S tem bomo dobili strokovne kadre, ki bodo zasedli odgovorne funkcije v naših oboroženih silah. Tako se bo izboljšala struktura žensk na vodilnih dolžnostih, kakor tudi njihova aktivna udeležba v obrambnih pripravah naše domovine.

Svetislav Nikolić

Obisk rezervnih vojaških starešin iz SR Črne gore v Železarni

DVA VISOKA ŽIVLJENJSKA JUBILEJA PRI BEVCU V SLAMNIKIH

Pri Martinu BEVCU v Slamnikih nad Bohinjsko Belo, so v dveh mesecih praznovali kar dva visoka življenjska jubileja. Devetnajstega maja je namreč preteklo 50 let, od kar sta si Alojzija in Martin segla v roke in obljubila zvestobo, žal pa je bila prav ta čas žena in mati Alojzija v bolnici, tako da je njuna petdesetletnica skupnega življenja šla žal bolj skromno mimo. Minulo nedeljo, 9. julija, pa je v krogu svoje družine Martin praznoval 75-letnico svojega življenja. Oba življenjska jubileja, predvsem pa njuna napredna življenjska pot sta bila povod, da smo ju obiskali na njunem domu, kjer so bile že ob stisku rok odstranjene vse formalnosti in pogovor je stekel kot med starimi znanci in prijatelji.

Čeprav je bil Martin Bevc rojen 9. julija 1903 na Senožetih na Jesenicah, njegov rod izhaja iz bohinjskih fužinarjev, saj so bili tako njegov praded Matija, stari oče Johan, kakor oče Martin fužinarji, prva dva še v Bohinju, oče pa že na Jesenicah. Iz dokumenta, ki ga hrani Martin smo razbrali, da je praded delal še v Zoisovih fužinah v Bohinju. Tako kot njegov oče, se je tudi Martin že s štirinajstim letom zaposlil v takratni kranjski industrijski družbi na Jesenicah in to že po tradiciji kot oče v valjarni žice. Že pred tem pa je Martin nosil malto pri izgradnji elektroodne tovarne. Martin je delal v Železarni nad štirideset let, vse do maja 1959 ko je šel v pokoj.

Predno bomo poskušali z besedami obnoviti njegovo življenjsko pot, se moramo še enkrat zaustaviti pri 19. maju 1928, ko je sklenil zakonsko zvezo z Lojzko iz Slamnikov,

kosa se zvali rdeča kača. Po toplih tleh se zvija, črni krotilci jo popadajo, iz luknje v luknjo mora, naposled pa preleže vso dolgo pot in se zvije v klopčič. Takoj sledi druga, prav taka, enako strupena in rdeča. Kup ognjenih klopčičev se večja, žuljave roke jih ne puste na miru, vlačijo jih, premetavajo in prekladajo.

V tem vedno enakem, morečem, zdravje pijočemu pogonu mine dan, preide noč, usahne teden, se zgubita mesec in leto. Peč žari, turbina brni, kač ne zmanjka, vroče gnezdo je vedno polno. Od ljudi pa, ki prebijejo dan in noč, teden, mesec in leto v boju z nevarno golaznijo, vedno kdo odide in se ne vrne. Izžgan in izmučen se poslovi, dal je, kar so mu zmogle moči...

Puntarsko kri je Martin podedoval po svojih prednikih, saj je njegov oče Martin že leta 1904 sodeloval v stavkovnem odboru na Savi. Zelo

ratu in na terenu, član tovarniškega komiteja ZKS, centralnega delavskega sveta Železarn, delal je tudi v številnih družbenopolitičnih organizacijah krajevnih skupnosti Bohinjska Bela in drugje. Za svoje družbenopolitično aktivnost je leta 1970 od občinske konference SZDL Radovljica prejel srebrno priznanje Osvobodilne fronte, leta 1976 pa od občinske konference ZKS Radovljica priznanje za več kot tridesetletno delo v zvezi komunistov.

Se in še sva brskala po spominih, mnogo jih je, mnogo lepih pa tudi trpkih, ki so se mu globoko zarezali v spomin. Čeprav ni povedal, pa vendarle njegov iskren in veder obraz ni mogel tu in tam skriti tudi majhnega razočaranja. Prehitro smo pozabili na najstrašnejša leta naše zgodovine in na mnoge, ki so v teh letih dali vse za osvoboditev in zmago socialistične revolucije. Slamniki, čeprav le nekaj hiš, so bili veliko zaledje partizanov v narodnoosvobodilnem boju, vendarle pa je

moralo preteči mnogo let po osvoboditvi, da je do naselja speljana cesta in enosmerni tok, za kar se je Martin vseskozi boril in prispeval precej udarniškega dela skupaj s svojimi sovaščani. Če bi prej začeli urejati do gorskih naselij in vasi ustrezne ceste in električno napeljav, bi mnogo mladih ostalo doma na kmetijah, pravi Martin, tako pa kmetije propadajo. Premalo smo mislili na to, da so gorske vasi in naselja še kako pomembna v pripravi na ljudski odpor. Kaj takega kot smo doživeli v drugi svetovni vojni se ne sme ponoviti, pa vendarle moramo biti pripravljeni na vse, razmišlja Martin.

Najbolj ga boli, nam je povedal, da danes ljudje premalo delajo. Nemogoče je primerjati delovne pogoje pred osvoboditvijo in danes, ko že prevladuje mehanizacija in avtomatizacija. In ravno zato bi morali mnogo več in bolje delati. Mladi so premalo zadovoljni s tem, kar imajo in premalo cenijo velike

pridobitve narodnoosvobodilnega boja in revolucije. Prav je, je modroval dalje, da hočejo še več, vendar pa se morajo zavedati, da je za to potrebno tudi več in bolj delati.

Čeprav je Martinova aktivnost s starostjo upadla, še vedno spremlja razvoj pri nas doma in v svetu. Bere, gleda televizijo, posluša radio, pa tudi dela, pravi pri hiši in okoli hiše nikoli ne zmanjka. Moram reči, če mi ne bi prej povedali, da je petinsemdesetletnik, mu tega ne bi verjel, niti pripisal. Veder, vitalen, živih iskrenih oči in pogleda ne izdaja svojih let.

Čas v prijetni in gostoljubni domačiji pri Bevcvih je prehitro mineval. Preostalo nam je le, da še enkrat prisrčno stisnemo roko našemu nekdanjemu sodelavcu Martinu in njegovi ženi Lojzki ter jima ob njunem jubileju zaželimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let ob njuni hčerki Martini, sicer pa pedagoški delavki in zetu Maksu.

PRED 60-LETNICO BOJEV ZA NAŠO SEVERNO MEJO

Bliza se 60-letnica bojev za našo severno mejo, ki bo v jeseni letos in je prav, da obudimo spomine na te čase, ki so sicer že daleč za nami, vendar ne smejo v pozabo. Prav je, da obudimo dogodke iz jeseni leta 1918, ko je razpadla stara avstroogrska država in ko so na razvalinah le-te nastajale nove države, med njimi tudi Jugoslavija. Slovenski politiki se prav do zadnjih dni oktobra 1918 niso prav zavedali v kakšni situaciji se utegnejo Slovenci ob koncu vojne znajti.

Že sredi avgusta 1918 je bil ustanovljen v Ljubljani narodni svet za Slovenijo in za Istro, čigar namen je bil delovanje za združitve vseh jugoslovanskih narodov v samostojno in neodvisno državo. Nekaj tednov po tem, pa so bili že osnovani narodni odbori tudi za Trst, Gorisko, Koroško in Štajersko. Že pred tem pa je bil v Zagrebu osnovan narodni odbor, oziroma svet Slovencev, Hrvatov in Srbov. Le-ta je kot prvo postavil zahtevo po združitvi Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno in neodvisno državo. Dogodki so si potem zelo naglo sledili. Drug za drugim in po vseh krajih Slovenije so se vrstile proslave in mitingi.

Kako so slavili rojstvo nove države na Jesenicah pred 60 leti, lahko razberemo iz takratnega dnevnika Slovenec z dne 31. oktobra 1918, ki piše naslednje: »Vse Jesenice so bile v slovenskih zastavah. Zbirališče je bilo pred železniško postajo, ljudje prihajajo in vedno več jih je. Ta dan je pokazal, da so se Jeseničani dobro pripravili za to svečanost. Od ene strani prihajajo Sokoli, od druge strani socialni demokrati, nato Orli z godbo in pevski zbori. V krasnem redu obdajajo slavnostni prostor. Naokoli je 4 do 5 tisoč ljudi. Ljudstvo se solzi in gromoviti klici novorojeni Jugoslaviji zvenijo v nebo. Nastopijo govorniki — dr. Kogoj, duhovnik Komlanc, Čeh Trmč in drugi. Nastopi pevski zbor. Razvije se velika povorka, spredaj godba, potem narodni odbor, telovadna množica meščanov. Čez mesto so napisali — Na dan Slovan — Prost mora biti, prost mor. Popoldne je bil velik shod, dvorana je bila premajhna za vse obiskovalce, napolni se tudi dvorišče delavskega doma. Dogodke zadnjega časa podaja dr. Kogoj. Nastopi Čop z Dobrave z besedami: ne smemo pozabiti zatiralcev. Igrala je godba, nastopili so pevski zbori, deklamatorji in drugi.«

Tako so te dogodke proslavljali po vseh večjih krajih Gorenjske pa tudi drugod. Amerikanske zastave so izražale zaupanje v načelo samoodločbe in v pravičnost začetanja narodnostnih meja. Računajoč na pomoč Srbije, s katero so se hoteli politično združiti, do česar je 1. decembra 1918 res prišlo, so slovenski politiki mislili, da so sedaj na strani zmagovalcev in da so antantni zavezniki in tako s svojimi mejnimi zahtevami nasproti premaganim avstrijskim Nemcem in Madžarom, ne bodo imeli težav. Vse se bo lepo rešilo za zeleno mizo, so si takrat mislili nekateri slovenski politiki, a so bili kaj kmalu razočarani. Glede naših severnih meja sta slovenske politike v tem pričakovanju potrdila tudi tedanja vodilna slovenska politika dr. Gregor Žerjav in dr. Anton Korošec, ki sta se tedaj vrnila z Pariza.

Državna tvorba nove Jugoslavije še ni bila priznana od vselesil — Amerike, Anglije, Francije in Italije. Italija je nasprotovala temu združenju, pa tudi Srbija pod vodstvom radikalne stranke s Pašičem na čelu je bila za nadvlado, to je za Veliko Srbijo.

Kaj bo treba storiti, da bodo meje, kakor so bile lepo začrtane v elaboratih, resnično tudi izvedene, o tem si slovenski politiki v Ljubljani še niso bili na jasnem. Nasproti Italiji so Slovenci, spričo londonskega pakta z dne 26. aprila 1915, s katerimi so Anglija, Francija in carska Rusija obljubile Italiji za vstop v vojno na strani antante poleg južne Tirolske in severno-vzhodne Dalmacije, tudi Trst, Gorisko, Istro, Kanalsko dolino in del Notranjske, morali prepustiti mirov-

ni konferenci pogajanja z Italijo. Nasproti Avstriji in Madžarom pa je bilo mogoče uresničiti pravico do samoodločbe tudi dejansko, to je z vojaško zasedbo vsega slovenskega ozemlja. Kljub temu, da vrhovni zavezniki svet v Parizu ni bil naklonjen vojaškim akcijam novo nastalih držav, ki bi same hotele začrtati meje, jim tega vendar zaradi priznanja načela o pravici do narodne samoodločbe, ni mogel preprečiti.

Dokaj pravočasno se je narodna vlada v Ljubljani zavezala velike nevarnosti, ki je grozila slovenskemu ozemlju po vojaštvu, ki je iz italijanske fronte drvelo v svojo domovino. Dr. Pavel Pestotnik je, dne 29. oktobra 1918 v časopisu pozval za vstop v narodno stražo. Le-ta naj bi vzdrževala red, katerega bi lahko motile umikajoče se vojaške enote, raznih narodnosti razpadle italijanske fronte. Narodne straže so bile torej zamišljene, vsaj za prvo obdobje, le kot pomožna policija, za vzdrževanje reda in miru. Dne 31. oktobra 1918 je izšel razglas in poziv za ustanavljanje narodnih straž. Te straže seveda niso bile neka slovenska vojska v pravem pomenu, pač pa krajevno vezane skupine prostovoljcev v posameznih krajih. To je bilo še posebno važno na Jesenicah, ki so bile še tedaj važno železniško križišče in je tod mimo potovalo tisoče in tisoče vojakov, vseh narodnosti stare Avstro-Ogrske, ki so se vračali iz italijanske fronte po zlomu avstro-ogrske države. V narodni straži se je prijavilo večje število fantov in mož, ki so se vračali domov iz raznih bojišč, sicer naveličani vojnih naporov in grozot, a kljub temu pripravljeni da branijo, komaj rojeno svobodno domovino. Med njimi je bilo precej mladincev, starih od 16 do 17 let, ki še niso bili klicani pod orožje v razpadli državi, ki so se zavedali svojih dolžnosti.

Dne 5. novembra 1918 je prišla v Ljubljano delegacija koroških Slovencev pod vodstvom dr. Pinterja, ki je zahtevala, da naj slovenska vojska zasede Koroško. Isto je zahteval tudi nadporočnik Primožič iz St. Jakoba, ki je bil tedaj poveljnik tamkajšnje narodne straže. Razmere na Koroškem so bile čisto drugačne kakor pa na Štajerskem, že zaradi tega, ker so v Mariboru organizirali slovensko vojsko iz lastnih sil, medtem ko so na Koroškem potrebovali pomoč od drugod.

Osrednji odbor za narodno obrambo v Ljubljani je izdal koncem oktobra 1918 poziv za ustanavljanje narodnih straž naslednje vsebine: »Navdušeni se veselimo svobode v neodvisni Jugoslaviji. Upravičeno pa greni splošno veselje med narodom velika skrb, če našim pokrajnam konec vojne ne prinese nasilstva in drugih nesreč, s strani sestranih vojaških krdel. Na vse moramo biti pripravljeni. Zato pozivamo vsa telovadna društva in posameznike v občinah, da se dogovorijo kako osnovati v vsaki občini, v vsaki vasi, narodno obrambo in narodno stražo. Odbor za narodno obrambo v občini naj bo sestavljen s 6 do 10 članov med katerimi je tudi načelnik, ki vodi in skrbi za tehnično vodstvo, za redne četne vaje, rabo orožja, pouk v stražni službi in drugo v zvezi s tem. Kjer bi župan ali kdo drugi oval ustanavljanje narodnih straž, naj se izvede to preko župana. Kdo spada k narodni obrani? Za začetek vsak možni nad 17 let star, ki se prostovoljno prikladi. Če bo kazalo vpeljati obvezno obrambno dolžnost do leta starosti, kar odloči Narodni svet v Zagrebu, ki preskrbi tudi orožje. Dokler tega ni, je dobro vsako obrambno orožje in sredstvo. Zunanji znak za člane narodne straže je

okrogla kokarda v narodnih barvah.«

Jeseničani in okoličani ter prebivalci Gornjesavske doline so se v precejšnjem številu odzivali pozivu za vstop v narodno stražo. Nekateri so prihajali domov iz raznih razpadlih front, nekateri so bili že doma, tu so bili tudi mladeniči, skoraj še otroci, ki so se brez razlike prijavljali k narodni straži, prepričani, da bodo tako koristili novorojeni svobodni domovini. Okoli 15. novembra so se narodne straže prostovoljno prijavljale za obrambo naše severne meje. Odziv je bil presenetljiv, saj se je po zbranih podatkih prijavilo k obrambi naše severne meje od 300 do 350 prostovoljcev z Jesenic in okolice, ki so bili po večini vključeni v alpsko ali ljubeljsko skupino, seveda pa tudi v druge vojaške enote. Z Gornjesavske doline je bilo okoli 150 prostovoljcev, ki so bili po večini vključeni v Šefmanovo četo, ki je zasedala vse važne točke v Karavankah od Peteljinka do sedanje tromeje na Peči, pa tudi demarkacijsko črto proti Italiji.

Znano je, da bi se Avstrija rada prilastila dele našega slovenskega ozemlja pa tudi Maribora. Redne jugoslovanske vojske takrat še ni bilo in zato so bili pozvani prostovoljci, da zasedejo te kraje in jih tako zavarujejo pred nevarnostjo. V Mariboru, kjer je bila takrat nevarnost največja, je prevzel pobudo takratni major in kasnejši general Rudolf Maister, ki si je ta naziv sam nadel, da je tako posegel v odločilen boj za Maribor. Čin generala mu je potem odobrila tudi narodna vlada v Ljubljani. Tako je prevzel oblast v Mariboru in od tam preganjal vojaštvo stare Avstro-Ogrske, ki bi si rado prilastilo Maribor in druge kraje na Štajerskem za novo in okrnjeno Avstrijo.

V to dobo sodi tudi vprašanje naše slovenske Koroške, oziroma zaščite narodnostnih pravic naših slovenskih rojakov na Koroškem. Ti kraji bi morali pripasti Jugoslaviji, matični domovini, kar pa so nam osporavali zavezniki, posebno še Italijani, ki bi si sami radi prilastili del našega ozemlja, poleg ozemlja ki jim je bilo zagotovljeno po londonskem sporazumu. V narodni vladi v Ljubljani so prišle nekatere delegacije naših koroških rojakov s predlogom, da naše čete zasedejo kraje, kjer prebiva naš slovenski rod. Prostovoljci so res zasedli dele slovenskega ozemlja, prišlo pa je do bojev z nasprotniki, boji ki so trajali vse do konca naše zadnje ofenzive, ki se je začela 28. maja 1919 in je trajala do 6. junija istega leta. Takrat so naše čete potisnile sovražnika daleč nazaj in zasedle vse kraje na Koroškem kjer biva naš slovenski rod, vključno Celovec.

Po ukazu antante, pa smo se morali umakniti precej nazaj in določen je bil plebiscit, na katerega pa smo bili jugoslovani manj pripravljeni, kakor Avstrijci, ki so znali propagando usmeriti tako, da so zbegali marsikatero našega slovenskega rojaka. Laži in natolcevanje proti naši državi, kjer bodo morali fantje služiti vojaški rok v Srbiji in Makedoniji, o balkanski revščini in nizki kulturni stopnji in podobno, je bilo propagandno orožje Avstrijcev. Tako smo takrat izgubili naše koroške rojake s skromno večino glasov za Avstrijo.

Nekdanji, sedaj že močno ostareli in močno zdesetkani prostovoljci, se še s ponosom spominjajo na čase pred 60 leti, ko so polni idealizma in požrtvovalnosti, utrjeni od štiriletnih prve svetovne vojne, ponovno prišli za orožje, prepričani, da se borijo za pravično stvar, za dobrobit slovenskega naroda na obeh straneh Karavank.

Srečko Šorli

kajti tako kot mnoge druge delavske žene, je tudi ona v korak z možem stopila na napredno pot. Na pot polno tveganja za vsakdanji kruh in kasneje tudi za obstoj in življenje. Zato petdeset let njunega skupnega življenja pomeni petdeset let skupnega boja, tveganja, trpljenja pa tudi radosti in zadovoljstva.

Vrnilo se k Martinovemu delu v Železarni. V njegovi tovarniški kartoteki smo poleg tega, da je delal v valjarni žice kot valjavec, prebrali za povojno obdobje same odlične ocene: »Vzoren in zanesljiv delavec... z vzornim in vestnim delom ter vzorno disciplino dosegel kvalifikacijo... sedemkrat udarnik... večkratni novator pri izdelavi varilne žice... odlikovan z medaljo dela... Lastnosti, ki krasijo lik komunista, ki je poleg tega tudi vsestranski družbenopolitični delavec. S ponosom nam je pokazal diplomo za štiridesetletno delo v Železarni in priznanje za izpolnjevanje planskih nalog.

Otroštvo, pripoveduje, ki ga pravzaprav ni bilo, sva skupaj preživljala, pa tudi v šolskih klopih skupaj trgala hlače z Vencijem Perkom. Moral sem zgodaj prijeti za delo. Ko sem bil star trinajst let mi je umrla mama in z dvema mlajšima bratoma sem ostal sam. Oče je bil že takoj ob začetku prve svetovne vojne vpoklican v avstroogrsko vojsko. Sprejet sem bil na delo pri gradnji elektroodne tovarne, kjer sem nosil malto po ves dan in sem se zvečer vračal z vsemi žuljavimi rokami in do konca utrujen domov. Takrat je primanjkovalo delavcev in sprejemali so tudi otroke. Naslednje leto sem bil sprejet v tovarno, ker sem bil domačin in ker je v tovarni delal tudi že oče. Seveda sem bil najprej »laufar« in doživel mnogo ponižanj, kasneje pa sem delal kot valjavec v valjarni žice. Delal sem povsod, kjer je bilo treba in kamor so me poslali, ponoči in podnevi, v nedeljah in praznikih po 12 ur. Mnogokrat sem bil brez malice, ker je hrane primanjkovalo, pa tudi sicer je bila revščina. Delavci sploh nismo bili zaščiteni, nikamor se nisi smel, niti mogel pritožiti, kajti med vojno je politično delo zamrlo. Ko je bilo konec prve svetovne vojne sem bil star petnajst let, za seboj pa sem imel že dve leti težkega dela.

Ko mi je Martin pripovedoval o prvem letu in kasnejših letih dela, sem se spomnil črte delavskega posatelja Toneta Čufarja v KAC-JEM CESARSTVU, v kateri je napisal:

»Peč razgreva težke železne kose, z vsakim kosom posebej se začne romanje po železnih tleh, gladkih in nevarnih. Klešče grabijo, roke stiskajo, dovodke preže, a valji tanjšajo in daljšajo železo. Iz kratkega

SREČANJE POBRATENIH DRUŠTEV UPOKOJENCEV

V soboto, 8. julija, je bilo srečanje pobratenih članov društva upokojencev Trbovelj in društva upokojencev Jesenice. Kakor je znano, sta se društvi pobratili lansko leto kot nadaljevanje krepitve medsebojnih tovariških odnosov, skovanih med obema vojnoma, v narodnoosvobodilnem boju in povojni obnovi in izgradnji domovine.

Listino o pobratenu sta podpisali letos tudi občinski skupščini Trbovelj in Jesenice.

Srečanja se je udeležilo dva polna avtobusa članov društva upokojencev Jesenice s svojim pevskim zborom, predstavnik OK ZSMS Branko Pagon, predstavnik družbenopolitičnih organizacij Teodor Kreuzer in udeleženec prvega kongresa KPS na Čebinah, Vencelj Perko.

Po prihodu v Trbovelje smo si skupaj s Trboveljčani ogledali muzej NOB in v njem stalno likovno razstavo domačina — rudarja, Stojana Batiča. Zelo nazorno nam je bila z besedo in sliko prikazana borba de-

lavskega razreda in razmere delavca rudarja v tem delu naše domovine, borba za osvoboditev, teror okupatorja in žrtve Trboveljčanov.

Ogledali smo si delavski dom, ki so ga zgradili leta 1956 in je danes ponos Trbovelj, vsaj takega bi želeli tudi na Jesenicah.

Po pozdravnih govorih predsednika DU Trbovelje Joža Mikeljina in predsednika DU Jesenice Hanza Verdnika v domu upokojencev, sta nam moška zbora obeh društev zapela več borbenih in revolucionarnih pesmi.

Po uradnem sprejemu in zakuski smo šli na Čebine, kjer je bil 18. aprila 1937 ustanovni kongres Komunistične partije Slovenije. Vencelj Perko nam je ob tej priložnosti povedal nekaj o pomenu kongresa.

Udeležencu ustanovnega kongresa so se vsi udeleženci srečanja zahvalili za nazorno razlago, upokojenci Trbovelj pa so mu poklonili skromno darilo.

Tudi na tem mestu je moški zbor DU Jesenice zapel več pesmi in poslovi smo se od prijaznega domačina na Čebinah.

Srečanje se je nadaljevalo na 1112 m visoki planoti Vrteh v planskem domu, ki je posvečen zasavskim in savinjskim borcem NOB.

Razpoloženi in zadovoljni smo se poslovili od gostiteljev s povabilom in obljubo, da se naslednje leto srečamo na Jesenicah.

ZAHVALA GASILCEM

Ob praznovanju 80-letnice prostovoljnega gasilskega društva Rateče se zahvaljujemo poklicni gasilski in reševalni četi železarnice Jesenice za prikaz gašenja z ročnim gasilnim aparatom in s peno.

Enako se zahvaljujemo vsem gasilskim četam, ki so sodelovale na gasilski sektorski vaji.

Prostovoljno gasilsko društvo
Rateče — Planica

ASFALTIRALI SO CESTO JANEZA ŠMIDA NA KOROŠKI BELI

Delavci komunalnega podjetja Kovinar so v prvih dneh julija nadaljevali z deli, ki so jih začeli že lani pri urejanju ceste Janeza Šmida na Koroški Beli. Te dni pa so delavci cestnega podjetja Kranj že položili asfaltno prevleko. Ureditev in asfaltiranje ceste je bilo izvedeno skladno s programom komunalnih del samoupravne komunalne skupnosti ter krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela.

To je le del nalog, ki naj bi jih opravili na območju krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela. Ze v prihodnjih dneh bodo asfaltirali okolico novozgrajenega otroškega vrta in dokončali dela pri asfaltiranju Pionirske ulice na Javorniku. Predvideno bodo asfaltirali tudi Dobravsko cesto na Javorniku ter nadaljevali z deli pri gradnji zbiralnika (kolektorja) na Strelski ulici.

Komisija za gospodarska in komunalna vprašanja pri svetu KS že razpolaga s predračuni za ureditev in asfaltiranje nekaterih drugih ulic na Javorniku in Koroški Beli. Svet KS bo na prihodnji seji imenoval odbor, ki bo spremljal dela in pomagal pri zbiranju potrebnih sredstev, s tem, da bi tudi občani na

Javorniku in Koroški Beli prispevali del potrebnih sredstev.

Med najbolj nujna dela vsekakor sodi ureditev poti Ilegalcev in popravilo opornega zidu, ker je voznja s težjimi vozili po tej poti življenjsko nevarna. Zato je svet KS pristojnim organom skupščine občine Jesenice že priporočil, da s prometnimi znaki omejijo nosilnost vozil. V nasprotnem primeru bo dovoljen promet le za službena vozila (reševalna in gasilska vozila ter UJV).

»POŽAR« V TOVARNI PLANIKA NA BREZNICI

Vaja je bila odlično izvedena. Sodelovala so vsa gasilska društva občinske gasilske zveze Jesenice, spodnjega sektorja, s poklicno in reševalno enoto železarnice Jesenice. Pri sodelovanju so se pohvalno izkazale članice ekipe prve pomoči, mladinci in pionirji gasilskega društva Smokuč in Zabreznica.

K praznovanju praznika krajevne skupnosti Zirovnica se je letos pridružila tudi občinska gasilska zveza Jesenice. Pri namišljenem požaru tovarne Planika na Breznici so sodelovali: GD Zabreznica, Smokuč, Koroška Bela, Blejska Dobrava, Jesenice — mesto in poklicno ter reševalna enota železarnice Jesenice. Skupno je sodelovalo 130 aktivnih gasilcev, mladincev in starejših pionirjev. Med njimi so se zlasti odlično izkazale aktivne članice GD Smokuč in Zabreznica pri izvajanju prve pomoči.

V večernih urah, natanko ob 20.47 je bilo iz tovarne Planika sporočeno GD Zabreznici, da je v kletnih prostorih tovarne nastal »požar«, ki ga s svojimi priročnimi sredstvi delavci ne morejo pogasiti. Delavci so se pri gašenju povsem ravnali po njihovem načrtu o požarni varnosti.

GD Zabreznica je takoj sprožila alarmni sistem — sireno. Ker v GD Smokuč nimajo telefona, so tja poslali posebnega kurirja z obvestilom za hitro pomoč.

Vsa gasilska društva so v zelo kratkem času prispela na kraj »požara«. Poveljstvo sektorja jih je takoj usmerjalo v akcijo za reševanje in gašenje. Zaradi pomanjkanja vode v hidrantih, je poveljstvo odredilo verižni sistem dovajanja vode iz vasi Breznica. Prispela je tudi traktorska cisterna z vodo iz Smokuča in velika cisterna z vodo poklicnih gasilcev z Jesenic. Ekipa prve pomoči, sestavljena iz članic iz Smokuča in

Zabreznice, je takoj pričela nuditi prvo pomoč, ponesrečenim in opečenim. Zaradi plinov in dima nekateri niso mogli pri izhodnih vratih na prosto. Zatekli so se v višje nadstropje. Le-te so takoj pričeli reševati gasilci z lovilnim prtom. Reševanje s skakanjem, z višjega nadstropja na reševalni lovilni prt, so zelo strokovno izvedli mladinci GS Smokuč.

Ker »požara« v kletnih prostorih niso mogli ukrotiti, je stopila v akcijo poklicna enota s pripravo za prizvajanje gasilske pene v veliki količini in zasula s peno vse kletne prostore. Tako je bil »požar« v zelo kratkem času uspešno zadušeno, reševanje ljudi in premoženja zaključeno.

Vsi sodelujoči gasilci so se zbrali na zbornem mestu pred gasilskim domom v Zabreznici. Spregovoril jim je predsednik OGZ Jesenice o koristnosti, pripravljenosti in znanja pri reševanju in protipožarni varnosti, v miru ali vojni in o pomembnosti složnega sodelovanja med prostovoljnimi gasilci in poklicno gasilsko enoto.

V imenu krajevne skupnosti in krajanov se je zahvalil za sodelovanje in uspešno izvedeno gasilsko vajo, predsednik krajevne skupnosti. Ob tej priložnosti se gasilci zahvaljujejo vodstvu tovarne Planika na Breznici za razumevanje in složno sodelovanje, saj je bila ta vaja tudi z njihovo pomočjo tako uspešno izvedena.

C. J.

S POČITNICAMI ŠE VEČJE NEVARNOSTI NA NAŠIH CESTAH

Člani sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine Jesenice, kakor tudi učitelji in vzgojitelji, smo resno zaskrbljeni glede varnosti otrok na naših cestah med počitnicami.

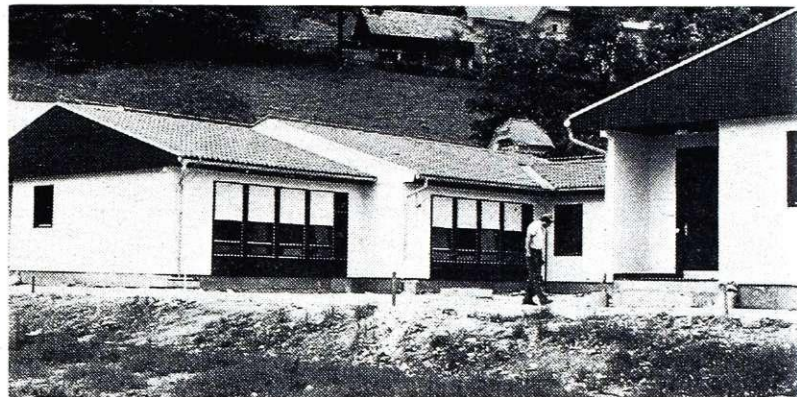
Za otroke so nastopile brezskrbne počitnice, promet pa je iz dneva v dan gostejši. Ze z bližajočimi se počitnicami se je stopnjevala radost in sproščenost otrok. Pedagogi pa smo premišljevali in opozarjali. Premišljevali, ali bomo v jeseni imeli pred seboj vse te vesele obraze.

Lani sta ostala prazna v Sloveniji dva razreda učencev. To je za nas prehud krvni davek, ki ga terjajo ceste. Eno samo mlado življenje ne sme usahniti na cesti. To mora biti naša naloga, naše geslo. Bolečina za nas vse je prevelika, kaj šele za starše.

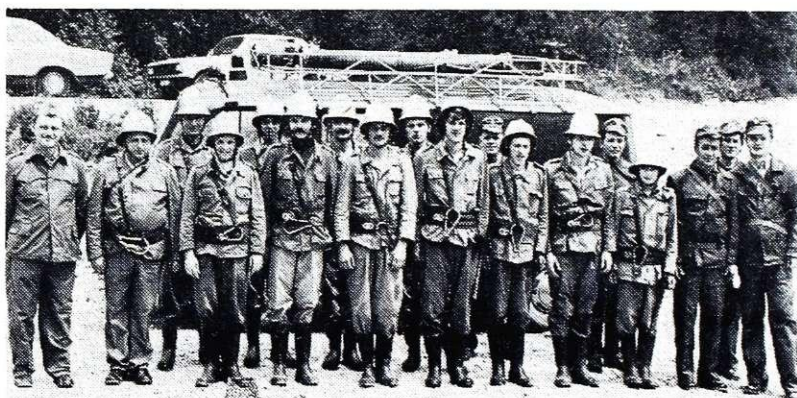
Storimo torej vse, da bomo obvarovali naše najmlajše tudi v teh tednih. Seveda zavisi varnost otrok največ od njih samih. To nam tudi vsak dan dokazujejo. Med najmlajšimi na Jesenicah je bilo v preteklosti sorazmerno manj nesreč v primerjavi z drugimi, nič bolj prometnimi kraji v Sloveniji.

Člani sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pa pričakujemo od številnih učencev, predvsem članov prometnih krožkov, pomoč, saj smo mi vsi odgovorni za varnost na naših cestah, za varnost slehernega udeleženca v cestnem prometu.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu skupščine občine Jesenice

Vrtec na Koroški Beli bo v jeseni sprejel prve otroke

Člani gasilskega društva Jesenice mesto, s pripadniki civilne zaštite za gasilstvo krajevne skupnosti Plavž. Zbrali so se po uspešno opravljeni mokri vaji na proudu Save Dolinke. Vodi jih poveljnik Stanko Tramte. (Tekst in foto B. Blenkuš)

GASILSKO TEKMOVANJE PIONIRJEV IN MLADINCEV

Občinska gasilska zveza Jesenice je 2. julija izvedla tekmovanje pionirjev in mladincev v gasilsko-sportnih veščinah.

Tekmovanja se je udeležilo 180 pionirjev in mladincev, ki so bili razporejeni v 18 desetin. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Pionirji »A«: 1. GD Kranjska gora 914 točk, 2. GD Jesenice mesto 877, 3. GD Blejska Dobrava 868, 4. GD Smokuč 865, 5. GD Dovje 864, 6. GD Mojstrana 842 točk.

Pionirji »B«: 1. GD Smokuč 801 točk, 2. GD Hrušica 773, 3. GD Zabreznica 758, 4. GD Jesenice 757, 5. GD Podkoren 755, 6. GD Koroška Bela 737, 7. GD Dovje 734, 8. GD Kranjska gora 695 točk.

Mladinci: 1. GD Smokuč 838 točk, 2. GD Kranjska gora 801, 3. GD Jesenice mesto 773, 4. GD Mojstrana 704 točk.

Vse tekmovalne desetine so za sodelovanje prejeli diplome. Za dosežena najboljša tri mesta po skupinah pa bodo še naknadno prejeli nagrade v obliki gasilskega orodja.

Kljub deževnemu vremenu je tekmovanje potekalo disciplinirano, hitro in po programu.

C. J.

Jože Mrovlje

Težji invalidi, člani društva invalidov Jesenice s svojimi gosti na pikniku na Poljanah

Ob praznovanju 35-letnice ustanovitve VII. SNOUB France Prešeren, 9. julija na Martinj vrhu, je jeseniški dolikovec Rudi Arh naslikal šolo med zborovanjem Presernovcev. V spomin pa se je na sliko podpisalo tudi nekaj udeležencev proslave: Franc Leskošek-Luka, Miha Marinko, Rudolf Hribnik-Svarun, Karel Leskovec, Bojan Gorenjc, Ivan Kne, Tone Svetina, Anton Žerjav, Franc Sterk, Drago Korbar.

DRUGA SEJA OBEH ZBOROV SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

rence SZDL Jesenice podano na seji. Vendar pa znani podatki in stališča kažejo, da se do tega vprašanja obnašamo v občini zelo neodgovorno. Še toliko bolj, ker gre za uresničevanje srednjeročnega družbenega plana občine in ker je bil predlog samoupravnega sporazuma dovolj demokratično oblikovan ob močni podpori združenega dela, saj so o njem razpravljali in ga potrdila oba zbora skupščine kulturne skupnosti in zbor združenega dela skupščine občine po predhodni razpravi v delegacijah, oziroma bazi.

Danes pa se po znani jeseniški navadi pojavlja vrsta vprašanj — kje bo dom stal, kakšen bo, ali ne bo združeno delo preveč obremenjeno in podobno — zaradi česar smo na Jesenicah že pred več kot dvajsetimi leti, čeprav smo imeli načrte že na reje, zamudili ugoden čas za izgradnjo. V utemeljitvi sporazuma je jasno napisano, da kulturna skupnost vstopa s sporazumom v čas, ko je prenehala obveznost združenega dela do izgradnje mrliških vežic na Blejski Dobravi in da gre samo za revalorizirano podaljšanje te obveznosti, vendar v druge namene, to je za kulturni dom. V gradivu je tudi natanko napisano, da bo dom stal v središču mesta, kar bodo dokončno odločili urbanisti in da »časovno predvidevamo, da bi z dotokom prvih sredstev v letu 1978 izvedli razpis za idejni osnutek delavskega kulturnega doma in opravili javno razpravo o sonutku. V letu 1979 bi izvedli razpis glavnega projekta, v prvi polovici leta 1980 oskrbeli ustrezne kredite in izvedli razpis izvajalca del in v drugi polovici leta začeli z gradbenimi deli.« Ta časovna opredelitev je bila potrebna za to, da bi lahko dobili ustrezen dolgoročni kredit v naslednjem srednjeročnem obdobju od kulturne skupnosti Slovenije.

Za sejo zbora združenega dela skupščine občine Jesenice, ki je bila 24. marca letos in na kateri je bil samoupravni sporazum soglasno sprejet, pa je izvršni svet skupščine občine dal naslednje mnenje:

»Izvršni svet meni, da bi bila izgradnja novega osrednjega delavskega kulturnega doma na Jesenicah pomembna pridobitev za delavce in občane jeseniške občine, ki bi tako pridobili ustrezne prostore za nadaljnji razvoj socialistične kulturne dejavnosti.

Glede na to, da tudi družbeni plan razvoja občine Jesenice za obdobje 1976–1980 predvideva priprave za gradnjo tega objekta in ob dejstvu, da v tem času v naši občini ne poteka nobena večja akcija zbiranja sredstev, izvršni svet podpira akcijo kulturne skupnosti in priporoča zboru združenega dela skupščine občine Jesenice, da sprejme sklep o posredovanju samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo novega osrednjega delavskega kulturnega doma na Jesenicah v razpravo temeljnim organizacijam združenega dela.

Tako orientacijo je podprla tudi občinska konferenca zveze komunistov na 42. seji februarja 1976. Tako usmeritev je že pred štirimi leti podprl osmi kongres Zveze sindikatov Slovenije, skrb za kulturni prostor predvsem v delavskih središčih pa sta poudarila tudi zadnja kongresa slovenskih in jugoslovanskih komunistov.

Kje so po vsem tem vzroki za tak odnos v jeseniški občini? Na vse to naj bi poskušali odgovoriti tudi delegati obeh zborov.

INFORMACIJA O USTANAVLJANJU PODROČNIH SKUPNOSTI ZA POSAMEZNE KULTURNE DEJAVNOSTI: Ta čas v okviru kulturne skupnosti Slovenije teče akcija za ustanavljanje skupnosti za posamezna področja kulturne dejavnosti. Z ustanavljanjem skupnosti za posamezna področja bi dosegli večjo funkcionalnost in demokratičnost odločanja v kulturi. Dosedanji sistem kulturnih skupnosti na ravni občine in republike prinaša le soočenje interesov med občino in republiko, interes uporabnikov in izvajalcev po posameznih področjih pa ni dovolj izoblikovan. Zato je potrebna organiziranost tudi po posameznih področjih. Glavna naloga skupnosti za posamezna področja kulture bi bila programiranje in financiranje dejavnosti na svojem področju, v okviru kulturne skupnosti Slovenije pa bi ostale še skupne naloge (naložbe, mednarodno kulturno sodelovanje itd.).

V predlogu je predvideno, da bi na Slovenskem delovale naslednje področne skupnosti:

- za področje književnosti, založništva in knjižničarstva,
- za področje gledališke dejavnosti,
- za področje glasbene in plesne dejavnosti,
- za področje likovne dejavnosti.

— za področje varstva kulturne dediščine (arhivi, muzeji, spomeniško varstvo),

— za področje filma.

Področne skupnosti bodo vodile skupščine, sestavljene iz zbora izvajalcev in zbora uporabnikov, pri čemer naj bi bilo število delegatov v zboru uporabnikov praviloma večje.

Informacija, ki so jo delegati dobili že v pisni obliki, vsebuje tudi predlog o načinu ustanavljanja področnih skupnosti, o številu delegatov v posameznem zboru in načinu delovanja delegatov, pristojnosti in podobno.

Ta prizadevanja republiške kulturne skupnosti so v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu ter naj bi se o tem delegati na seji le načelno opredelili, kajti o tem bo ponovno tekla razprava v jeseni. Na tretji seji skupščine kulturne skupnosti Slovenije, ki bo 20. julija, se bodo delegati namreč opredeljevali o številu področnih skupnosti in izvolili pripravljalne odbore, ki bodo do jeseni pripravili vse ustrezne dokumente za ustanovitev področnih skupnosti.

PODELITEV ČUFARJEVIH PLAKET V LETU 1978: Od leta 1960 dalje je Čufarjeve nagrade kot priznanje za aktivno delovanje na kulturnoprosvetnem področju in umetniškem ustvarjanju v občini, podeljevala zveza kulturnoprosvetnih organizacij občine. Da bi priznanje dobilo večji družbeni pomen in da se spomin na proletarskega pisatelja in revolucionarja Toneta Čufarja čim bolj dostojno proslavi, je skupščina občine Jesenice na predlog občinskega odbora ZZB NOV in občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij leta 1969 sprejela odlok o podeljevanju Čufarjevih plaket. Ker je skupščina občine na sejah vseh treh zborov letos prejela odlok o podeljevanju širšega občinskega priznanja »1. avgust«, je predlagala, da Čufarjevo plaketo, oziroma podeljevanja tega priznanja prevzame kulturna skupnost.

O tem se morajo opredeliti delegati obeh zborov skupščine kulturne skupnosti in sprejeti ustrezen pravilnik o podeljevanju, sklep o podelitvi Čufarjeve plakete za letošnje leto, ustrezen razpis in imenovati žirijo za izbor letošnjih kandidatov.

Po navedenih dokumentih naj bi se vsako leto podelilo po predhodnem razpisu največ pet Čufarjevih plaket z ustrežno listino najboljšim posameznikom in organizacijam za posebne uspehe na področju razvijanja samoupravne socialistične kulture.

UGOTOVITVENI SKLEP O SPREJETJU DOPOLNILA K SA-

MOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJNIH PLANA KULTURNE SKUPNOSTI SLOVENIJE IN KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1978: V ugotovitvenemu sklepu je poudarjeno, da je izvršni odbor po pooblastilu kulturne skupnosti spremljal in sodeloval pri samoupravnem dogovarjanju o sprejemanju dopolnila k temelju plana kulturne skupnosti Slovenije in kulturne skupnosti Jesenice 1976–1980 za leto 1978. Do 15. maja je v 120 organizacijah združenega dela, v katerih je zaposlenih 13.385 delavcev dopolnilo k samoupravnemu sporazumu sprejelo 99,45 % delavcev. Klub temu, da dopolnila niso sprejeli delavci ene temeljne organizacije združenega dela, oziroma 78 delavcev, je moral zbor združenega dela skupščine občine v smislu zakona z odlokom predpisati prispevne stopnje za vse samoupravne interesne skupnosti za letošnje leto. S tem pa je dana podlaga za sprejem operativnega programa in finančnega načrta kulturne skupnosti Jesenice za leto 1978.

OPERATIVNI PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1978: O predlogu operativnega programa kulturne skupnosti Jesenice so razpravljali že delegati v minulem mandatnem obdobju, vendar pa je dokončen sprejem mogoč šele ko so znane prispevne stopnje, oziroma finančna sredstva za to leto.

Operativni program je dovolj konkretno opredeljen in v nekaterih pogledih pomeni lep napredek v primerjavi z lanskim letom. Čeprav se je leto prevesilo že v drugo polovico in je več kakor polovica programa že uresničena, bi mu delegacije morale nameniti posebno pozornost, kajti ravno tu se še premalo odražajo interesi delavcev v združenem delu.

FINANČNI NAČRT KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1978: Le-ta predvideva v letu 1978 6.040.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Sredstva so razporejena izvajalcem na osnovi njihovih konkretnih operativnih programov in v okviru samoupravnega sporazuma o temeljnih plana od 1976 do 1980 za leto 1978.

Na drugi seji obeh zborov skupščine kulturne skupnosti Jesenice bodo delegati tudi poročali o prvi in drugi seji skupščine kulturne skupnosti Slovenije, opravili pa bodo tudi več imenovanj.

Vodje delegacij so za večino točk dnevnega reda prejeli pisno gradivo skoraj dvajset dni pred sklicem, kar delegacijam daje možnost, da se dobro pripravijo na sejo.

PEVSKI TABOR V ŠENTVIDU

Devetega kulturnega tedna v Šentvidu pri Stični se je letos udeležilo 117 pevskih zborov iz vseh krajev Slovenije, Hrvatske, Avstrije, Italije in Madžarske. Nastopili so mladinski, ženski, moški in mešani zbori vseh starosti, struktur in glasbenih kvalitet. Kulturni teden dejansko traja ves teden in vključuje tudi nastope gledaliških skupin in tekmovanje v rokometu. Zadnja dva dneva sta namenjena nastopom pevskih zborov.

Prvi dan nastopajo zbori iz okoliških krajev in zamejstva. Na Dolenjskem je zelo razgibana pevska dejavnost in z rastjo Pevskega tabora se je povečevalo število zborov in pevecv v zborih.

Samo majhen kraj kot je Šentvid pri Stični, naš gostitelj, je nastopil s štirimi zbori med katerimi mladinski zbor šteje celo 80 pevecv.

Zaradi velikega števila zborov je vsak zbor zapel samostojno po dve pesmi in nastopil še na skupnem nastopu vseh zborov.

Vsak zbor posebej je imel samostojen nastop, ki ga je posnela tudi ljubljanska televizija, ki bo posnetke občasno predvajala na televizijskem programu. Na skupnem nastopu se je zbralo okrog 3800 pevecv, ki so pod različnimi dirigenti zapeli še šest pesmi. Združene zore so spremljale godbe na pihala iz Vevč, Stor, Celja in Ljutomer, sodeloval pa je tudi operni pevec Ladko Korošec.

Pozdravni govor je imel dr. Boris Majer, ki je poudaril pomembnost pevskega tabora pri širjenju pevske kulture, da je petje najbolj razvejan kulturna dejavnost v naši domovini in izven nje, posebno pri naših rojakih v zamejstvu, saj s pesmijo utrjujejo zavest in spoštovanje materinega jezika.

Iz Gorenjske, ki je bila najslabše zastopana, se je tabora udeležilo devet pevskih zborov in sicer štirje iz Kranja, po eden pa iz Škofje Loke, Sore, Podnarta, Kroke in Jesenice.

Jesenice je zastopal moški pevski zbor društva upokojencev Jesenice, ki je na samostojnem nastopu zapel Domovina — Poldeta Ulaga in Försterjeve Gorenjce. Zbor je pesmi dobro zapel, kar je dokazala z velikim aplavzom polna dvorana poslušalcev. Srečno roko smo imeli tudi pri izbiri pesmi, saj teh pesmi ni zapel noben drugi zbor, čeprav so se nekatere pesmi v izvedbi različnih zborov pele dvakrat ali celo več.

Po skupni vaji je bila povorka vseh pevecv z vodji, ki so nosili pred vsakim zborom napis zbora. Televizijski delavec, naš rojak Marjan Stare, je v vsakem zboru povedal nekaj značilnosti. Povorko, značilnosti kraja in okolice je snemala televizija.

V povorki so sodelovali še drugi predstavniki in krajin. Gledalci so bučno pozdravljali udeležence tabora in nato za povorko šli na prireditveni prostor in spremljali zaključno slovesnost.

Organizacija je bila odlična in je potekala brez zastojev, kljub tako velikemu številu nastopajočih in drugih.

Letošnje srečanje je bilo posvečeno 8. kongresu ZKS, 11. kongresu ZKJ, 25-letnici smrti Borisa Kidriča in 100-letnici rojstva pesnika Otona Župančiča.

Ta zapis naj velja tudi kot poziv pevcem, posebno pevcem upokojencem, da se vključijo v moški pevski zbor DU Jesenice, da bomo v povečanem številu še bolj kvalitetno nastopili na srečanju pevskih zborov na Pevskem taboru leta 1979 in na drugih prireditvah v naši občini in izven nje.

J.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ASOCIJACIJA KLUBOVA SAMOUPRAVLJAČA JUGOSLAVIJE

DODELJUJE

POVELJU

Klubu samoupravljalcev Jesenica

ZA DOPRINOS AFIRMACIJI KLUBOVA SAMOUPRAVLJAČA I USPEŠNE REZULTATE U OBRAZOVANJU RADNIKA

27. VI 1978.

PREDSEDNIK

[Podpis]

22 SEMINARJEV ZA SAMOUPRAVLJALCE V PRVEM POLLETJU

Dopustni čas je tudi v klubu samoupravljalcev za dva meseca prekinil dejavnost. Ne popolnoma, kajti poleti bo treba pripraviti program za jesensko delo, prav tako zahteva obsežne priprave skupščina kluba samoupravljalcev, ki bo verjetno v začetku septembra. Kljub temu, da je vsa dejavnost usmerjena v nove priprave in nove zahteve, se oziroma na opravljeno delo. Na delavski univerzi Jesenice, ki organizira za klub samoupravljalcev izobraževanje smo strnili vse podatke o polletnem izobraževanju v naslednji pregled:

V mesecu januarju smo organizirali dva seminarja za predsednike delavskih svetov TOZD. Imenovali smo ju »Kako voditi sestanek«, saj se je že ob razgovoru za okroglo mizo o temi, kako sestankujemo, pokazalo, da naše metodološko znanje o vodenju sestankov in komuniciranju z ljudmi ni najbolj trdno. Oba seminarja sta trajala po deset ur, prvi je bil slabše obiskan (14 slušateljev), na drugem pa je bilo že 25 predsednikov delavskih svetov ali njihovih namestnikov.

Že konec januarja in v začetku februarja smo pripravili posebno izobraževalno obliko za mlade in jo poimenovali »Šola za mlade samoupravljalce«. Načrtovali smo osem tem in jih izvedli v 20 izobraževalnih urah. Kljub prizadevanjem organizatorjev in izvajalcev pa je število slušateljev zelo nihalo, vendar jih je ostalo nekaj, ki so seminar obiskovali v celoti in zavzeto sodelovali.

Februar je bil zelo uspešen mesec, saj smo izvedli še dva seminarja za člane odborov za delovna razmerja (o novem zakonu o delovnih razmerjih) in dva seminarja za člane disciplinskih komisij. Ocena slušateljev je bila zelo ugodna, aktiv predavateljev pa ubran in uspešen. V veliki meri se imamo zahvaliti prav njim, da so seminarji tako uspešni.

Marca smo organizirali dva seminarja za člane odborov za gospodarstvo o dohodkovnih odnosih. Vsak seminar je trajal deset ur in bil ugodno ocenjen. Zaradi zanimanja smo v tem mesecu ponovili še seminar za člane odborov za delovna razmerja o zakonu o delovnih razmerjih in seminar za člane disciplinskih komisij.

Aprila smo organizirali še dva seminarja za člane disciplinskih komisij, in sicer za zunanje člane teh komisij. V tem mesecu smo izvedli izobraževanje za novo izvoljene delegate, povabili pa smo na seminar delegate iz krajevnih skupnosti. Kljub skromni udeležbi smo izvedli deseturni seminar, na katerem smo obravnavali vlogo in mesto krajevnih skupnosti ter delegatski sistem, do konca. Zelo slabo so se aprila odrezali mladi. Ponovili smo namreč šolo za mlade samoupravljalce, vendar je bilo število slušateljev tako nizko, da smo izvedli le polovico programa.

Za maj smo zaradi dobrih izkušenj pri izvedbi seminarjev »Kako voditi sestanek« načrtovali tri take seminarje za vodje delegacij iz TOZD in krajevnih skupnosti in jih uspešno izvedli. V zadnjih majskih dneh smo pripravili prvi seminar za člane samoupravnih organov v manjših organizacijah združenega dela in v juniju izvedli seminar še trikrat. Vsi seminarji so bili dobro obiskani.

Ves čas smo spremljali seminarsko delo, zlasti pa registrirali mnenja, pripombe in ocene slušateljev. Večkrat smo jim razdelili vprašalnike, se

pogovarjali z njimi. Kljub marsikateri kritični pripombi so bili udeleženci izobraževalnih oblik zadovoljni z gradivom, s predavatelji in z organizacijo. Nekaj jih je potožilo zaradi tega, ker so bili seminarji v prostem času, nekaterim niso bili vsi prostori. Res je delo po opravljenem delovnem času utrudljivo, vendar so se slušatelji lepo vključevali in resno delali. Pripombe so bile tudi zaradi tega, ker smo kot obliko dela uporabljali zlasti predavanje in razgovor in le včasih presojnice. Jeseni bodo izobraževalne oblike pestrejšje, saj smo na delavski univerzi s finančno pomočjo občinskega sveta ZSS in s posojilom kluba samoupravljalcev nabavili nov grafoskop, presojnice in filme na temo Razgovori o samoupravljanju, ki jih je izdala dopisna delavska univerza Univerzum iz Ljubljane.

Kakšno je bilo polletno izobraževanje samoupravljalcev v številkah, nam prikazuje naslednja razpredelnica:

PREGLED IZOBRAŽEVALNIH OBLIK V PRVEM POLLETJU 1978

Oblika	št. enot	št. ur na enoto	skup. št. ur	število udeležencev
Kako voditi sestanek	5	10	50	108
Šola za mlade samoupravljalce	2	20	30	30
Seminar za člane odborov za delovna razmerja	3	10	30	71
Seminar za člane disciplinskih komisij	5	10	50	97
Seminar za člane odborov za gospodarstvo	2	10	20	51
Seminar za delegate iz krajevnih skupnosti	1	10	10	12
Seminar za člane samoupravnih organov v OZD	4	10	40	94
SKUPAJ	22	—	230	463

Iz razpredelnice je razvidno, da je bilo izvedenih 22 izobraževalnih tečajev, ki so obsegali 230 izobraževalnih ur. Skupno število slušateljev je bilo 463, kar pomeni povprečno 21 slušateljev na izobraževalni tečaj.

Jesen, ko nas čaka zelo zahtevna naloga — izobraževanje in usposabljanje delegatov za skupščine družbenopolitičnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti, ki se vključujejo v skupščinski sistem, nam bodo pridobljene izkušnje še kako koristile.

M. M.

ŽELEZAR

Herbert Ernest BATES: Škratna planota. Založba Obzorja 1977.

Od konca druge svetovne vojne je preteklo že več kot tri desetletja, naše založbe pa začenjajo vedno nove knjižne zbirke, posvečene prav tej tematiki. Kdo bi jim to štel v zlo, ko pa ne kaže, da bi se bralci naveličali vojnih romanov in poljudnih zgodovinskih del. Tudi **Škratna planota** je izšla v okviru ene izmed teh zbirk (LJUDJE IN VOJNA). V tej zbirki je sprva izšlo nekaj ponatisov, tokrat pa smo poleg pričujočega romana **Generala bog in Bregovi Iravadija**, pa še dokumentarno napisano knjigo, ki razkrinkuje nek mit **Pilota nad Hirošimo**.

Prevod **Škratne planote** smo dobili s precejšnjo zamudo, saj nosi izvirnik letnico 1948. Sploh pa je avtor tega romana Bates pri nas do sedaj neznan, torej ni čudno, da so mu nekoliko spremenili ime. (Pravilno se glasi Herbert in ne Henry, kot piše na naslovni strani.) Doma na Angleškem se je Bates uveljavil že v letih pred vojno, v svet pa je prodrl šele z romani iz druge svetovne vojne. Okoliščine, ki jih opisuje v pričujočem romanu, pozna iz lastne izkušnje, saj se je vojne udeležil kot letalec. Dalj časa se je bojeval na Vzhodu, ta doživetja so bila podlaga za nekaj njegovih knjig. To velja tudi za **Škratno planoto**, katere zgodba se dogaja v Burmi. Avtorju se pozna, da je dedič angleških romanopiscev, ki so pisali o eksotičnih deželah. Tropsko pokrajino je doživljal pod vtisom svojih vzornikov, na primer Josepha Conrada, pa vendar jo je doživel po svoje.

Takoj na začetku bi lahko omenili, da se ta roman v neki točki opazno odmakne od šablone – morda prav zato, ker avtor vsaj delno »slika po naravi«. V naštetih vojnih in vojaških romanih srečujemo mrkega zadržnega poveljnika, pravo mōro, ki greni življenje podrejenim. Tak poveljnik je navadno, no, skoraj vedno stranska oseba, glavne osebe so pa po pravilu sami **fejst fantje**, radoživi in svobodnjakarski, kot ustvarjeni za nasprotje tistim prvim. Tu, v **Škratni planoti** se je zgodilo prav obratno, pisatelj je za glavnega junaka določil prav takega sitnega in nemogočega oficirja; pa ne, da bi bil brez pridržka na njegovi strani, le zgodbo pripoveduje ves čas z njegovega stališča.

Svedba pa je ta oficir razmeroma mlad in za svojo puščobo ima zadosten razlog: Medene tedne mu je surovo pretrgala Luftwaffe, katere bomba je pred njegovimi očmi ugrabila življenje njegovi mladi ženi. Zgodba se odvija v senci te travme. Junak je po tistem dogodku zgubil voljo do življenja, postal je mrk in nepristopen, dolgo časa je zaman iskal smrt v letalskih bitkah. In tako je končno pristal kot poveljnik eskadrile na nekem oddaljenem burmanskem letališču, v času, ko se je vojna že nagibala h koncu. V času, ko se roman začne, je japon-

ska armada že v razsulu. Edini omembe vredni vojni dogodek je bombardiranje, ki ga junak živi v burmanskem vasi, sredi domačinov. To bombardiranje je odmev tistega pravega: namreč, to drugo bombardiranje doživi skupaj z mlado Burmanko, tej pa je v zgodbi dodeljena zelo pomembna vloga: prav ona bo namreč junaka spet obudila k življenju, mu pomagala, da se uresniči kot dober človek.

Forrester – tako se imenuje ta lestalec – se je že ves čas zavedal, kako nemogoč je bil do svojih podrejenih in do bojnih tovarišev. Zdaj se bo kajpak poskušal spremeniti na boljše, vendar to ne gre tako zlahka. Sam je prej zgradil nevidni zid med sabo in drugimi, in tega zdaj ni mogoče kar tako podreti.

Usoda – ali pa pisateljeva volja, kakor se pač vzame – ustvari še eno priložnost za junakovo preroditev. Med nekim, z vojaškega stališča brezpomembnim, za junaka pa usodnim poletom se njegovo letalo zruši sredi džungle. Skupaj z dvema tovarišema se Forrester znajde sredi od sonca razbeljene doline – upanje na rešitev je neznatno. »Na muci se poznaju junaci« pravi srbski pregovor; to je torej priložnost, da

Forrester pokaže, da zna še kaj drugega, kot pa to, kar mu pripisujejo. Z njim sta prav tista dve letalca, ki sta bila zadnje čase največkrat tarči njegove slabe volje. Zdaj je eden od njiju težko ranjen, drugi pa duševno ni kos težki preskušnji. Edino Forrester se je zmožen postaviti po robu brezupnim okoliščinam: ranjenega sotrpina bo naložil na rame, omahljivcu bo skušal viliti pogum. Prav ob tem pa se osebna nasprotja stopnjujejo do tragičnih razsežnosti.

Kot vidimo, roman ne opisuje kakšnih zgodovinskih velepomembnih dogodkov, zato pa je v njem precej človeško zanimivega. V kolikor je na svoj način moralističen, je tak na povsem neopazen način: s tem, da prikazuje, kako se nekdo, ki mu je že slabo kazalo, spreobrne na boljše. Večini bralcev bržkone ne bo nevšečno to, da temu preobratu botruje mlada in privlačna ženska. Skoraj nam je žal, da je ne moremo videti, kot bi jo lahko, če to ne bi bila knjiga, ampak film. Zdaj smo torej še pri eni lastnosti te zgodbe: napisana je kakor za film, zgoščeno, z izrazitimi romantično-pustolovski prvinami. Proti koncu stvari tečejo kakor v kakšnem dobrem akcijskem filmu.

OKAMNELO ŽIVLJENJE V JESENIŠKEM PROSTORU

Vodnik po paleontološki zbirki tehničnega muzeja železarne Jesenice je napisal Anton Ramovš. S finančno pomočjo kulturne skupnosti in izobraževalne skupnosti Jesenice jo je letos izdal in založil tehnični muzej. Vsebuje 83 strani z 41 slikami in tabelo v prilogi. Cena je 40 din.

Delo je izšlo v celoti na papirju visokega sijaja z izvrstnimi fotografijami, kartonirano, s fotografijami fosilov tudi na prednjih in zadnjih platnicah. Vodnik je tiskala v 2000 izvodih tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani. Lahko smo ponosni na prvorazredno, po vsebini in opremljenosti reprezentativno izdajo.

Izredno zanimivi in različni fosilni material sta nabrala avtor profesor doktor A. Ramovš s sodelavci na terenskih raziskavah in – kar je za naše razmere treba posebno poudariti – raziskovalec amater Jože Bedić z Jesenic, ki je nabral, mojstrsko pripravil in fotografiral bogato zbirko makro fosilov širšega jeseniškega območja. V Lepeni je zbiral še V. Mikuž.

Delo je razdeljeno na poglavja, ki jih strokovnjak pričakuje v znanstvenem delu, tako da se lahko orientira in jih uporabi. Besedilo v poglavjih in naslovi so podani poljudno, tako da obiskovalec muzeja, prirodoslovec – amater, ali za svet okoli zainteresirani dijak ali študent z veseljem spoznava okameneli svet in njegove značilnosti.

Poglavja so naslednja: Vodniku na pot (predgovor). Iz paleontoloških raziskovanj v jeseniškem prostoru (zgodovina dosedanjega paleontološkega dela, ki se ujema z referencami v literaturi). Paleontološka literatura za jeseniški prostor (49 referenc). Ostanke davnega življenja v jeseniškem prostoru (splo-

no o fosilih, njih zbiralcih, značilnostih za razvojno zgodovino življenja, za določitev relativne starosti kamnin, za faciese, za tvorbo kamnin in končno, praktična uporaba fosilov kot kazipot do mineralnih surovin). Še dve zadnji poglavji kažeta v besedi in slikah najbolj značilne rastlinske in živalske okamnine podrobno raziskanega jeseniškega prostora, razdeljeni sta pa v manjše odseke o posameznih živalskih skupinah in o morskih in kopenskih rastlinah.

Omenjeni dve najbolj obsežni poglavji sta dvojno pomembni: za ljubitelje in za strokovnjake, ki tu najdejo pregled celotne fosilne flore in favne tega dela Slovenije z naštetimi najbolj razširjenimi in značilnimi vrstami in številnimi izbranimi slikami. Med 41 slikami jih je malo, ki kažejo posamezno vrsto; večinoma so to tabele s 5 do 10 slikami na eni sliki. Marsikatero najdeno okamnino bomo po pričujočih slikah lahko določili. Med vrstami, ki so jih določali specialisti (praživali, korale, eocenski polži, školjke, jurski glavonožci, karbonski trokrparji, karbonski in permški rameonožci, morske lilije), je precej novih vrst in nekoliko novih rodov z imeni, ki kažejo na slovenska najdišča in domače raziskovalce.

Priložena je shema z geološko razpredelnico, ki nazorno pokaže časovno razširjenost posameznih skupin rastlin in živali v jeseniškem prostoru in splošno v svetu.

A. Ramovš, priznani geološki in paleontološki strokovnjak, je tudi vsestranski popularizator naravoslovja, posebno objektov in pojavov na slovenskih tleh. V obravnavani knjigi je kar preveč skromno zapisano njegovo ime na drugi strani: komaj ga najdemo; je pa tu vsebovano njegovo 20-letno delo: terenske raziskave, zbiranje in preparacija fosilov, specializacije v inozemstvu za določevanje posameznih skupin, samo določevanje in organiziranje dela določevalcev v Jugoslaviji in po svetu ter objava dvajsetih znanstvenih razprav o jeseniških fosilih in tamkajšnji geologiji. Razen tega so njegove tudi spodbude in muzeološko delo ob razumevanju in podpori tehniškega muzeja železarne Jesenice in njegovega vodje Miloša Magoliča in celotnega kolektiva jeseniške železarne.

Na Jesenicah so lahko ponosni ne le na svoj muzej, temveč tudi na lepi vodnik, ki je strokovno na evropski višini, kot ga komaj kje po svetu še premorejo.

Velike koristi pri vzgoji mladine in tudi odraslih ljubiteljev ni treba posebej poudarjati. V res poljudno pisanem tekstu v klenem jeziku, ki ni popačen z nepotrebnimi tujkami, so poleg številnih podatkov o zgradbi in oblikah okamin in njihovih geoloških zanimivostih natančno opisana tudi najdišča. S tem bo gotovo veliko pridobil paleontološki amaterizem v Sloveniji, ki se je na Gorenjskem že kar lepo začel razvijati. Upajmo, da bodo amaterji še z nadaljnjimi najdbami popestrili ne le naše znanje, temveč obogatili še naprej jeseniški muzej naših železarjev.

Vanda Kochansky-Devidé

GREGORČIČEVE PLAKETE ZA LETO 1978

Na podlagi 3. člena sklepa o podelitvi Gregorčičevih plaket v letu 1978 skupščina samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice

RAZPISUJE

GREGORČIČEVE PLAKETE ZA LETO 1978

Za podelitev Gregorčičevih plaket so lahko predlagane organizacije ali posamezniki za:

- aktivnost in uspehe pri razvijanju množičnosti na področju telesne kulture;
- dosežke na področju telesne vzgoje, strokovnega, organizacijskega in znanstvenega dela;
- dolgoletno uspešno delo na področju telesne kulture;
- tekmovalne dosežke na pomembnejših tekmovanjih;
- uspehe na področju propagande in publicistike, ki pospešujejo telesno kulturo.

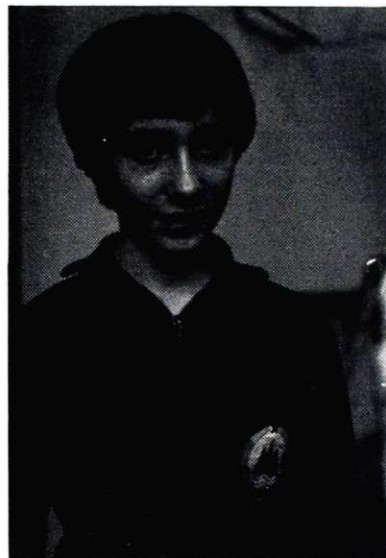
Predloge za podelitev lahko dajo vsi občani, telesnokulturne in druge organizacije.

Predlogi morajo biti predloženi sekretarju samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti Jesenice, Titova 65, do 1. septembra 1978.

SKUPŠČINA TKS JESENICE

MESARIČEVA DRŽAVNA PRVAKINJA NA GREDI

V nedeljo, 2. julija, se je s podelitvijo priznanj po finalnem tekmovanju na posameznih orodjih končalo v Pristini na Kosovem naporno štiridnevno tekmovanje na 32. državnem prvenstvu v športni gimnastici in 12. državnem prvenstvu v ritmični gimnastici. Za tekmovalce iz SR Slovenije je bilo tekmovanje nadvse uspešno, saj so osvojili kar 50 medalj.

Lea Mesarič se je letos uvrstila na vrh tekmovanj med najboljšimi mladinkami Jugoslavije. Na turnirju »8. marca« v Zagrebu – tretja na parterju, na republiškem prvenstvu je bila šesta, na turnirju republik peta v mnogoboju in prva na parterju in ob koncu še četrta na državnem prvenstvu državnih prvakinja na gredi. In koliko je trenirala? Pet do šestkrat tedensko, poprečno tri ure na trening. (Foto L. Mesarič)

Pri ženskah in moških je bilo tekmovanje v kategorijah mlajših mladincev in mlajših mladink, mladincev in mladink ter članov in članic zveznega razreda. Med mlajšimi mladinkami sta tekmovali tudi Jeseničanki Lea Mesarič in Zeljka Kuretič in dosegli zares lep uspeh. V mnogoboju na štirih orodjih se je Mesaričeva uvrstila na četrto mesto, samo 0,1 točke za tretje uvrščeno Valetičevo iz Ljubljane, Kuretičeva pa je bila med šestindesetimi tekmovalkami trinajsta, čeprav je padla z gredi in s tem izgubila možnost za tri do štiri mesta boljšo uvrstitev. Državna prvakinja med mlajšimi mladinkami je zasluženo postala Zagrebčanka Sonja Đurovič.

Obe Jeseničanki sta tekmovali dokaj sproščeno, še posebno Mesaričeva, ki je na vseh orodjih tekmovala brez spodrseljav, kar ji je zasluženo prineslo četrto mesto. Zanesljivo pa bi bila tretja, če je sodnice ne bi oškodovala na parterni vaji za najmanj 0,1 točke, kolikor ji je ob koncu tudi manjkalo za osvojitve bronaste medalje. Nerešča je bila v tem, da ji je žreb določil začetek tekmovanja na parterju, zaradi česar ni imela možnosti dobiti realne ocene. Klub temu se je s šesto oceno 9,0 točk uvrstila na finalno tekmovanje, ker nastopa na vsakem orodju po šest najboljših iz tekmovanja v mnogoboju. Kuretičeva je prejela na parterju oceno 8,65 točk. Ob solidni akrobatiki, ki ni zaostajala za najboljšimi, je imela več manjših napak, kot je slaba drža nog, in zato kaj več ni bilo možno pričakovati.

V naslednji disciplini, preskoku žez konja, sta Jeseničanki skakali bolje kot na treningih. Kuretičeva se je z oceno 8,70 uvrstila na osmo mesto. Mesaričeva pa z oceno 8,80 na šesto mesto, kar je zadostovalo za nastop v finalu.

Bradlja je predstavljala za Jeseničanki najtežjo preizkušnjo, saj sta na nekaj zadnjih tekmovanjih obredno imeli spodrseljave in prejemale ocene pod 8,5 točke. To pot pa se je vse dobro končalo. Obe sta vaji izvedli brez napak. Kuretičeva je prejela 8,80 točk in se uvrstila na deseto mesto, Mesaričeva pa z oceno 9,05 na sedmo mesto. Na tem orodju je prejela najvišjo oceno 9,40 Ljubljanka Muženičeva, ki pa je bila za izvedeno vajo očitno previsoko ocenjena. Tudi v finalu so ji sodnice pogledale nekoliko skozi prste in je tako prejela zlato medaljo, čeprav sta bili boljši Krumpakova in Đurovičeva.

Zadnja, četrta disciplina, je bila za Jeseničanki gred in velika priložnost za odlično uvrstitev, če vaji opravita brez napak. Kuretičevi to ni uspelo. Padla je z orodja in prejela samo 8,05 točk. Mesaričeva pa je svojo priložnost izkoristila, vajo je izvedla brez napake in prejela oceno 9,10 točk. Višjo oceno je dobila samo Zgrebčanka Sonja Đurovič, 9,30 točk. Druga najvišja ocena je tako dala Mesaričevi lepe možnosti, da se v finalu bori za medaljo.

Nedeljski finale je Mesaričevi prinesel tudi naslov državne prvakinja na gredi. Čeprav ji je žreb določil prvo startno številko, je vajo izvedla brez najmanjših napak ter prejela oceno 9,20 točk. Đurovičeva je neresčno kar dvakrat padla z gredi, vse ostale tekmovalke pa so imele prevelik zaostanek, da bi Mesaričevi gro-

zile prvo mesto. Osvojila je 18,30 točk, druga pa je bila Krumpakova z oceno 17,85 točk.

V parterni vaji sta si prvo mesto razdelili Ljubljanka Veltičeva in Novosadčanka Došenova. Mesaričeva je prejela v tem finalu oceno 9,15 točk in se s šestega mesta povzpela na četrtega. Tretja je bila Đurovičeva.

V preskoku je v finalu zmagala Dragana Došen, Mesaričeva pa je kljub dobro izvedenemu skoku in oceno 8,90 ostala na šestem mestu. Boljšo oceno bo lahko prejela šele, ko bo obvladala težji skok s težavnostjo desetih točk, to pot pa je skakala skok vrednosti 9,40.

Med starejšimi mladinkami je zmagala v mnogoboju Mateja Prudič iz Sp. Šiške, pred Kavskovo in Kočvarjevo iz Novega mesta.

Dekleta v zveznem razredu so prikazala slabšo kvaliteto kot bi jo lahko pričakovali od kandidatke za mediteranske in olimpijske igre. Izjema je bila le Jasna Dokel, ki je vaje otežila na vseh orodjih in jih tudi brez spodrseljav izvedla. Z veliko prednostjo v točkah je že drugič zapored povsem zasluženo postala državna prvakinja. Tudi v finalnem tekmovanju je osvojila vse štiri zlate medalje. Ljubljanka Zupančičeva je imela nekaj spodrseljav, kar je verjetno posledica poškodb, ki jo pesti že dalj časa. Ima pa veliko napak v kompoziciji vaje na parterju in tudi na gredi, ker jo bo stalo dragocenih desetink na mednarodnih tekmovanjih, če tega trenerji ne bodo popravili. Izkazala pa se je tudi Ivanovičeva iz Novega sada, ki skupaj z omenjenima predstavlja kvalitetno trojko državne reprezentance. Ostale tekmovalke so vidno slabše. Najbližje jim je Bežjakova iz Zelene jame, ki ima najboljši preskok v zveznem razredu in tudi možnosti za vidno uvrstitev v mednarodni konkurenci.

Med člani zveznega razreda je bila ostra borba med Ljubljancem Kunčcem in Sarajevčanom Kezunovićem. Slednji je bil za 0,15 točke boljši in je tako postal prvi državni prvak.

Zanimivo je bilo tudi tekmovanje v ritmični gimnastici za 12. državno prvenstvo. Ta tipično ženski in lep sport v Jugoslaviji ni na visoki kvalitetni ravni, vendar imajo v beograjski šoli ritmične gimnastike nekaj izredno dobrih pionir, kar daje upanje za prihodnje. Prav gotovo pa je Beograjkanka Radosavljevičeva dosegla že visoko stopnjo kvalitete in njena tretja zaporedna osvojitve državnega prvenstva ni bila niti za trenutek ogrožena.

Mislím, da je prav, da ob koncu izrečemo kritično besedo letalskemu podjetju JAT. Povratne vozovnice Ljubljana – Pristina – Ljubljana (Maribor) smo kupili že 14 dni pred prvenstvom, vendar se je po povratku v Pristini močno zapletlo. Poslovalnice JAT so prodale potnikom 30 vozovnic več kot jih lahko letalo DC-9 sprejme. Tako smo imeli smolo in smo Jeseničani ostali med tistimi, ki so letalu samo pomahali, ko je odletelo proti Beogradu.

Veliko živcev nas je veljalo, predno smo uspeli dobiti vsaj mesto v rednem avtobusu, ki je vozil od Pristine do Beograda vso noč, potnice z Jesenic, Novega mesta in Zagreba pa so obremenjevale avtobus kar s 13 medaljami!

REZULTATI:

Mlajše mladinke – ekipe (4): 1. LGZ Ljubljana 143,25 točk.

Posamezno (36): 1. Đurovič (Zg) 36,80 točk, 2. Krumpak 36,35, 3. Valetič 36,05 (obe Lj) 4. Lea Mesarič (Jes) 35,95, 5. Došen (N. Sad) 35,75, 6. Žvab (Lj) 35,40, 13. Zeljka Kuretič (Jes) 34,20.

FINALE:

Preskok: 1. Došen (NS) 18,375, 2. Berković (Zg) 18,250, 3. Krumpak (Lj) 17,875, 6. Mesarič (Jes) 17,650.

Bradlja: 1. Muženič (Lj) 18,65, 2. Valetič (Lj) 18,45, 3. – 5. Krumpak (Lj) Đurovič (Zg), Čirič (Lj) vse 18,40.

Gred: 1. Mesarič (Jes) 18,30, 2. Krumpak (Lj) 17,85, 3. Čurič (Lj) 17,55.

Parter: 1. – 2. Valetič (Lj) in Došen (NS) 18,50, 3. Đurovič (Zg) 18,45, 4. Mesarič (Jes) 18,15.

Mladinke – ekipno: 1. LGZ – Ljubljana 144,85 točk.

Posamezno (23): 1. Prudič (Lj) 36,60, 2. Kavšek (NM) 36,30, 3. Kočvar (NM) 36,25.

MLADINKE FINALE:

Preskok: 1. – 2. Ilc (Lj) in Kavšek (NM), 3. Prudič (Lj).

Bradlja: 1. Prudič (Lj), 2. Kočvar (NM), 3. Rogelj (Lj).

Gred: 1. Kavšek (NM), 2. Prudič (Lj), 3. Suhadolc (Lj).

Parter: 1. Stibilj (Zg), 2. Kočvar (NM) 3. Rogelj (Lj).

ČLANICE ZVEZNI RAZRED (11): 1. Jasna Dokl (NM) 74,85, 2. Alenka Zupančič (Lj) 73,60, 3. Adela Ivanović (NS) 73,05, 4. Irena Bežjak (Lj) 71,125.

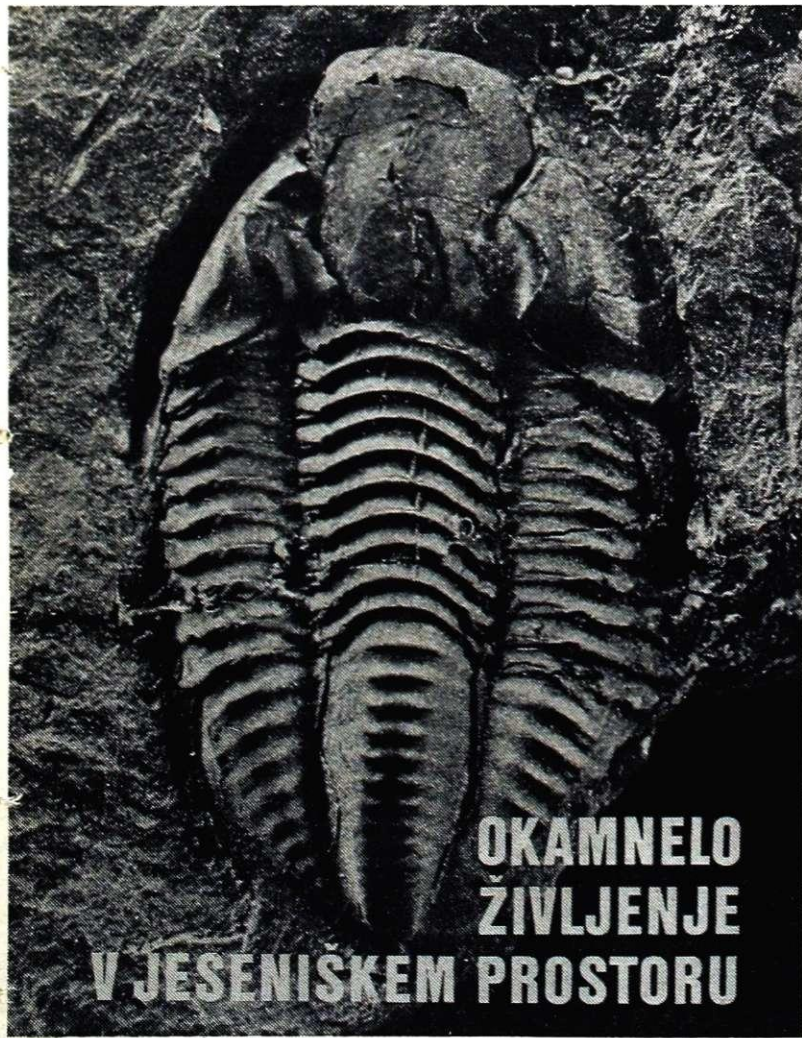
FINALE:

Preskok: 1. Dokl, 2. Bežjak, 3. Zupančič, Bradlja: 1. Dokl, 2. Ivanović, 3. Bežjak, Gred: 1. Dokl, 2. Ivanović, 3. Zupančič, Parter: 1. Dokl, 2. Ivanović, 3. Zupančič.

Mlajši mladinci (20): 1. Nemčević (Sub), 3. Vodeb (Trbovlje).

Mladinci (25): 1. Bane Tripković (Mb), 2. Fulan (NG).

ČLANI ZVEZNI RAZRED: 1. Kezunović (Sa) 54,90, 2. Kunčič (JLA) 54,75, 3. Ačimović (NS) 53,80. ML

OKAMNELO ŽIVLJENJE V JESENIŠKEM PROSTORU

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

OBVESTILO BORCEM NOV

Občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Jesenice obvešča borce NOV, ki so sodelovali v bitki za ranjence na Neretvi 1943. leta v enotah: 3. dalmatinske, 7., 8. in 16. banjske, 4. in 5. črnogorske, 3. sandžaške, 1. in 2. proleterske brigade, centralne bolnice in spremljajočega bataljona ter diviziji vrhovnega štaba NOV in POJ, da se v čim krajšem času zgledajo pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, Titova 86.

DELAJSKI SVET DO ELIM JESENICE NA PODLAGI 12. ČL. SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O MEDSEBOJNIH RAZMERJIH DELAVCEV, RAZPISUJE NASLEDNJA

vodilna dela in opravila za dobo štirih let

1. vodenje splošne službe
 2. vodenje tehnične operative
 3. vodenje komercialno tehnične priprave
 4. vodenje računovodstva
- Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:
- k tč. 1) — da imajo višješolsko izobrazbo upravne ali pravne smeri in 36 mesecev delovnih izkušenj;
 - k tč. 2) — da imajo visokošolsko izobrazbo elektro, strojne ali organizacijske smeri in 48 mesecev delovnih izkušenj,
 - da imajo opravljen strokovni izpit iz varstva pri delu in strokovni izpit za gradnjo investicijskih objektov — v kolikor tega pogoja ne izpolnjujejo imajo možnost pridobitve le-tega v roku enega leta po sprejemu;
 - k tč. 3) — da imajo visokošolsko izobrazbo ekonomske, komercialne ali elektrostrojne smeri in 48 mesecev delovnih izkušenj,
 - da pasivno obvladajo en tuj jezik;
 - k tč. 4) — da imajo visokošolsko izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri ter 48 mesecev delovnih izkušenj.
- Od vseh kandidatov pričakujemo družbenopolitično razgledanost in moralnopolitično neoporečnost ter organizacijske sposobnosti.

Podrobnejše informacije o nalogah razpisanih del lahko dobite v kadrovske službi DO ELIM od dneva razpisa dalje.

Rok za prijavo je 15 dni od razpisa. Izbira kandidata bo opravljena v 30 dneh po poteku razpisnega roka. Kandidati bodo o izbiri pisмено obveščeni v roku 15 dni po opravljeni izbiri.

Kandidati naj pošljejo svoje vloge s potrebnimi dokazili na naslov: ELIM Jesenice, kadrovska služba, Hrušica 72 c, Jesenice, z oznako »za razpis«.

DO ELIM JESENICE, ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja
prosta dela in naloge:

1. ŠTIRIH MONTERJEV OGREVALNIH NAPRAV
Pogoj: poklicna šola za monterje ogrevalnih naprav in eno do tri leta delovnih izkušenj
 2. DVEH KLJUČAVNIČARJEV
Pogoj: poklicna šola kovinarske stroke in eno do tri leta delovnih izkušenj
 3. DVEH POMOŽNIH DELAVCEV za opravljanje nezahtevnih ključavničarskih del v urejenih prostorih
Pogoj: osemletka in 4 mesece delovnih izkušenj
 4. ENE DELAVKE V KANTINI za razdeljevanje toplega in hladnega obroka
Pogoj: osemletka in 4 mesece delovnih izkušenj.
- Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom razen pod tč. 4, kjer se delo združuje s polovičnim delovnim časom. Za vsa dela je določeno poskusno delo, ki traja 3 mesece.
- Kandidati naj pošljejo svoje vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: ELIM Jesenice, Hrušica 72 c, Jesenice v roku 15 dni od objave.

OSNOVNA ŠOLA ŽIROVNICA OBJAVLJA NASLEDNJA PROSTA DELA IN NALOGE:

- varuhinje — nedoločen čas, polna delovna obveznost,
 - varuhinje — nedoločen čas, polovična delovna obveznost.
- Pogoj: šola za varuhinje.
- hišnik — kurjač — nedoločen čas.
- Pogoj: KV delavec in izpit za kurjača.
- učitelj za razredni pouk — določen čas (september — december),
 - pogoj: učitelj.
- Vloge z vpisom dosedanje zaposlitve je treba poslati v 15 dneh na upravo šole.

VIZ — TOZD OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR JESENICE PONOVO OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE

knjigovodja

Zahteve: ekonomski tehnik in tri leta delovnih izkušenj. Dela in naloge so razpisane za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo 90 dni. Nastop dela je 15. 8. 1978.

Pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti pošljite na gornji naslov do 15. 7. 1978.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI BLEJSKA DOBRAVA

razpisuje naloge in opravila tajnika sveta KS. Zahteva se samostojno vodenje administrativnih in finančnih opravil za KS. Obvladati je treba znanje strojeopisja. Pogoj: dokončana srednja šola, žaželeno pa je tudi nekaj prakse. Delo se bo izvrševalo v štiriurnem delovnem času — pogodbeno. Poizkusno delo traja 3 mesece.

Osební dohodek po kriterijih sporazuma o delitvi dohodkov delavcev organov samoupravnih skupnosti. Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 15. julija, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta **DELIKATESA — POSLOVALNICA 7, TITOVA 7**

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Družbena prehrana se za denarno pomoč najlepše zahvaljujem.

Danica Kopavnik

DOPUSTNIKOM, KI SO SE VRNILI IZ BIOGRADA

Naprašam vse tovariše, ki so bili na oddihu v Biogradu na moru od 21. junija do 30. junija, da javijo, če je kdo pomotoma vzel mojo potovalko. Bila je v klubski sobi.

Vilko Mandelj
Svetinova 4
64270 Jesenice

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, strica in svaka

KARLA VRTAČNIKA upokojenja Železarne

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem ter njegovim gasilskim tovarišem za darovane vence in cvetje ter izrečena sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo TOZD Jeklovlek za venec in denarno pomoč ter spremstvo na pogrebu.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoča žena Rozka, sestra Ana z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi našega sina in brata

STANKA KAJDIŽA

se najiskreneje zahvaljujem vsem, ki ste ga imeli radi in nam pomagali v naši nesreči, ga tako lepo pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sočustvovali z nami.

Posebej se zahvaljujem zdravnikom in sestram kirurškega oddelka splošne bolnice na Jesenicah, ki so storili vse, da bi rešili mlado življenje.

Zahvaljujem se sorodnikom, dobrim sosedom, občanom Žirovnice, mladinkam in mladincem, njegovim prijateljem za humana prizadevanja, da bi nam olajšali bolečino in za tako lepo slovo od Stanka.

Zahvaljujem se njegovim sodelavcem iz železarne Jesenice in govornikom, ki so se od njega poslovili. Posebno se zahvaljujem žirovničkim pevcem in mladincem za lepe pesmi ob njegovem odprtem grobu.

mama Mara, oče Mirko in sestra Olga

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame, stare mame in prababice

MARIJE ROBIČ vdove Skacedonik

se toplo zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje in poklonili cvetje. Posebna zahvala velja sosedovcem Titove 1a in sindikalnemu odboru Skupnosti za zaposlovanje za lepe vence in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo dr. Alojzu Novaku, ki ji je do brotljivo lajšal bolečine do zadnjih dni njenega življenja. Hvala tudi godbenikom za žalostinke. Še enkrat vsem najlepša hvala.

ŽALUJOČI hčerki Pepca in Nuci ter družine Kučina, Dereani in Glavič

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in sestre

MARIJE ŽNIDAR roj. Žvab

se toplo zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam ob tej težki uri slovesa izrazili sožalja in nam stali prijateljsko ob strani. Posebno se zahvaljujem dr. Sajevcu za dolgoletno zdravljenje in Ivanu Bukoviču za vestransko pomoč. Zahvaljujem se tudi pevcem za žalostinke ob odprtem grobu in društvu upokojencev Javornik.

ŽALUJOČI: hčerki Majda, Bronka, zet Jože, vnuka Janez in Breda, brat France z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in stare mame

ROZALIJE FRANKO-KELVIŠAR

se iskreno zahvaljujem sodelavcem finančno-računskega sektorja železarne Jesenice in IMV Novo mesto za vence in cvetje ter vsem za izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebna hvala sodelavkam Jakopičevi, Kramarjevi in Muhičevi za pomoč v težkih dnevih.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoče družine: Sodja, Kelvišar, Srebrnjak in Šmicer

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

15. in 16. julija italij. barvni pustolovski film **SANDOKAN II.** del, režija Sergio Solima, v gl. vlogi Kabir Bedi — Sandokan, ob 17. in 19. uri.

17. in 18. julija italij. barvni film — erotična komedija **PROFESORICA IMA LEPE NOGE**, režija Guido Leoni, v gl. vlogi Elligio Zamara, ob 17. in 19. uri. Ogled filma mladini do dopolnjenega 15. leta starosti ni dovoljen.

19. julija hongkongski barvni karate barvni film **ZADNJA IGRA SMRTI**, režija Harold B. Schwarc, Lin Pin, v gl. vlogi Li Roj Lung, ob 17. in 19. uri.

20. julija ni predstav.

21. julija amer. VV barvni film — drama **ROCKY**, režija John G. Avildsen, v gl. vlogi Sylvester Stallone, ob 17. in 19. uri. Film je nagrajen s tremi oskarji.

22. in 23. julija amer. barvni vojni film **OPERACIJA OB ZORI**, režija Lewis Gilbert, v gl. vlogi Timothy Bottoms, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

15. in 16. julija italij. barvni erotični film — komedija **PROFESORICA IMA LEPE NOGE**, ob 18. in 20. uri. Ogled filma mladini do

dopolnjenega 15. leta starosti ni dovoljen.

17. in 18. julija italij. barvni pustolovski film **SANDOKAN II.** del, ob 18. in 20. uri.

19. julija ni predstav.

20. julija amer. barvni film — komedija **ARTISTI IN MODELI**, ob 18. in 20. uri.

21. julija hongkongski karate barvni film **ZADNJA IGRA SMRTI**, ob 18. in 20. uri.

22. in 23. julija amer. CS kavbojski barvni film **ZAKON MRZNJE**, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

15. julija italij. barvni pustolovski film **SANDOKAN I.** del, ob 20. uri.

19. julija italij. barvni erotični film — komedija **PROFESORICA IMA LEPE NOGE**, ob 20. uri.

22. julija italij. barvni pustolovski film **SANDOKAN II.** del, ob 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

15. julija amer. franc. barvni kriminalni film **GANGSTER**, ob 19.30.

16. julija italij. barvni pustolovski film **SANDOKAN I.** del, ob 19.30.

22. julija italij. barvni erotični film — komedija **PROFESORICA IMA LEPE NOGE**, ob 19.30.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE JESENICE

objavlja prosta dela in naloge

REFERENTA ZA DRUŽBENO POMOČ V STANOVANJSKEM GOSPODARSTVU

za določen čas — nadomeščanje delavke v času porodniškega dopusta.

Nastop dela: 15. 8. 1978

- Pogoji:
- srednja strokovna izobrazba administrativne, ekonomske ali druge ustrezne smeri,
 - najmanj 2 leti delovnih izkušenj na ustreznih delih,
 - poskusno delo: 2 meseca,
 - možnost prevzema objavljenih prostih del in nalog imajo tudi mlajše upokojenke.

Kandidati naj v roku 15 dni vložijo prošnje na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice, Titova 65 Jesenice.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem TOZD Žičarna in vodstvu se iskreno zahvaljujem za prejeto darilo ob odhodu v pokoj. Želim vam še veliko medsebojnega razumevanja in delovnih uspehov.

Ivan Gašperin

ZAHVALA

Ob smrti drage mame

IVANE ŠTURM

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za venec. Hvala tudi stanovalcem bloka na Cesti revolucije 4 za venec in denarno pomoč. Hvala vsem za izrečeno sožalje in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, kakor tudi pevcem DU Javornik. Zahvaljujem se tudi osebju bolnišnice Jesenice in osebju doma dr. Franceta Berglja.

Posebna zahvala sosedoma Škoda in Ravhekar za pomoč.

ŽALUJOČA: Ivica v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, brata in strica

ANDREJA KOKOŠARJA

se iskreno zahvaljujem vsem zdravnikom in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za trud, nego in zdravljenje, da bi mu ohranili življenje.

Zahvaljujem se sosedom Črvoim in Lujčevim za prvo pomoč ter večkratne prevoze v bolnico, prav tako pa tudi Vinku Svetinu ter Stanku Rekarju. Prisrčna hvala vsem darovalcem vencev in cvetja, pevcem DU Javornik — Koroška Bela ter pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za žalostinke, Anici in Petru Obidu za razumevanje in pomoč ter Lojzetu Tišovu za iskrene poslovilne besede ob odprtem grobu.

Zahvalo izrekamo tudi prebivalcem v blokhi na ulici Alojza Travnja, mladini z Javornika in Koroške Bele za venec ter vsem, ki so nam pomagali med njegovo boleznijo ter v dneh težke izgube in nam izrekli sožalje ter pokojnega očeta v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Še enkrat vsem najlepša hvala.

ŽALUJOČI: žena Daniela, sinovi Zvonko, Dušan in Srečko, bratje Ciril z družino, Ferdo z ženo in Gabriel ter sestra Angela z družino, nečak Joško in nečakinja Ljubka z mamo ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega

IVANA ARIHA

se iskreno zahvaljujem dr. Mengingerju in sestram na internem oddelku jeseniške bolnice za posebno skrbno pomoč v težkih zadnjih dneh pokojnika.

Iskrena hvala tudi vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, ki so se od njega prišli posloviti in darovali cvetje in vence ter ga spremljali na njegovi zadnji poti. Lepa hvala vsem za tople besede.

Zelo smo hvaležni društvom in organizacijam, čebelarskemu društvu, društvu upokojencev in Kranjski gori in na Jesenicah. ZB NOV Kranjska gora in še posebno gasilskemu društvu, ki so počastili pokojnika in mu organizirali nadvse lepo poslednjo pot in slovo kot spremljevalci, nosilci praporov in kot govorniki.

Zelo so nas ganile pesmi zbora upokojencev z Jesenic. Hvala vam, da ste se odzvali prošnji domačega društva upokojencev in po nastopu v drugem kraju pohiteli pet še pokojniku.

Še enkrat se vsem prisrčno zahvaljujem

žena in otroci ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage in neopazne žene, mame ter babice

JUSTINE OVSENEK

se najiskreneje zahvaljujem dr. Markežu, dr. Novakovima, ter vsem streežnemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice, ki so storili vse, da bi jo ohranili pri življenju.

Posebno zahvalo izrekamo vsem sosedom, ki so nam ob težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagali, ter družini Perko iz Vrbe. Lepa hvala pevskega zbora DU Javornik, lovski družini STOL Žirovnica, strojnemu vzdrževanju dneine Sušnik za denarno pomoč, sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjene vence in cvetje.

Lepa hvala vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, in vsem, ki so nam izrekli sožalje, ter sočustvovali z nami.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI: mož Ivan, hčerka Olga ter sinova Slavko in Ivan z družinami in ostalo sorodstvo

X. BALKANSKE IGRE V SKOKIH V VODO ZA SENIORJE

SEJA ČASTNEGA PREDSEDSTVA POD VODSTVOM PREDSEDNIKA FRANCA POPITA

Na Jesenicah je bila 27. junija seja častnega predsedstva X. balkanskega prvenstva v skokih v vodo za seniorje. Poleg Franca Popita, predsednika CK Zveze komunistov Slovenije, ki je častni predsednik te prireditve se je seje udeležilo še 15 članov častnega predsedstva, ki ga sestavljajo vidni družbenopolitični, gospodarski, športni in drugi delavci občine Jesenice in drugod.

Po poročilu organizacijskega komiteja o poteku priprav za izvedbo prvenstva, ki se prične 3. avgusta in bo potekalo štiri dni, je častno predsedstvo potrdilo delo komisij. Ocenili so, da priprave v redu potekajo, ker se čas prireditve hitro približuje je potrebno delo še pospešiti. Ob tem je bilo poudarjeno, da ne gre zgolj za prvenstvo, temveč tudi za rešitev nekaterih problemov okoli jeseniškega kopališča na Ukovi. Res da sta bazen sam in skakalni stolp ob njem že na dosedanjih prireditvah pokazala, da sodita med najboljša tovrstna objekta za skakalce v vodo v Jugoslaviji, toda manjka še precej drugega. Ob tej priložnosti bodo zgrajene nujne garderobe in sanitarije.

Nogomet

V soboto, 8. julija, je na Jesenicah gostoval letošnji državni nogometni prvak Partizan iz Beograda. V teh dneh se mudi na pripravah na Gorenjskem in se je rad odzval vabilu nogometnega kluba Jesenice, da s članskim moštvom odigra prijateljsko tekmo. V soboto, 8. julija popoldan, se je na športnem igrišču v Podmežaklju zbralo okrog 1500 gledalcev, ki so z zanimanjem spremljali tekmo. Pred začetkom tekme sta si kapetana ekip Radič (Jesenice) in Grubišić izmenjala priložnostna darila.

Tekma je bila zanimiva in je navdušila gledalce. V prvem polčasu so se Jeseničani zelo uspešno upirali državnemu nogometnemu prvaku, nekajkrat so gledalce navdušili tudi z lepo izvedenimi akcijami na nasprotnikovem delu igrišča. Polčas se je končal z rezultatom 2:0 za goste.

ŠPORTNE PRIREDITVE V POČASTITEV KRAJEVNEGA PRAZNIKA

ODBOJKA

V počastitev krajevnega praznika Žirovnica je bila v sredo, 28. junija, odigrana v dvorani osnovne šole odbojkaška tekma med moštvi Žirovnice in Bleda, ki je ob enem veljala za jugoslovanski pokal. Po dinamični in razburilni igri so zmagovalci s 3:2 in po pičlih dveh urah ugnali borbeno domaćino.

K. M.

BALINARJE

V izvedbi društva upokojencev Žirovnica je bila v četrtek, 29. junija, balinarski turnir v počastitev krajevnega praznika. Tekmovanje se je udeležilo osem ekip iz področja krajevnih skupnosti Žirovnica in je potekalo po izločilnem sistemu.

Lep prehodni pokal, katerega je poklonil prireditelj DU Žirovnica, je prejel AMD Žirovnica.

REZULTATI: 1. AMD Žirovnica (Anton Špec in Franc Zupan), 2. DU Žirovnica I. (Franc Pintar in Andrej Stros), 2. DU Žirovnica II. (Jože Rebolj in Jernej Grad) itd.

K. M.

BALINARSKO TEKMOVANJE DU JAVORNIK — KOROŠKA BELA IN RC KRES

V počastitev dneva borca — 4. julija, je bilo 1. julija na balinišču doma upokojencev na Javorniku, prijateljsko tekmovalje med balinarki domačega društva in balinarsko ekipo rekreacijskega centra Kres.

Tekmovalce so štiri ekipe in sicer po zbiru:

Prva ekipa: DU ženske v postavi: Mara Bizjak, Jožica Cimpric, Stefka Drolc, Slavka Jurjevčič, rezervna Lucija Beguš.

Druga ekipa: DU moški: Rafael Cimpric, Hasan Hasanbegović, Danijel Pesjak, Rado Rožič, rezervna Franc Kralj.

Tretja ekipa: DU mešano: Kati Crnkovič, Adolf Kozamernik, Bernard Svetlin, Leon Smid, rezervna Franc Gorše.

Četrta ekipa: RC Kres: Branko Čuček, Alojz Hočevar, Drago Hočevar, Marjan Rožič, rezervna Marjan Kristan.

Pred pričetkom tekme je zbrane tekmovalce — balinarje pozdravil v imenu društva Bernard Svetlin in vsem zaželel uspeh.

REZULTATI: DU ž.: RC Kres 8:13, DU m.: DU meš. 13:9, DU ž.: DU meš. 13:2, DU m.: RC Kres 1:13, DU ž.: DU m. 9:13, DU meš.: RC Kres 9:13.

Po seštevku rezultatov je bila prva ekipa RC Kres, ki je dobila pokal društva upokojencev. Po številu punktov se je na drugo mesto uvrstila ženska ekipa društva upokojencev, tretja pa je bila moška ekipa društva.

Zgraditev novih garderob in sanitarij pa hkrati pomeni začetno fazo za nadaljni razvoj plavalnega športa na Jesenicah. Poskrbeti moramo za bolj urejene pogoje za rekreacijo delovnih ljudi in občanov v naši občini. Že dalj časa snujemo predloge o pokritem plavalnem bazenu, saj letna sezona s neugodnimi vremenskimi razmerami skrajša plavalno sezono. Letos to še posebno občutimo, saj se plavalna sezona sploh še ni začela. Gre tudi zato, da bi ta bazen lahko uporabljali učenci osnovnih in srednjih šol, saj je kopališče v neposredni bližini teh šol. S tem namenom iščemo tudi najbolj racionalno in ceno izgradnje pokritega kopališča. Razmišljanja se nagibajo k predlogu za zgraditev novega pokritega bazena, ker je nova školjka bazena že dlje časa kupljena, pa tudi ponudbe za postavitev oziroma pokritje so v mejah realnih finančnih možnosti.

Ob vsem tem je tekla razprava na sestanku s predlogom, da naj se razprava prenese v sindikate in pregleda možnost izvedbe programa, ki je začetan tudi v srednjoročnem planu Jesenice.

Predsednik Franca Popita si je pred sestankom tudi ogledal kopališče Ukovi.

JESENICE: PARTIZAN 0:4 (0:2)

V drugem delu igre so jeseniškim igralcem pošli moči, zanimiva tekma se je končala z realnim izidom 4:0 za goste iz Beograda.

Omeniti velja še, da je bilo veliko število gledalcev dokaz, da je na Jesenicah dosti zanimanja za kvalitetni nogomet.

Jesenice: Vukelić (Mlakar D.), Radič, Mlakar M., Smirnan, Ibrahimović, Kramar, Ljubić, Troha, Omanović, Raković, Tulemija, (Čordić).

Partizan: Zalad (Nikitović), Milić, Trifunović, (Pejović), Kumavac, Kovačević, Arsenulić, Tomašević, Grubišić (Djurović), Jović, Polak, Cirković (Klinčarski).

Gole so dosegli: Grubišić (26. min), Jović (42 in 66. min), Kumavac (73. min.).

JR

STRELJANJE

V ponedeljek, 3. julija, je bilo strelsko tekmovalje v izvedbi organizacije ZRVS Žirovnica z vojaško puško v Smokuču. Tekmovanje je bilo ekipno in posamezno.

REZULTATI: 1. OO ZSMS Rodine, 2. ZRVS Žirovnica, 3. JLA karavla Matija Verdinka-Tomaža, 4. AMD Žirovnica.

Med posamezniki je bil najboljši Miroslav Filipović — JLA karavla Matija Verdinka-Tomaža.

K. M.

NOGOMET

V torek, 4. julija, je bil v Vrbi odigran turnir v malem nogometu v počastitev krajevnega praznika in dneva borca. Organizator tekmovalja je bil NK Stol — Vrba. Nastopilo je pet moštev in to:

NK Lesce, NK Begunje, NK Stol-Vrba, odbojkarji in smučarji skakalci TVD Partizan Žirovnica.

REZULTATI: NK Lesce: skakalci 4:1, NK Vrba: NK Begunje 5:1, NK Lesce: NK Vrba 3:2, Odbojkarji: NK Vrba 4:0, NK Lesce: Odbojkarji 4:2.

UVRSTITEV: 1. NK Lesce, 2. NK Vrba, 3. Odbojkarji — Žirovnica.

K. M.

BALINARSKI TURNIR V BAZI

Pretekli teden je bil na balinišču v Bazi balinarski turnir v počastitev dneva borca in krajevnega praznika Plavža. Turnir je uspešno organiziral krajevni odbor ZB NOV Plavž ob sodelovanju balinarskega kluba Jesenice. Nastopilo je osem balinarskih ekip iz krajevnih skupnosti Plavž, Hrušica in Javornik — Koroška Bela. Zmagala je ekipa krajevnega odbora ZB NOV Plavž, ki je že drugič osvojila prehodni pokal.

Ob tem naj še zapišemo, da se borčevska organizacija na Plavžu zahvaljuje balinarskemu klubu za uspešno tehnično izvedbo turnirja, ki se je odvijal v prijateljskem in tovarniškem vzdušju.

REZULTATI: 1. KO ZB NOV Plavž I, 2. ekipa ZSMS Plavž, 3. KO ZB NOV Plavž II, 4. OO ZRVS Plavž, 5. KK SZDL Plavž itd.

J. R.

HITROPOTEZNI TURNIR KRAJEVNE SKUPNOSTI ŽIROVNICA

Krajevna skupnost Žirovnica je pod pokroviteljstvom TVD Partizan organizirala hitropotezni šahovski turnir.

Na turnirju, na katerem je nastopilo 13 igralcev, so poleg šahistov iz krajevnih skupnosti Žirovnica, sodelovali še člani šahovskega društva Jesenice. Na turnirju je preprosto zmagal Marjan Lužnik z 10,5 točkami, sledijo mo Šerif Bešlić 9 točk, Milan Rudolf 9 točk, Zajc 8 točk itd.

Turnir je vodil Boris Smrke, aktivni član SD Jesenice in klubski sodnik SD Jesenice.

HITROPOTEZNI TURNIR V POČASTITEV DNEVA BORCA

Turnirja se je udeležilo deset igralcev, vreme in dopusti so krivi, da udeležba ni bila številnejša.

Zmagovalec turnirja, ki ga je vodil klubski sodnik Boris Smrke, je Lado Krajnc z devetimi točkami, sledijo mu Milan Rudolf, Tone Krničar, Martin Jan, Božo Zajc, Franc Krničar, Krešimir Smrke, Balagić, Jezdić in Raković.

Udeleženci turnirja so v medsebojnih srečanjih pokazali izredno borbenost.

B. S.

KONČANO KLUBSKO TEKMOVANJE V KEGLJANJU NA ASFALTU

Kakor vsako leto, je bilo tudi letos izvedeno klubsko prvenstvo v kegljanju na asfaltu. Pravico nastopa so imeli vsi člani in članice ter mladinci, ki niso vključeni v kak drug kegljaški klub. Udeležba je bila izredno dobra, saj je v konkurenci članov nastopilo 49 kegljačev, članice pa je nastopilo deset, kar je znatno več kot v prejšnjih letih. Letos so prvič nastopili tudi mladinci, kar je najbolj razveselilo, saj je vsakemu jasno, da brez mladih ne bi kegljaški klub Jesenice imel bodočnosti. To, da smo po dolgi letih uspeli pridobiti v naše vrste mlade ter nadarjene kegljače, nas tudi obvezuje, da tem mladim omogočimo tudi treninge pod strokovnim vodstvom, kajti le tako bodo mladi lahko napredovali in uspešno zastopali KK Jesenice.

REZULTATI: Člani — 4 x 200 lučajev: 1. Jože Šlibar 3636, 2. Jože Udir 3568, 3. Mirko Smid 3545, 4. Milan Rijavec 3497, 5. Stanko Vahčić 3423, 6. Anton Grošelj 3418, 7. Darko Baudet 3372, 8. Franc Vovčak 3348, 9. Miroslav Mikić 3314 itd.

Članice — 2 x 100 lučajev: 1. Ana Čerin 836, 2. Nada Dežman 778, 3. Anica Legat 773, 4. Danica Majstorović 771, 5. Majda Kralj 693 itd.

Mladinci — 2 x 200 lučajev: 1. Darko Baudet 1691, 2. Jože Šlibar ml. 1645, 3. Rasim Hadžić 1620, 4. Drago Filipaj 1502 itd.

A. A.

DANES V ČETRTEK, 13.
JULIJA BO OB 17. URI NA
IGRIŠČU V PODMEŽAK-
LJI NOGOMETNA TEKMA
BORAC (BANJA LUKA)
ČLAN I. ZVEZNE LIGE
JESENICE

PLANINSKO-ALPINISTIČNI KOLEDAR ZA MESEC JULIJ

1. julija 1971. leta je umrl v Kabulu odličen alpinist Zvone Kofler iz Mojstrane.
3. julija 1953 je »človek iz jekla« Hermann Buhl premagal, ukrotil in osvojil deveti osemtisočak, 8125 metrov visoki Nanga Harbat.
V noči med 5. in 6. julijem leta 1822 je vrh Triglava zahteval svojo prvo smrtno žrtev. Strela je ubila Antona Korošca.
8. julija 1924 sta Georg Mallory in Ervine Andrew pod vrhom Mount Everest dosegla višino 8.600 m od koder se nista več vrnila.
9. julija 1896 so v vratih odprli prvo Aljaževo kočjo.
9. in 10. julija 1906 so 16 let za Ivanom Bergincem-Štrkljem prvič preplezali 1250 m visoko severno steno Triglava.
14. julija 1865 je bil premagan in osvojen »Zermattski lev« Materhorn, ki je visok 4477 m.
15. julija 1894 je po Bohinju odmevala prešerna planinska pesem »odpiraj prva koša se planika, raduje vsa dolina se bohinjska«. Slovenski planinci so izročili namenu Orožnovo kočjo pod Črno prstjo na planini Liseč.
17. julija leta 1910 so v Vratih odprli tretji, sedanjí Aljažev dom.
19. julija 1858 se je v Gorici rodil snekronan kralj in poet Julijskih Alp dr. Julius Kugy.
Od 21. do 24. julija leta 1938 je bila premagana in preplezana 1800 m visoka severna stena Eigerja.

22. julija 1876 so navdušeni laninci bolje spoznali Grintovec in Kamniško savinjske planine.
23. julija 1892 so trije Piparji na Zarebškem Stolu zaklicali: »Vzdravimo se!« S tem pa starosti slovenskih planincev, Francetu Kadilniku, dali zeleno luč za ustanovitev Slovenskega planinskega društva.
24. julija 1931 je ojačana zlata naveza preplezala Zlatorogove police v severni steni Triglava.

25. julija leta 1909 so odprli Vilfanovo kočjo na Begunjski.

26. julija 1900 so Čehi odprli Česko kočjo na Ravnah.

28. julija 1800 so premagali in ukrotili Veliki Klek.

29. julija 1972 je strela ubila na Malem Triglavu pet planincev.

30. julija 1922 so bivše nemške in avstrijske planinske kočje preimovale v slovenske.

31. julija 1910 je bila odprta Prešernova kočja na Stolu.

31. julija 1966 je bil odprt Tičarjev dom na Vršiču.

Od 31. julija do 1. avgusta leta 1931 so preplezali 1200 m visoko severno steno Matterhorna.

31. julija 1953 so Italijani ukrotili K2, drugi najvišji vrh na svetu, 8.611 m visoki, Cogori.

DELO MLADINSKIH ODSEKOV PD V ŠOLSKEM LETU 1977/78

Šolsko leto se je končalo, medtem ko se je naša planinska sezona šele dobro začela. Delo mladinskih odsekov osnovnih šol Tone Čufar in Prežihov Voranc se nadaljuje.

Preteklo šolsko leto je bilo uspešno. Opravili smo veliko izletov, spominskih pohodov in nekaj težjih tur. Pohodi so bili povezani z zgodovino naše NOB. Udeležili smo se spominskih pohodov na Stol, Porezen, Kališče, Dražgoše, Pristavo... Udeležili smo se tudi turnega smuka na Ročici, Kotovem sedlu, Viševniku in triglavskega turnega smuka. Obiskali smo tudi bivate 2, 3 in 4 ter se povzpeli na vrhove Nanosa, Dobrče, Kepe... Markirali smo pot na Golico.

Skupaj smo izvedli približno 30 izletov. Od tega je bilo šest dvodnevnih in dva večdnevna. Pozimi smo organizirali tabor v Erjavčevi koči na Vršiču. Opravili smo nekaj krajših izletov. Imeli smo tudi smučarski tečaj.

V krožkih je delovala tudi planinska šola. Nudila nam je osnovno znanje iz vremenoslovja, gibanja in nevarnosti v gorah, orientacije, opreme in častnega planinskega kodeksa, ki ga mora poznati vsak

vesten planinec. Iz teh tem je vsak posameznik moral opraviti izpit. Redno smo obiskovali predavanja, zato smo izpite uspešno opravili. Svoje znanje bomo se preverili na letnem tabornu na Vršiču. Vodja tabora in pobudnika zanj sta Anka in Valodi Stojan ter mentorica Marina Rovan.

Opravili bomo nekatere ture, ki jih lanko leto zaradi slabega vremena nismo uspeli. Upamo, da bomo obiskali vrhove Bavškega Grintovca, Špika, Jalovca in druge. Imeli bomo tudi orientacijski pohod, ki bo letos še bolj zahteven, kot lanko leto. Vsi se nadejamo uspeha.

Tako je program za čas počitnic že pripravljen. Kako ga bomo izvršili, je pa veliko odvisno od vremena.

Za ves trud, organizirane izlete, polno udeležbo na izletih ter za poštovno delo, se najlepše zahvaljujemo vodjem Anki in Valodiju Stojanu ter mentorici tovarišici Marini Rovan.

Vse mlade, ki jih privlači ta lep šport vabimo, da se nam pridružijo.

Stanka Klakočar in
Alenka Lužnik

PRVA MESTA ZA VERIGO IN ELAN

Koncem junija in v začetku julija je bilo za člane osnovnih organizacij sindikata občine Radovljica, izvedeno občinsko sindikalno prvenstvo v streljanju z zračno puško in malem nogometu.

Na občinskem sindikalnem prvenstvu v streljanju z zračno puško, ki je bilo v nedeljo, 25. junija, v dvorani kulturnega doma Podnart in so ga dobro organizirali in izvedli člani strelske družine Stane Žagar iz Podnarta, je nastopilo 121 strelcev iz 32 OOS. Tekmovalke in tekmovalci so tekmovali v dveh starostnih razredih — do 40 let in nad 40 let.

REZULTATI NAJBOLJŠIH: Ženske do 40 let: 1. Darja Stariha (Kemična) 170 krogov, 2. Malči Podlipce (Elan) 120, 3. Vera Jesenšek (Elan) 120, 4. Mimi Rotar (Kemična) 117, 5. Marjana Bešter (Upr. organi) 110 krogov itd.

Ženske nad 40 let: 1. Vera Odar (Veriga) 95 krogov, 2. Silva Ajdič (Kemična) 57, 3. Dora Stular (Iskra Otoče) 54, 4. Milka Faganel (Kemična) 45, 5. Romana Gatej (Veriga) 42 krogov itd.

Moški do 40 let: 1. Franc Lotrič (Veriga) 178 krogov, 2. Vester Pangerc (Elan) 169, 3. Stane Bešter (Iskra Lipnica) 166, 3. Tomaž Glivar (Merkur) 165, 4. Anton Vidic (Elan) 165, 5. Janez Markelj (Iskra Otoče) 163 krogov itd.

Moški nad 40 let: 1. Albin Lampe (Veriga) 149 krogov, 2. Janko Justin (LIP) 145, 3. Janez Jakun (GG) 136, 4. Stefan Fuij (LIP) 135, 5. Jože Medja (GG) 131 krogov itd.

Ekipno moški: 1. Veriga Lesce 807 krogov, 2. Elan Begunje 789, 3. Elmont Bled 663, 4. GG Bled 642, 5. Iskra Otoče 591 krogov itd.

Ekipno ženske: 1. Kemična Podnart 334 krogov, 2. Elan Begunje 297, 3. GG Bled 252, 4. Veriga Lesce 227 krogov itd.

Ekipno skupaj: 1. Veriga Lesce 171 točk, 2. Elan Begunje 154, 3. Kemična Podnart 104, 4. GG Bled 92, 5. Iskra Otoče 57 točke itd.

Posebno pohvalo zaslužijo strelci in strelke KOOS Verige Lesce, ki so v moški in v skupni uvrstitvi letos osvojili prvo mesto že tretjič zapored. Pri posameznikih pa Franc Lotrič, ki je letos tudi že tretjič zapored osvojil občinski naslov ter Darja Stariha, ki je osvojila drugič zapored občinski naslov in dosegla odličnih 170 od 200 možnih krogov. Z doseženim rezultatom bi se Stariha tudi pri moških uvrstila na odlično drugo mesto.

V nedeljo, 21. julija, so se na igrišču v Radovljici, Vrhnjah, Lescah in Bledu pomerile ekipe OOS za občinski sindikalni naslov v malem nogometu.

Na tekmovalju v malem nogometu, katerega je organizirala komisija za mali nogomet pri ZTKO Radovljica je nastopilo 18 ekip, ki so bile razdeljene v šest pred-

tekmovalnih skupin in so tekmovali po liga sistemu. Zmagovalci skupin so se v polfinalu pomerili po kup sistemu. V finalu, ki so ga ekipe igrale po liga sistemu so bili doseženi naslednji rezultati: Veriga 1.: Zito — Triglav 2:2, Elan 1.: Veriga 0:0, Elan 1.: Zito — Triglav 1:0.

Končni vrstni red: 1. Elan Begunje I., 2. Veriga Lesce I., 3. Zito — n Triglav Lesce, 4. Plamen Kropa, 5. Iskra Lipnica, 6. GG Bled itd.

Skupaj je do sedaj na občinskih sindikalnih prvenstvih v sedmih športnih panogah nastopilo 1638 članov sindikata iz 97 osnovnih organizacij sindikata.

Po krajšem premoru bodo s športno rekreacijskimi tekmovalji za člane sindikata nadaljevali 4. avgusta, ko bo na kopališču v Radovljici občinsko sindikalno prvenstvo v plavanju.

V skupnem seštevku točk za celoletno uvrstitev na sindikalnih športnih igrah za leto 1978 pa je trenutno naslednji vrstni red: 1. Elan Begunje 774 točk, 2. Veriga Lesce 721 točk, 3. Iskra Otoče 309 točk, 4. GG Bled 274 točk, 5. LIP Bled 268 točk, 6. Iskra Lipnica 192 točk itd.

Po trenutnem vrstnem redu in reševku točk je po vsej verjetnosti prvo in drugo mesto že oddano, vendar bo do konca za prvo mesto še zagrena borba med ekipama Elana in Verige. Ker pa so do konca športnih iger na programu še občinska sindikalna prvenstva v petih športnih panogah, so na ostalih mestih možne še velike spremembe, zato pričakujemo na vseh naslednjih tekmovaljih množično udeležbo in zanimive športne borbe.

V. M.

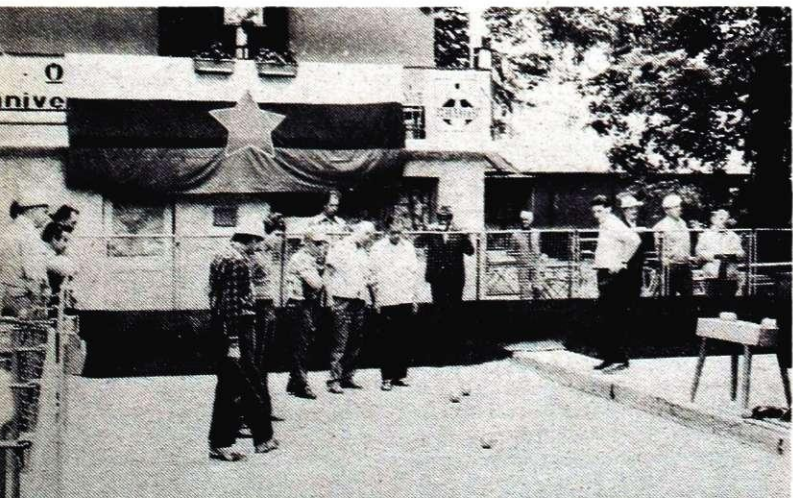
BALINARSKI KLUB RADOVLJICA — PRVAK GORENJSKE

Na balinišču v Radovljici je bilo 24. junija zaključno tekmovalje najboljših balinarskih moštev Gorenjske. Od 12 ekip so se v skupno tekmovalje uvrstile štiri in sicer: BK Radovljica, BK Jesenice, BK Huje — Kranj in BK Lesce.

Premično je zmagala ekipa Radovljice v postavi Rebec, Humerca, Železnikar in Kolman, ki si je s tem priborila v trajno last pokal gorenjske balinarske podzveze. Druga je bila ekipa Jesenice, tretja Huje in četrta Lesce. Prvovrščeni ekipi bosta nastopili na republiškem balinarskem prvenstvu 8. in 9. julija v Novi Gorici.

Ingemar Stenmark si je v spremstvu zastopnikov tovarne ELAN iz Begunje ogledal tekmovalje v skokih na vodnih smučeh. Na zaključku je podelil najboljšim pokale. (F. F. Črv)

Balinarski turnir ob dnevu borca in krajevnega praznika KS Plavž (Foto J. Rabič)